

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 2

Mayıs 1929

Sayı 14

Tayinler

No.2029

Kaymakamlar:

Münhâl olan Kemalpaşa kaymakamlığına sınıfıyla Seferihisar kaymakamı Reşat beyin tayini tensibedilmiştir

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye vekili memurdur.

26 / 5 / 1929

Reisicumhur
GAZİ M. KEMAL

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Bas Vekil
İsmet

Vekâlet emrine alınanlar:

Tekirdağ valisi Arif Hikmet beyin Vekâlet emrine alınması Dahiliye vekâletinin 13/5/929 tarih ve 1769 numarolu tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine icra vekilleri heyetinin 15/5/929 tarihli içtimamında tasvip ve kabul olunmuştur.

15/5/929

Reisicumhur
GAZİ M. KEMAL

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Bas Vekil
İsmet

İstifa edenler:

Liçe kaymakamı Hüsni ve Van vilâyetine tabi Saray kaymakamı Aziz beylerin vukubulan istifaları kabul edilmiştir.

Emniyeti Umumiye tayinleri

Şube müdür muavinlikleri:

İstanbul Polis müdüriyeti dördüncü şube müdür muavinliğine hakkı müktesebi mahfuz kalmak üzere Emniyeti Umumiye ikinci şube müdürü Mehmet Şükrü Bey tayin olunmuştur.

Birinci komserlikler:

Ankara Birinci sınıf taharri komserliğine Ankara İkinci sınıf taharri komseri Niyazi efendi terfian tayin kılınmıştır.

İkinci komserlikler:

İstanbul Polis müdüriyeti ikinci şube 10 numaralı ikinci sınıf taharri komserliğine 103 numaralı taharri komser muavini Zühtü efendi terfian tayin kılınmıştır.

Ankara ikinci sınıf taharri komserliğine taharri komser muavini Bekir efendi terfian tayin kılınmıştır.

Komser muavinlikleri:

Niğde komser muavinliğine Kırşehir komser muavini Abdullah Hilmi, Kırşehir komser muavinliğine Ankara komser muavini Halil İbrahim efendiler naklen tayin kılınmışlardır.

Tasfiyeler:

Çorum komser muavini Salim efendi tasfiyeye tabi "tutulmuştur.

Kanunlar

BİLUMUM MUVAZZAF ZABİTLER VE ASKERÎ MEMURLARIN. YİRMİBEŞ YAŞINI İKMAL ETMEDEN EVLENMEYECEKLERİNE DAİR KANUN

Kanun No.: 1434

Kabul tarihi: 4/5/1929

Madde 1 — Bilumum muvazzaf zabitler ve askerî memurların yirmibeş yaşını ikmal etmeden evlenmeleri memnudur.

Askerî mektepler talebesi evlenmez ve evlenmiş talebe askerî mekteplere kabul olunmaz.

Madde 2 — Gedikli küçük zabitlerin neşetlerinden itibaren kanunen mecbur oldukları müddeti hizmeti ikmal etmedikçe evlenmeleri memnudur

Deniz ve hava gedikli küçük zabitleri başçavuş olmadan evlenemezler.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun ahkâmını icraya Adliye, Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

6/5/1929

ASKERÎ HASTANE, GARNİZON YE MEKTEPLER İNŞASI HAKKINDA KANUN

Kanun No : 1435

Kabul tarihi : 4/5/929

Madde 1 — İnşa olunacak askerî hastane, garnizon ve mektepler için sekiz sene zarfında tediye olunmak ve

senelik terliye miktan Millî Müdafaa Vekâleti bütçesine, konulacak tahsisatına tabi bulunmak üzere (5,000. 000) liraya kadar taahhüdât icrasına Millî Müdafaa Vekili memurdur.

Madde 2 — Birinci maddedeki binaların inşası için senevi tediye miktarı azamî (500.000), lirayı geçmemek şartile bono ihracına Maliye Vekili memurdur.

Madde. 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun ahkâmını icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur 6 / 5 / 1929

**ANKARADA İNŞA OLUNACAK BAZI MEBANİİ
ASKERİYE İÇİN İKİ MİLYON LİRAYA KADAR
TAAHHÜDAT İCRASI HAKKINDA 9 MAYIS 1927 TARİH
VE 1017 NUMARALI KANUNA '
MÜZEYYEL KANUN**

Kanun No : 1436

Kabul Tarihi 4/5/1929

Madde 1 — Ankarada inşa olunacak Millî Müdafaa Vekâleti ve Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti ile sunufu muhtelif müfettişlikleri binaları için 9 Mayıs 1927 tarih ve 1017 numaralı kanununun birinci maddesi ile Millî Müdafaa Vekâletine verilmiş olan (2.000.000) liraya kadar taahhüt mezuniyeti (2.300,000) liraya kadar çıkarılmıştır.

Madde 2 — birinci maddedeki binaların inşası için senevi tediye miktarı (300.000) lirayı geçmemek üzere bono ihracına. Maliye vekili memurdur.

Madde 3 — Bu kanun neşri talihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu konunun ahkâmını icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur. 6/5/ 1929

**ÂLİ MEKTEP MEZUNLARINDAN DEVLET
HİZMETİNE GİRECEKLERE VERİLECEK AVANS
HAKKINDA KANUN**

Kanun No: 147

Kabul Tarihi 4/5/1929

Madde 1 — 788 numaralı Menimin kanununun 64 üncü maddesile hususî kanunları mucibince mecburî hizmete tabi bulunan Ali mektepler mezunlarından memuriyete tayin için müracaat edenler bir defaya mahsus olmak ve tayinlerinden itibaren bir sene zarfında alacakları muhassasattan mukassatan istirdat edilmek üzere daireleri bütçelerindeki tertibi mahsuslarından iki yüz liraya kadar avans verilebilir. Aldıkları avansı tamamen tediye etmeden memuriyetten ayrılmış olanların mütebaki borçları muacceliyet iktisap ederek tahsili emval kanununa tevfikân derhal tahsil olunur.

Madde 2 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Madde — 3 Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur - 6/5/429

**KABAHAHLARIN AFFI VE BAZI CÜRÜMLERİN
TAKİBAT VE CEZALARININ TECİLİ HAKKINDA
KANUN**

Kanun No : 1441

Kabul tarihi: 13/5/1929

Madde 1 — Umumî ve hususî kanunlarda yazılı kabahat eʔalinden maznun ve yahut gıyabında ve ya vicahında mahkûm olanlar affedilmiştir.

Madde 2 — Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci faslında yazılı vatan aleyhine ve

ikinci faslında yazılı devlet kuvvetleri aleyhine ve üçüncü babının beşinci faslında yazılı imamlar, hatipler vaizlerle ruhanî reislere müteallik ve beşinci babının birinci faslının 312 inci maddesinde yazılı suçlar ve ikinci faslında yazılı cürüm ikâi için cemiyet teşkil edenler ve sekizinci babının birinci faslında yazılı cebren irza geçen ve küçükleri baştan çıkararak ve iffete taarruz edenlere ve ikinci faslında yazılı kız ve kadın ve erkek kaçırarlara ve beşinci faslında yazılı zinaya ve dokuzuncu babının 455 inci maddesindeki suç hariç olmak üzere adanı öldürmeğe ve onuncu babının ikinci faslında yazılı yağma ve yol kesmek ve adam kaldırmağa mütedair cürümlerle eski ceza kanununda yukarıda yazılı fasıllar ve maddelere uyan cürümler müstesna olmak üzere diğer cürümlerden maznun veya gıyabında yahut vicahında mahkûm olanların haklarındaki takibatın icrası ve hükümlerin infazı tecil edilmiştir.

Madde 3 — Memurların memuriyet vazifelerine müteallik işledikleri cürümler ile efradı askeriyenin askerlik vazife veya sıfatlarından mütevellit cürümleri tecile tabi değildir.

Madde 4 — Irza, mala ve cana karşı vukubulan tasaddi ve taaruz üzerine adam öldürüpte kanunî esbabı muhaffife ile veya Irza, mala ve cana karşı işlenen cürümlede eski ceza kanununa göre fer'an zimethal ve türk ceza kanununa göre şeriki cürüm sayılarak asıl faillerden daha hafif bir ceza ile mahkûm olmuş veya aynı sebep ve suretlerle mahkûm olacaklardan cezalarının üçte birini bitirenlerin geri kalan cezaları tecil olunur .

B — şapkayı vesile ederek devletin emniyeti dahiliye-

sini ihlâlinden dolayı esti ve yeni ceza kanunlarının birinci baplarının ikinci fasıllarında yazılı hükümlere göre mahkûm olanların bakiyei cezaları tecil olunmuştur.

Madde 5— Hususî kanunlarda yazılı tazminat kabilinden olan para cezaları tecile tabi değildir.

Madde 6. — Evvelce neşredilmiş olan tecil kanunlarından istifade edenlerden tecil müddeti içinde ikinci bir cürüm işleyen ve mezkûr kanunlar hükümlerine göre her iki cürümden dolayı takibat veya muhakemeleri icra kılınmakta olanlar ve yahut mahkûm edilenler tecilden istifade edemezler.

Madde 7 — Tecilden istifade edenler haklarındaki takibat ve muhakematın icrasını talep ederlerse mevkuf olmayarak tahkikat ve muhakemat icra olunur. Mahkûm olurlarsa cezaları tecil edilir. Bu maddenin hükmü 1239 ve 1316 numaralı tecil kanunlarına da şamildir.

Madde 8 — Mevkuf olmayan maznunlar bu kanunun neşri tarihinden ve mevkuf olan maznunlarla mahkûmlar tahliyeleri tarihinden itibaren yaptıkları cürüm ve ya haklarındaki hükmün tabi olduğu müruru zaman müddetinin yarısı içinde aynı neviden veya daha ağır cezayı müstelzim bir cürüm işledikleri takdirde haklarında türk ceza kanununun memnu fiiller ile cezaların içtimai hakkındaki hükümleri tatbik olunur.

Yukardaki müddetler içinde diğer bir cürüm işlemeyenler evelki cürümleri işlememiş sayılır.

Madde 9 — Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

Madde 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye ve Dahiliye vekilleri memurdur. 15/5/929

KONYA SULAMA İDARESİNİN /1929 MALİ SENESİ BÜTÇE KANUNU

Kanun No : 1442

Kabul Tarihi : 13/5/1929

Madde 1 — Konya Ovası Sulama idaresinin 1929 malî senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 231.350 lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2 — Konya Ovası Sulama idaresinin 1929 malî senesi maarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 231.350 lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Mezkûr idarenin varidatı (C) cetvelinde gösterilen nispet dairesinde istifa olunur.

Madde 4— Konya Sulama İdaresinin 1929 kadrosu merbut (D) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 5 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Nafia vekilleri memurdur. 15/5/1929

MENKUL KIYMETLER VE KAMBIYO BORSALARI KANUNU

Kanun No : 1447

Kabul Tarihi : 16/5/1929

Fasıl : 1

Borsalar ve azaları

Madde 1 — Menkul kıymetler ve kambiyo forsaları Devlet, vilâyet ve belediyeler tarafından çıkarılan istikrazlar esham ve tahvillerde hazine bonolarının, Türk anonim şirketleri tarafından çıkarılan esham ve tahvillerin ve borsaya kabulüne Maliye Vekâletince müsaade edilen

ecnebi esham ye tahvillerile nukut ve kambiolarının alınıp satıldığı yerlerdir.

Madde 2 — Maliye Tekilinin teklifi ve icra Vekilleri Heyetinin kararı ile lüzum görülen yerlerde borsalar açılır.

Madde 3.— Borsalar Hükümet-komiserlerinin nazaret ve idareleri altındadır.

Komiserler Maliye Vekilinin inhası üzerine Reiscumhurun tasdikile tayin olunur.

Madde 4 — Borsa azalan aslı ve kayıtlı olmak üzere iki kısımdır:

Aslı âza, acentalardan ibarettir. Kayıtlı âza, coberler (kendi hesabına menkul kıymet alıp satanlar) , bankalar, bankerler, sarraflar, kulisyerler (borsa kulislerinde bulunup acentalara alım satım emri verenler) ve senetleri borsada kayıtlı şirketlerdir.

Madde 5 — .Acentalar aşağıdaki maddede vasıfları yazılı kimseler arasından borsa meclisinin intihabı ve komiserin inhası üzerine Maliye Vekili tarafından tayin olunurlar.

Bunlar ticarî sıfatı haiz olmayıp yalnız esham tahviller ile kambiyo ve nukudun alını satımına vasıtaadırlar.

Acentaların adedi her yerin ihtiyacına göre ikinci madde mucibince tayin olunur.

Madde 6 — Acenta olmak isteyenler de şu vasıflar aranır.

1 - Türk olmak.

2- - 25 yaşını bitirmiş ve filî askerliğini yapmış bulunmak.

3 - En az resmî bir liseden veya orta ticaret mekteblerinden veyahut Hükümetçe tasdik edilmiş aynı derecede bir mektepten mezun olmak.

4 - En az bir sene borsada veya diğerk malî veya ticarî bir müessesede çalışmış bulunmak.

5 - Şeref ve haysiyeti muhil bir mahkûmiyeti veya iflâsı olmamak.

6 - Mahcur veya âmme hizmetlerinden memnu bulunmamak.

Madde 7 — Acentalar, borsa işlerinden dolayı alâkadarlara yapabilecekleri zarar karşılığı olmak üzere, Hükümetçe kabul olunan bankalardan birine borsa meclisi namına beş bin lira tevdi veyahut bu miktara müsavi bir kefalet mektubunu meclise teslim ederler. Bu teminat tayinden itibaren 20 gün içinde verilmelidir.

Madde 8 — Acentalar her ne suretle olursa olsun başka bir meslek veya ticarete bulunamazlar. Kendi hesaplarına borsa işleri yapamazlar. Anonim şirketlerde veya sair müesseselerde meclisi idare âzası, murahhas, vekil, müdür veya memur olamazlar.

Madde 9 — Borsaya girmeğe izinli müstahdemlerin yaptıkları işlerden acentalar mes'uldürler.

A centaların kullanacakları müstahdemlerin miktar ve vasıfları borsalar nizamnamesinde tesbit edilir.

Madde 10 — Acentalar kendi aralarında şirket yapmaktan memnurdurlar.

Hariçten biri ile şirket yaptıkları taktirde borsa işleri ve bu işlerden ileri gelecek mes'uliyetler yalnız kendilerine ait olur.

Madde 11 —; Acentalardan borsa idarelerince- bir defaya mahsus olmak üzere yüz elli lira kayıt ücreti ve her sene yüzer lira senelik ücret alınır. Müstahdemlerinin her biri için ayrıca senede yirmi lira vermekle de mükelleftirler.

Madde 12 Coberler yalnız kendi kasaplarına esham ve tahviller alıp satabilirler. Başka biri hesabına alım

satımdan ve mutlak olarak kambiyo ve nukut işlerinden memnurdurlar. Bunlardan yetmiş beş lira senelik ücret alınır.

Madde 13 — Borsaların bulunduğu şehirlerde idare merkezleri veya, şubeleri olan bankalara kayıtlı âza sıfatile borsalara kayıt olunmaya mecburdurlar. Bunlardan 150 den 300 liraya kadar senelik ücret alınır.

Madde 14 —. En az on beş bin liralık malî itibar sahibi olan ve başlıca banka ve borsa işleri yapan bankalar, kayıtlı âza sıfatile borsaya girmeğe mecburdurlar.

Bunlar borsa idaresine elli liradan yüz elli liraya kadar senelik ücret verilir.

Madde 15 — Perakende olarak esham, tahvil ve nukut alım satımı ile işğal eden sarraflar on -liradan- otuz beş liraya kadar senelik ücret mukabilinde borsalara kayıt olunmak mecburiyetindedirler.

Madde 16 — Kulisyeler, borsa kulisleri içinde bulunun yalnız kendi hesaplarına iş yapmak için acentalara emir (Ordino) verebilirler. Bunlardan on lira senelik ücret alınır.

Madde 17 — Esham ve tahvilleri borsa kotuna giren anonim şirketler elli, lira ile üçyüz lira arasında senelik ücret vermekle mükelleftir.

Madde 18 — Borsadan çekilen bir acentaya ait teminatın kendisine iadesi bu acentanın işten ayrıldığının borsa dahil ve haricinde ilân edilmesine ve bir ay içinde borsaca bir ilişiği çıkmamasına bağlıdır. Bu müddet geçtikten sonra yapılacak müracaatlar dinlenmez.

Fasıl: 2

Borsa meclisleri

Madde 19 — Borsaların yedi acentadan müteşekkil birer meclisi bulunur. Bu meclis acentalar tarafından

gizli rey ve ekseriyetle iki sene için intihap edilir. İki sene, acentalıkta bulunmayan kimseler borsa meclislerine âza olmazlar. Ancak ilk defa açılacak borsalar bu kayda tabi değildirler. Meclisin intihap ve içtimainin zaman ve merasimi ve çalışma usulleri, borsalar nizamnamesi ile tayin olunur.

Madde 20 — Borsalar hususî bütçelerde idare olunurlar. Bütçeler ile hesabı kat'ileri borsa meclisleri tanzim ve tertip eder.

Madde 21 — Borsa bütçelerinin varidat ve masarifi aşağıda gösterilmiştir.

A - Varidat

- 1 - Borsanın aslî ve kayıtlı âzalarının verdikleri ücretler.
- 2 - Anonim şirketlerin esham ve tahvillerinin kot ücretleri
- 3 - Fiat cetvelleri abone ücretleri
- 4 - İaneler ve teberrular.
- 5 - Hususî müesseseler ve fertler tarafından istenecek fiatlar için alınacak ücretler (bu ücretler elli kuruşu geçemez).
- 6 - Müteferrik varidat.

B - Masarif

- 1 - Memurlara müstahdemlerin maaş ve ücretleri
- 2 - Neşriyat ve matbuat
- 3 - Umumî masraflar (telefon, kırtasiye, tenvirat mahrukat, meremmet)
- 4 - Müteferrik masraflar (ikramiyeler, aidaat iane ve saire)
- 5 - Gayrı melhuz masraflar.

Madde 22 — Borsa meclislerinin başlıca vazifeleri şunlardır :

- 1 - Borsalar kanunile nizamnamesinin tatbikına ait tedbirleri müzakere,
- 2 - Borsa işlerinin salim bir şekilde cereyanı vesilelerini ihzar,
- 3 - Bütçe ve hesabı kat'iyi tanzim,
- 4 - Devlet kadrosuna dahil memurlar müstesna olmak üzere, borsa müstahkemlerini intihap ve ücretlerinin tesbiti,
- 5 - Borsalara aslî veya kayıtlı âza kabulü,
- 6 - Borsa âza ve mensuplarının vaziyet ve hareketlerini tetkik,
- 7 - Borsa işlerinden çıkacak ihtilafların tetkik ve halli
- 8 - Bütçe dahilinde sarfiyat icrası,
- 9 - Kanun ve nizamnameye ve meclis kararlarına muhalif hareketleri görülen borsa âzasile mensupları hakkında karar ittihazı,
- 10 - Abone ücretlerini tayin,
- 11 - Kurtaj (dellaliye) tarifelerini tertip.

Madde 23 —Borsa meclisleri her acentayı devletle kendisinden izahat isteyebilecekleri gibi defterleri üzerinde tetkikat dahi yapılabilirler.

Madde 24 — Borsa meclislerinin kararlarını icra lazımdır. Ancak komiser bunlardan kanun ve nizamlara muvafık bulmadığını esbabı mucibesile beraber bir defaya mahsus olmak üzere meclise iade eder. Meclis noktai nazarında İsrar ederse komiser keyfiyeti meclisin esbabı mucibesile beraber maliye vekâletine bildirir. Maliye vekâletinin kararı katidir.

Fasıl: 3

Esham ve tahviller

Madde 25 — Devlet, vilâyet ve belediyelerle, Hükümetin kefalet ettiği sair müesseselerin esham ve tah-

villeri Maliye Vekâletinin iş'arı üzerine borsa kotuna alınmak mecburidir.

Bunlardan başka millî veya ecnebi esham ve tahvillerin borsa botuna alınması borsa meclisinin kararına Ve Maliye vekilinin tasvibine bağlıdır.

Madde 26 — Borsa kotunda bulunmayan esham ve tahviller üzerine borsada iş yapılması memnudur.

Madde 27 — Devlet. vilâyet ve belediyelerin esham ve tahvillerinin borsaya kabulünde hiç bir ücret alınmaz.

Millî veya ecnebi şirketlerden esas sermayelerine göre beher Türk lirası için borsalar namına iki para kot ücreti alınır.

Fasıl: 4

Kambiyo ve nukut

Madde 28 — Kambiyo ve nukudun borsa kotuna alınması borsa meclisinin kararına ve Maliye Vekâletinin tasvibine bağlıdır. Maliye Vekâleti lüzum görürse doğrudan doğruya kabul emri verebilir.

Madde 29 — Kambiyo ve nukut işlerinde spekülasyon memnudur.

Fertler veya müesseseler ihtiyaçları bulunmadıkça gerek doğrudan doğruya ve gerekse vasıta ile kambiyo ve nukut alıp satamazlar.

Bu ihtiyaçların nelerden ibaret olduğunu önceden bir liste ile Maliye Vekâleti tayin eder.

Madde 30 — Kambiyo ve nukut işleri yapanlar bu işleri kimin için yaptıklarını sorulduğu zaman borsa komiserlerine bildirmeye ve iş yaptırınlar da işlerinin hakikî ihtiyaçlardan ileri geldiğini ispat edici evrakı istenildiği zaman göstermeye mecburdurlar.

Madde 31 — Bankalarla bankerlerin ecnebi kambiyo su

veya nukudunu karşılık tutarak Türk lirası üzerine avans yapmaları memnudur.

Madde 32 — Bankalarla bankerler bir gün içinde takas yapmak şartile gerek Türk lirası ile gerekse; mübadele suretile kambiyo alıp satabilirler. Takas yapmadıkları işleri borsada karşılayarak neticelendirmeğe mecburdurlar.

Madde 33 — Her hangi bir ecnebi kambiyou veya nukudun borsadan veya sair müesseselerden alınması satılması veya arbitrajı Maliye Vekâletince lüzumu halinde men veya tahdit olunabilir.

Madde 34 — Bankalarla bankerler, Türk parasile yapılan tevdiatı kendi namlarına ecnebi kambiyou veya nukudu ile değiştirilmeyi) aynen saklarlar.

Madde 35.— Hükümetleri tarafından tedavülden kaldırılmış olan ecnebi nukudunun türkiyeye sokulması memnudur. Bu gibi nukut gümrüklerle postahanelerce idare edilir.

Fasıl : 5

Borsa işleri

Madde 36 — Borsa alış verişleri yalnız acentalarla müstahdemleri ve coberler tarafından borsa salonundaki yerlerde arzu talebi anlatan yüksek seslerle yapılır. Bu suretle biri tarafından teklif edilip diğeri tavafından derhal kabul olunan alış veya veriş her iki tarafı taahhüde bağlayan ve dönülmeyen bir akit olur. Bu akit - ler aceutalar tarafından defterlerine yazılacağı gibi borsa memurlarınca da kayıt olunmak mecburdur.

Madde 37 — Esham ve tahviller üzerine usulu dairesinde yapılan vadeli işlerde tarafeyn bir birini ikna edecek miktarda - depozito istemeye salâhiyetlidir

Depozito miktarına kanaat etmeyen taraf meclise müracaat eyler. Bu depozitodan başka esham ve tahvil-

lerin fiyatında borsa meclisince tayin edilecek miktarda fark hasıl olursa farktan istifade eden tarafın bu farkı diğer taraftan istemeğe hakkı olur. Bu taleplere riayet edilmediği takdirde meclis icra muamelesi yapar.

Madde 38 — Borsanın aslî ve kayıtlı azaları arasında borsa işlerinden, dolayı çıkacak ihtilâfların rü'yet ve halli borsa, meclisine aittir. Hariçten bir müşteri ile borsa azası arasında böyle bir ihtilâf çıkar ve müşteri tarafından müracaat olunursa meclis bu ihtilâfı da sulhan hal ve tesviyeye salahiyetlidir. Meclisin kararına kanaat getirmeyenlerin bir hafta zarfında itiraz hakları vardır. Bu takdirde keyfiyet komiserlikçe aşağıda gösterilen heyete tevdi olunur.

Madde 39 — İtirazları tetkik ve hal için mecliste dahil olmayan asli ve kayıtlı azalar arasından altı kişilik bir heyet intihap olunur. Bu heyete komiser tarafından tayin edilecek hir zat reis olur Heyetin müddeti iki sene olup kararları kat'i ve nihaidir.

Madde 40 — Borsa işlerinden ileri gelen fark ve hesaplar alakadarlarca günü gününe tesviye olunmak lâzımdır. Bu fark ve hesaplarla acentaların yaptıkları zararlar riza ile tesviye edilmezse alacaklıların borsa komiserlerine müracaatları üzerine mes'ele borsa meclislerine havale olunur.

Madde 41 — Bir acentenin teminatlı borçlarını tesviyeye kâfi gelememezse borsa meclisleri bu acentanın vaziyetini ilân ve kendisini işten men etmekle beraber borsa işlerine ait hesaplarını tetkik eyler. Tetkik neticesinde bu acentaların işlerini tesviye edebilir. Bundan başka lüzum görürse borsadan ihraç kararı da verebilir.

Madde 42 — Bir acenta ölürse, meclis borsa işlerine ait hesaplarını tetkik ve bu işlerden dolayı alacak-

lıların hakkını teminatından tesviye eder ve artan teminatını serbest bırakır.

Madde 43 — Acentalar alım ve satımı bir kürtaj (dellâliye) mukabilinde yaparlar. Kürtaj tarifesi borsa meclisi tarafından tanzim ve maliye vekâletince tasdik olunur.

Fasıl : 6

Ceza hükümleri

Madde 44 — Borsada intizam ve inzibatı bozan ve borsa işlerini karıştıranlara birinci defasında şifahen tenbih ikinci defasında ihtar ve tevbih yapılır. Üçüncü, defa bu gibi harekette bulunanlara bir hafta müddetle borsa salonuna girmekten men ve yahut elli liraya kadar para cezası verilir.

Madde 45 — Borsada kayıtlı ve kayıtsız esham ve tahvillerle kambiyo ve nukut üzerine iş yapmak için borsa salonu haricinde toplatılması ve ya toplu olarak iş yapılması memnudur. Bu gibi içtimalar zabıtaca dağıtılır. Borsada mukayyet olanlar bu içtimalarda bulunmuşlarsa on beş güne kadar borsa salonuna girmekten men olunurlar mükerrirler hakkında iki misli ceza verilir.

Madde 46 — Borsa işlerinin düzenli ve mazbut olması için meclis veya komiserlikçe, verilen kararlara riayet etmeyenler birinci defasında tahriren ihtar ve tevbih, ikinci defasında üç gün müddetle borsa salonuna girmekten men olunurlar.

Madde 47 — Yaptıkları borsa işlerini resmi defterlerine kayıt etmeyen borsa azasına birinci defasında şifahen tenbih yapılır ve defterlerinin noksanlarını ikmâl edinceye kadar salıma girmelerine müsaade olunmaz. Bu hareketleri ikinci defa görülenler defterlerindeki noksanları ikmâle mecbur tutulmakla beraber avına üç gün

müddetle salona girmekten men edilirler.

Madde 48 — 30, 31, 32 ve 33 üncü maddelerdeki hükümlere riayet etmeyen asli ve kayıtlı azalar birinci defasında on beş güne kadar, ikinci defasında bir aya kadar borsaya girmekten ve iş yapmaktan men olunurlar. Üçüncü defasında borsadan ihraç edilirler. Bankalarla bankerler ve sarraflar için bu men ve ihraç cezaları borsada iş yapmaktan inen olunmayı ifade eder.

Madde 49 — Tarifeden noksan ve ya fazla kürtaj alan avantalarla tarife haricinde avantalara teklifte bulunan banka ve bankerlerden ve borsa mensuplarından elli liradan iki yüz liraya kadar para cezası alınır.

Madde 50 — Bu kanunda bahsolunan cezalar borsa memurları tarafından yapılan tetkikat ve tahkikat üzerine borsa meclisince hükmolunur.

Madde 51 — Her hangi bir acentenin ceza olarak salona girmesinin men'i müstahdemlerinin de girmesini menetmez. Ancak bir acentanın işten ineni halinde müstahdemleri de iş yapamazlar. Acenta müstahdemlerine verilen salona girmekten veya işten men ve ihraç cezaları yalnız kendileri hakkında tatbik ve para cezaları da kendilerinden tahsil edilir.

Madde 52 .— Bu kanun hükmüne tevfikan mahkûm olduğu cezayı vermiyenler borsa salonuna girmekten ve iş yapmaktan men olunurlar,

Madde 53 — Borsa mensuplarından her hangi birinin defterinde bir işin doğru yazılmadığı veya deftere biç geçirilmediği anlaşılır ve yahut bu defterler memurlara gösterilmek istenmezse bunlardan on liradan elli liraya kadar para cezası alınır.

Fasıl : 7

Müteferrik hükümler

Madde 54 — Borsa komiserlerinin refakat memurları Maliye vekâletine merbut Devlet memurlarından olup bunların maaşları borsa bütçelerinden maliye hazinesine tevdi ve kendilerine tevzi olunur.

Madde 55 — Zaruret halinde borsaların muvakkaten kapatılmasına İcra vekilleri Heyeti kararla maliye vekâleti salahiyyettardır.

Madde 56 — Borsaların teşkilâtı, aza ve müstahdemlerinin intihap sureti, dahili idaresi ve borsa işleri hakkında bir nizamname yapılır.

Madde 57 — 24 Temmuz 1322 tarihli esham ve tahvilât ve kambiyo ve nukut borsası nizamnamesile 22 ağustos 1339 tarihli zeyli ve bu kanuna muhalif biletimle mevzuat mülğadır.

Madde 58 — Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

Madde 59 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye vekili memurdur.

27/5/1929

TAPU HARÇLARI KANUNU

Kanun No: 1451

Kabul tarihi 19/5/1928

Birinci Fasıl

Harçlar

Madde 1 — İvaz mukabilinde, gayrimenkul temlikinde veya muvazaa tarikile vaki tescillerin tashihinde kıymet üzerinden binde yirmibeş nisbetinde harç alınır Bu harcı temellük eden taraf verir

Trampa edilen gayrimenkullerin harcı hangisinin kıymeti fazla ise o kıymetten hesap edilir ve değıştirenlerden yarı yarıya alınır.

Alınan harcın yüzde onu Vilâyet hissesi olarak tefrik edilir

Madde 2 — Hazine, Evkaf, İdarei Hususiye ve belediyelerin ve Eytam ve Emlak Bankasının taksitle ve arttırma ile sattıkları gayrimenkulün temlik harcı her taksit senesi için satış bedelinden yüzde beş tenzil edilerek bulunacak miktar üzerinden alınır bu suretle tenzil edilen miktar bedelin yüzde kırkını geçemez.

Madde 3 —Tesislerin ihdasında ve mevcut tesislerin sonradan iktisap tarihile gayrimenkul temellüklerinde kıymetlerinden binde yirmibeş nisbetinde harç alınır. Umuru hayriyeye ve menafii umumiyeye müteallik tesisler bu harçtan ye kaydiyeden muaftır.

Madde 4 — İvaz mukabilinde ihdas edilen gayrimenkul hükmündeki daimî ve müstakil haklar bir mahal üzerinde veya altında inşaat hakkı ise o mahallin kıymetinin nısfından, su hakkı ise rub'undan binde yirmibeş nisbetinde harç alınır bedel kıymetinden fazla ise bu harç bedel üzerinden alınır. Bedel kısmen peşin kısmen senelere taksim edilmiş ise bu harç senelere munkasem miktardan her sene için yüzde beşi tenzil edilerek bulunacak miktar ile peşin miktarın mecmuundan alınır. Tenzil edilecek miktar yüzde kırkı geçemez. Bedel, müddetle mukayyet olmaksızın senelere taksim edilmiş ise yirmi senelik miktarı bedel addolunarak onunla kıymetin mukayyesinden elde edilecek miktarlardan hangisi fazla ise alınacak harca, o miktar esas tutulur ve bu hakların muhtesat vücuda getirilmeksizin devrinde dahi aynı suretle muamele yapılır.

Bu İnaklara istinaden vücade getirilen muhtesatın devrimle hakkın hini tesisinde harca esas tutulan kıymetin bakiyesi umum kayıt kıymetinden tenzil edildikten

sonra kalan miktar bedel ile karşılaştırılarak hangisi fazla ise harcın istifasına o miktar esas tutulur.

Madde 5 — Gayrimenkul mükellefiyetinin ivaz mukabilinde tesisinde ve devrinde binde yirmi harç alınır. Bu harç mükellefiyet yirmi seneden dun olduğu takdirde taksit mecmuundan -ve yirmi seneden fazla veya müddet gayri muayyen ise yirmi seneliğinden alınır. Bedel mükellefiyetten fazla ise bedel harca matrah olur.

Madde 6 — İpotek muamelesinde ve ipotekli borç ve irat senetleri ihracında binde bir nisbetinde harç alınır Bu harç, deyin ve kefalet senetlerde taahhüt ve ya ihraç olunan senetlerde murakkam miktardan alınır. Faizler harca tabi değildir. Harcın tediyesi medyuna, mekfulünlehe, müteahhide veya senedatı ihraç edenlere aittir.

Madde 7 — Yeniden tescil edilen veya malikleri namına kayıtları yürütülen gayrimenkullerin maliklerinden ve kıymetinden binde yirmibeş harç alınır. Evvelki tedavüller harç ve kaydiyeye tabi değildir. Veraset ve intikal vergisi kanununa tabi olan muamelenden bu harç ile kaydiye alınmaz.

Madde 8 — Mukavelattan mütevellit intifa haklarının ivaz mukabilinden binde on harç alınır. Senevî bir bedel verilmesi meşrut olup müddet yirmi seneyi müteceviz veya esasen gayri muayyen ise taksitleri vasatisinin yirmi misli harca matrah ittihaz olunur.

İrsten mütevellit intifa hakları aşağıdaki onuncu madde mucibince kaydiyeye tabidir. Bu kaydiye intifa edilen hisse mülkiyetinin intikaline ait kaydiye ile birlikte intifa hakla sahibinden istifa olunur.

Madde 9 — Mesaha icrasile harita tanziminde veya hariçte yapılmış olan haritaların tetkik ve tasdikinde istihdam olunanların gün veya saat hesabına maruf ücret-

leri alınır ve irat, kaydolunur. Ancak bu ücret gayrimenkul kıymetinin beşbin liraya kadar olanların da binde iki ve daha yukarı kıymetler için her bin liraya bir çeyrek ilâvesinden mütehasıl nisbeti geçemez. Nüshaların alâkadarlar adedince teaddüdü halinde ayrıca ücret alınmaz- Kopyalar için kıymeti bin, liraya kadar olanlardan bir lira, beşbin liraya kadar olanlardan iki lira, daha fazlası için üç lira istifa edilir.

İkinci Fasıl

Kaydiyeler

Madde 10 — Gayrimenkullerin ve mülkiyetten maada aynı hakların bağışlanmasında veya rücuunda ve kanunî veya »mensup mirasçılara intikalinde ve vasiyetlerin infazında tescil için kıymetten binde bir kaydiye alınır. Bu meblağ bağışlamada bağışlamana, rücularda bağışlayandan intikalde mirasçılardan ve vasiyetlerde musalehten alınır.

Madde 11 — İfraz ve ya taksim muamelelerinde kıymeti mukayyedenin her parçaya isabet eden miktarından binde bir kaydiye alınır. İfraz ile yapılan temlikler ayrıca harcına tabidir. Bu yolda ifrazda sahibinin uhdesinde kalan yer bir parça halinde ise kaydiyeye tabi değildir.

Madde 12 — Tapu sicillinde müstakil ve daimî hak olarak aynaca kayıt edilmeyen irtifak ve sükna haklarının ivaz mukabilinde tesisinde belediye hududu haricinde ise maktuan bir lira ve belediye hududları dahilinde ise başkaca bedelinden binde iki kaydiye alınır.

Senevî bir bedel verilmesi meşrut olupta müddet yirmi seneyi müteceviz ise taksitler vasatisinin ve müddet gayri muayyen ise senevi taksit miktarının yirmi misli kaydiyeye matrah, olur.

Madde 13 — İcar ve isticar mukavelenamesinin tapir siciline şerhinde icar bedelinin mecmuundan binde bir nispetinde kaydiye alınır.

Madde 14 — mal- birliğinin talep üzerine tapu siciline şerhinde kıymetten binde bir kaydiye alınır.

Madde 15 —mal ortaklığının tapu siciline şerhinde aile yurdu tesisinde mukaveleden mütevellit iştirâ, şuf'a ve vefa haklarının şerhinde, mutlak veya mukayyet mirasçı naspının tapu siciline şerhinde- kıymetten binde iki kaydiye alınır.

Madde 16 — Kayıt tashihinde bir liradan aşağı - olmamak üzere kıymetin binde biri nispetinde kaydiye alınır. Alâkadarlarının sun'u taksiri olmaksızın tapu idarelerince vukua getirilecek, yanlışlıkların tashihinde bir şey alınmaz.

Madde 17 — Alâkadarların talebine mebni kayıt çıkarıldığında binde bir ve tedavül kayıtlarında binde iki kaydiye alınır.

mahkeme ve icra daireleriyle resmî devairden istenilen kayıt ve tedavül suretlerinden eşhasa ait olsa dahi kaydiye alınmaz.

Madde 18 — Son kayıt evrakı müsbitesi suretinin alâkadarına ita veya iraesinde beher adedinden yarım lira, evelki tedavül kayıtlarının evrakı müsbiteleri suretlerinin ita veya iraesinde beherinden bir lira ve kuyudu kadimededen çıkarılacak kayıt suretlerinin ita veya iraesinde beheri için beş lira kaydiye alınır.

Mahkeme, İcra ve sair resmî dairelerden istenilen evrak suretlerinden kaydiye alınmaz.

Madde 19 — İntifa, ve irtifak haklarının ve gayrimenkul mükellefiyetinin terkinlerinde hini tesislerinde' esas ittihaz edilen kıymetten binde bir kaydiye alınır.

Madde 20 — Gerek ipotek ve gerek ipotekli borç

senedinin ve irat senedinin cirolarında binde bir ve vade temditlerinde maktuan yarımı lira kaydiye alınır. Kıymeti yüz liradan dun olanların vade temditlerinde kaydiye alınmaz.

Madde 21 — Tapu kayıtlarında bir hakkın tesis terkin ve tadil edildiğini mutazammın alâkadarlara talep üzerine gönderilecek ihbarnameler için gönderilmesini isteyenden maktuan yarım lira alınır.

Üçüncü fasıl

Müteferrik hükümler

Madde 22 — Tapu muameleleri vergi, belediye resimleri, vakıf icare ve mukataa ve resim senevi borçlarının tahsiline talik edilmez.

Madde 23 — Bedel tasrih olunan muamelâtta bedel harca veya kaydiyeye esas olan kıymetlerden fazla ise bedel matrah olur Resmî dairelerce veya Hükümetin hissedar olduğu müesseselerce arttırma ve ya pazarlık suretile ve yahut kıymet takdirde satılan gayri menkul inallar ile sair aynı haklar için alınacak harçların ve ya kaydiyelerin hesabında takarrür eden bedeller alınacak harca ve ya kaydiyeye esas olur.

Madde 24 — Türk evrakı nakdiyesinden gayri kıymetler veya aynılar üzerine muamele yapıldığı halde bedel Türk evrakı nakdiyesine tahvil ve kıymeti mukayyede ile mukayese edilerek hangisi fazla ise harç veya kaydiye onun özerinden alınır.

Madde 25 — Madenlere ait tasarruf muamelelerinde harca tabi olan kısımlardan ruhsatname veya imtiyaznâme harçlarının üçte biri, kaydiyeye tabi olan kısımlardan onda biri maktuan alınır.

Madde 26 — Dalyanlar ye voli mahalleri hakkında yapılacak tasarruf muamelelerinde vukuf erbabından en

az iki zata kıymet takdir, ettirilir. Takdiri kıymetle tasrih olunan bedelden hangisi fazla ise harç ve resim hesabına o miktar esas olur. Kıymet takdirinde balıkhanede mevcut kayıtlar nazarı itibara alınır

Gerek tapu memurları ve gerek alâkadarları tarafından bu kıymete itiraz olunursa, keyfiyet idare heyetleri tarafından tetkik ve bir karara raptedilir.

Kıymeti mukayyet ve muayyen olmayan sular hakkında dahi bu yolda muamele olunur.

Madde 27 — Bilumum harç ve kaydiye hesabında bedel ve kıymetlerinin on liradan dun olan kûsuratı on liraya iblâğ olunur.

Madde 28 — Tapu memurlarının talep vukuunda akit icrası için bir mahalle azimetinde harç istifasına esas olan kıymetin binde bili mal sandığına emaneten teslim olunur. Vazifenin ikmalinden sonra bu meblağın yarısı hazineye irat kayıt ve diğer varisi ücret olarak alâkadar memurlar ile birlikte maaş nisbetinde tevzi edilmek üzere Tapu Müdürleri ve kaza ve nahiyelerde Tapu memurları tarafından alınır.

Sandığa yatırılacak meblağ iki liradan az ve yirmi beş liradan çok olmaz. Akit için mahalline gidilmekten sarfınazar olunursa alınan meblağ iade olunur. Mutat vesaiti nakliyenin temini talep sahiplerine aittir. İfraz, taksim, mesaha ve harita yapmak gibi bir sebeple mahalline gidilmek lâzım geldiği takdirde harcırah kararnameşi ahkâmı caridir. Bu esnada hasbellüzum alınan kat'ı alâka takrirleri ayrıca harç ve ücrete tabi değildir.

Madde 29 — Bu kanımda tasrih olunan ahvalden maada yerlerde mülkiyet ve intifa haklarının harç ve kaydiyelerinin hesabında kıymet mecmuunun üçte biri mülkiyete ve ikiside intifan tefrik olunur.

Madde 30 — Hâzineye veya hâzineye izafetle umumî muvazeneye dahil daireler namına kayıt ve tescil olunacak gayrimenkuller veya mülkiyetin gayri aynı haklar ve yahut şerhi müstelzim muameleler harç ve kaydiyeden müstesnadır.

Madde 31 — Yangın yerlerinde ebniye kanunu mucibince verilen çaplara binaen eshabı namına tesis olunacak kayıtlardan ve 22 Nisan 341 tarihli kanuna taffikan ita olunan bonolarla artırmaya iştirak suret ile esbabı tarafından iştirak edilecek arsaların senede rapt olunacaklarından harç ve resim alınmaz. Şu kadar ki artırma bedeli bono miktarını müteceviz oluna fazlası harca tabidir.

Madde 32 — Henüz bitmemiş inşaat haklımda alâkadar heyetler tarafından buldukları hale göre kıymet takdir olunur. Takdir olunan kıymete itiraz vukuunda emanete geçirilerek tetkikat neticesi fazla alındığı tahakkuk eden miktar iade ve noksanı ikmâl edilir.

Madde 33 — Harç veya kaydiyeye esas tutulan kıymetlere itiraz olunursa tahsil edilecek harç ve resim emanete alınır. Alâkadar dairelerce bu kıymetler tadıl olunduğu takdirde fazla alınan miktar iade ve noksanı ikmâl edilir.

Madde 34 — Bu kanunda yazılı olan muameleler harç ve kaydiyeleri tediye edildikten sonra intaç olunur.

Madde 35 — Hükmi veya hakikî şahıslar uhdelerinde bulunan vakıf mahallerin icare veya mukataaları vergi kıymetlerine nispetle binde iki buçuktan dun ise o miktara iblâğ olunur.

Madde 36 — 1323 tarihli harç tarifesi, 27 şubat 1329 tarihli harç kanunu ile İT temmuz 1323 tarihli teşkilât nizamnamesinin 17, 25, 26, 27, 33, ve 34 üncü maddeleri ve 16 şubat 1328 tarihli eşhası hükmiyenin emvali gayri

menkule tasarrufuna dair olan kanunun beşinci ve 21 şubat 1328 tarihli emvali gayrimenkule intikalât kanununun 9 uncu maddesi. 30 mart 1329 tarihli emvali gayri menkulinin tasarrufuna dair olan kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrası ile 20 ağustos 1331 tarihli muvakkat kanunile Tapu idarelerinin teşkilâtına dair 17 temmuz 1323 tarihli nizamnamenin 16 ıncı bendinin ikinci fıkrası ve 1 ağustos 1329 tarihli muvakkat kanunun birinci maddesinin birinci fıkrasına “ bunların müterakimi ferağ ve intikal vukuunda kemakân tefterhanece tahsil ve emanet kaydedilerek her hafta Evkaf İdarelerine ita edilecektir, ibaresi ve 1 ağustos 1325 tarihli emvâl kanununun 7 inci maddesi ve hususî kanunlarla kanun mahiyetinde bulunan mukavele ve mahedeler ahkâmı mahfuz olmak üzere bu kanun ahkâmına mugayir olan sair ahkâmı mülğadır.

Muvakkat madde — Bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren üç sene içinde gayri menkullerin yeniden tescilinde veya maliki namına kayıtlarının yürütülmesinde yedinci maddede muayyen olan harç alınmaz.

Madde 37 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 38 — Bu kanunun hükümlerini icraya Başvekil ve maliye Vekili memurdur.

27/5 / 1929

**BİLÂVASITA VERGİLERE MUNZAM KESİRLERİN
TEVHİT VE NİSBETLERİN TADİLİNE
DAİR KANUN**

Kanun No : 1454

Kabul T . 18 / 5 / 1929

Madde 1 — Müsakkafat, arazi, kazanç ve sayını vergilerine vilâyet, idarei hususiye ve belediye, menafi ve iane hisseleri ve maarif vergisi ve maktu zam namı ile munzam kesirler 1929 malî senesinden itibaren ait oldukları vergilerin asılları ile tevhit edilerek aşağıdaki maddelerde yazılı matrah ve nisbetler üzerinden alınır.

Madde 2 — 14 Haziran 1326 tarihli müsakkafat vergisi kanunu cari olan mahallerde gayri safi varidatlar üzerinden değirmen, fabrika ve imalathanelerle ikâmet yeri olan ahşap evlerden yüzde on üç ve diğer müsakkafattan yüzde on yedi nisbetinde vergi alınır.

Madde 3 — 2 Temmuz 1302 tarihli emlak nizamnamesi ile ona müteferri ahkâm cari olan yerlerde ticaret yeri olarak kullanılan müsakkafat ve arsalarla kısmen ve ya tamamen kiraya verilen evler ve bilumum apartmanların vergi nisbetleri binde on dört ve mutasarrıflarının oturduğu evlerin vergileri binde yedi olarak tayin edilmiştir.

Madde 4 — 14 Haziran 1326 tarihli müsakkafat kanunu mucibince 1331 senesi rayici üzerinden gayri safi varidatları tahmin edilmiş olan yerlerde ikamet için kullanılan müsakkafatın da sair müsakkafat gibi muham-

men gayri safi varidatının attı misli, vergiye matrah ittihaz edilir. Şu kadarki şehir ve kasabalar dahilinde mutasarrıflarının oturduğu evlerin altı misline iblağ edilecek gayri safi varidatları bin beş yüz kuruştan aşağı olanlar verginin tamamından ve altı bin kuruşa kadar olanlarda bin beş yüz kuruşu için vergiden muaftır.

Madde 5 — 1302 tarihli emlâk nizamnamesile ona müteferri ahkâm cari olan yerlerde 11 kânunusani 1339 tarih ve 295 numaralı kanunun ikinci maddesile kıymetleri altı misline çıkarılmış olan müsakkafat ve bu hükümdeki arsaların mukayyet kıymetleri dokuz misline iblâğ olunmuştur. Bunlardan 1331 senesinden sonra tadil görmüş olanların muaddel' kıymetleri vergi ye esastır. Ancak dokuz mislinden noksan olanlar bu miktara iblağ edilir.

Madde 6 — 1331 senesinde kayıtlı kıymetleri üzerinden vergi alınmakta olan yerlerde bilumum arazi ve arsalardan bu kıymeti erinin binde altmış ve 1331 senesinden sonra kıymetleri, tadil görüp 17 Şubat 1341 tarih ve 753 numaralı kanunun altıncı maddesinin (A) ve (B) fıkrasına dahil bulunan araz: ve arsalar ile bu tarihten sonra tahrir gören yerlerdeki araziden tahrir kıymetlerinin binde onu vergi olarak alınır.

Madde 7 — 12 Şubat 1926 tarih ve 755 numaralı kazanç vergisi kanununun 20 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı veznelerden maaş ve tahsisat ve ücret ve yevmiye alanların (teadül kanunundan istifade edecekler hariç) kazanç vergileri ita miktarları üzerinden % 5 ve ikinci fıkrasında yazılı sınaî ve ticarî müessesatta çalışanların şehri aldıkları mebalîğ (100) liraya kadar olanlardan % 7 ve 100 liradan fazla olanlardan fazlası için % 9 nisbetinde vergi alınır.

Madde 8 — Kazanç vergisi kanununun 28 inci mad -

desinde yazılı 2 inci kısım mükelleflerin Vergi nisbetleri aşağıdaki miktarlara iblâğ, edilmiştir:

1) inci fıkradakiler	%	35
(2) “ “	%	45
(3) ““ “	%	55
(4) ““ “	%	130

4 üncü fıkrada yazılı mükelleflerden her neye balığ olursa olsun icar bedelleri üzerinden vergi alınır.

Madde 9 — Kazanç vergisi kanununun 31 inci ve 32 inci ve 33 üncü maddelerinde yazılı mükelleflerin vergileri bir günlük gayri safi kazançlarının 17 ve 34 üncü maddede yazılı mükelleflerin vergileride 9 misli üzerinden alınır.

Madde 10 — Kazanç vergisi kanununun 24 üncü muaddel maddesinde yazılı vergi nisbetleri aşağıdaki miktarlara çıkarılmıştır:

Safi kazançlardan

5000 .	Liraya kadar olan kısmından	% 12
5001 - 10000	“ “ “ “	% 15
10001 - 20000	“ “ “ “	% 20
20001 – 50000	“ “ “ “	% 25
50001	Liradan fazlasından	% 30

GAYRİ SAFÎ KAZANÇLARDA

3000	Liraya kadar olan kısmından	% 7
3001 - 10000	“ “ “ “	% 8
10001 - 20000	“ “ “ “	% 10
20001 - 40000	“ “ “ “	% 12
50001	Liradan fazlasından	% 15

Madde 11 — Kazanç vergisi kanununun muaddel 26 ıncı maddesinde yazılı eshamlı şirketler için vergi nisbeti % 11 (yüzde on bir) e çıkarılmıştır.

Madde 12 — 30 Kânunusani 1926 tarih ve 729 numaralı kanunun bilinci maddesinde yazılı sayım vergileri aşağıdaki miktarlara iblağ edilmiştir.

Her Koyundan	60
“ Kıl keçiden	60
“Tiftikten	50
“ Deveden	230
“ Mandadan	200
“ Öküz ve inekten	125
, aygır, iğdiş, kısrağ ve katırdan	155
“Eşekten	60
“ Domuz dan	350

Madde 13 — Yukarıki maddelerde yazılı matrah ve miktarlar üzerinden alınacak vergilerin her birinden gayet, İdarei Hususiye, Maarif, Belediye ve Ziraat bankalarına ayrılacak hisseler aşağıda gösterilmiştir.

Müsakkafat vergisi tahsilatından;

Vilâyet % 15 yüzde onbeş (Belediyeler hududu dışındaki müsakkafat vergilerinden)

İdarei hususiye	% 3	yüzde üç
Maarif	% 15	„ onbeş
Belediye	% 15	„ „
(Belediyeler hududu içindeki müsakkafattan)		

Arazi vergisi tahsilatından :

Vilâyet (menafi)	% 18	Yüzde onsekiz
İdarei husususiye	% 3	“ üç
Maarif	% 19	“ on dokuz
İane	% 6	“ altı

(Ziraat bankasına aittir)

Kazanç vergisi tahsilatından:

Vilâyet	% 3	Yüzde üç
İdarei hususiye	% 2	Yüzde iki
Maarif	% 28	“ Yirmi sekiz
Belediye	% 3	“ üç (Belediler hudu- içindeki mükellefler vergilerinden)

Sayım vergisi tahsilatından:

Koyun, kıl, keçi, eşek :

Vilâyet	% 3	Yüzde üç
İdarei hususiye	% 4	„ dört
Maarif	% 25	„ yirmi beş

Tiftik keçi :

Vilâyet	% 3	„ Yüzde üç
İdarei- hususiye	% 4	„ dört
Maarif	% 21	yirmi bir

Deve :

Vilâyet	% 5	Yüzde beş
İdarei hususiye	% 2	“ iki
Maarif	% 32	Yüzde otuz iki

Manda :

Vilâvet	% 4	Yüzde dört
İdarei hususiye	% 2	“ iki
Maarif	% 32	“otuz iki

İnek, öküz:

Vilâyet	% 5	Yüzde beş
İdarei hususiye	% 2	„ iki
Maarif	% 32	„ otuz iki

At, iğdiş, kısrak, katır:

Vilâyet	% 5	Yüzde beş
İdarei hususiye	% 3	“ üç
Maarif	% 32	„ otuz iki

Domuz :

Vilâyet	% 4	Yüzde dört
İdarei hususiye	% 1	“ bir
Maarif	% 28:	” yirmi sekiz

Yukarıki nispetler üzerinden vilâyet ve idarei hususiye ve belediyeler ve ziraat bankalarına ait hisseler' vergilerin her tahsilât taksit müddetlerinin hitamlarını takip eden ilk haftasında ayrılarak bu idareler veznelerine verilir

madde 14 — 11 Kânunusani 1339 tarih ve 295 numaralı kanunun birinci, 2 inci, 3 üncü ve dördüncü ve 26 şubat 1340 tarih ve 423 numaralı kanunun bilinci ve üçüncü ve 17 şubat 1341 tardı ve 553 numaralı kanunun beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci, 28 mert 1927 tarih ve 1000 numaralı kanunun birinci 1-e ikinci ve 22 haziran 1927 tarih ve 1130 numaralı kanunun birinci, ikinci ve dördüncü maddelerinin işbu kanuna muvafık olmayan ahkâmı ile 31 mayıs 1926 tarih ve 883 numaralı kanun mülğadır.

madde 15 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

madde 16 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, maliye, maarif ve Nafia vekilleri memurdur.

24/ 5 / 1929.

ASKERÎ MEMURLAR HAKKINDA KANUN

Kanun No : 1455

Kabul Ta : 18/5/1929

Madde 1- — Türkiye cumhuriyeti ordusu zabitan heyetinden gayri Milli Müdafaa Vekâleti Kara, Hara, Deniz kısımlarile İmalâtı Harbiye ve Harita Müdürlükleri bütçelerinden maaş alan memurlara (Askerî memur) denir.

Madde 2 — Askerî memurlar; Adliye memurları, hesap memurları, muamele memurları, haritacılar, imamlar, makinistler, sanatkârlar, muzika muallimleri kısımlarından teşekkül eder.

Madde 3 — Askerî memurlar sekiz sınıf üzerine müretteptir. Birinci sınıf maaşı miralaylık ve sekizinci sınıf maaşlı zabıt vekilliği maaşına muadil olmak üzere her sınıf maaş tekabül ettiği askeri rütbenin maaşına göredir.

Bu sınıfların dununda maaşları zabıt vekilliği maaşının dununda olmak üzere, bir muavinlik sınıfı vardır. Divanı Temyiz Müddei umumisi ve azalan ve Vekâlet Hukuk Müşaviri birinci sınıf Askerî memurların fevkında maaş alır ve buldukları memuriyet unvanını taşır askerî memurlardır.

Madde 4— Askerî memur olmak için 18 mart 1926 tarih ve 788 numaralı memurun kanununun dördüncü maddesindeki evsaf ve şartlardan maada orta mektep tahsili görmek ve ihtiyat zabiti olmak lazımdır. Bunlardan 788. numaralı kanunun yedinci maddesi mucibince altı ay namzetlik devresi geçirerek ehliyeti tasdik olunanlar veya meslek mekteplerini ikmâl edenler memur muavinliği ile hizmete alınırlar.

Madde 5 — Yüksek mekteplerden mezun olanlardan bidayeten intisap edeceklerin azamî yedinci sınıftaki memuriyetlere ve diğêr Devlet devairi memurlarından askeri memurluğa geçmek isteyenlerin hizmeti müddetleriyle tahsil derecelerine ve yapılacak imtihanında gösterecekleri muvaffakiyete göre daha yüksek sınıflara alınmaları caizdir.

Bilimtihan hariçten alınacak makinist ve sanatkârlar da bu ahkâma tabidirler. Ancak bunların sınıfları imtihanında gösterecekleri liyakate göre tayin olunur.

Madde 6— Yüksek tahsil görmeyen askerî memurlar üçüncü sınıftan yukarı geçemezler.

Madde 7 — Mütekait zabıt ve hesap memurlarından liyakati görülenler kıdemleriyle rütbelerine muadil memur sınıflarına naklolunabilirler.

Madde 8 — Askerî memurların sicil, terfi, inzibat ve sair askerî muameleleri maaşça muadili buldukları zabıtlar gibidir. Terfi müddetleri, yüksek tahsil görenler için zabıtlar gibi ve o şartı haiz olmayanlar için her sınıfta zabıtların asgarî müddetlerinden (1) sene fazladır. Memurların kıdemleri ilk memurluğa nasp tarihinden hesap olunur.

Madde 9 — Askerî adliye memurlarının askerî hizmetleri adliye hizmetlerinden sayılır.

Kıdem müddetini İkmal etmeyen askerî adliye memurları zaruret halinde bir sınıf yukarı makama kendi sınıflarile ve kendi sınıflarına mahsus maaşlarile tayin olunabilirler.

Madde 10— Meslek mekteplerinin tesisi ve bu mekteplere ne suretle talebe alınacağı ve tedris ve istihdam şeraiti talimatnamelerle tespit olunur.

Madde 11 — Askerî memurların üniformaları maaş-

ça muadillen olan zabitlerin üniformalarına müşabih olup sırma ve yıldızları beyazdır. Kılıç takmazlar.

Madde 12 — Küttabı askerinin eniri terfi hakkındaki 31 mart 1329 tarihli nizamname, hesap memurlarının sureti kabul ve istihdam ve terakkilerine mütedair 23 eylül 1329 tarihli nizamname ile bu nizamnamenin birinci maddesini muadil 28 kânunuevel 1331 tarihli nizamname, alay- ve tabur imamlarının vazaifi tedrisiyeleri halikındaki 18 mart 1330 tarihli nizamname, esnafı askeriyle maaşat ve muayyenatı hakkındaki 7 mart 1332 tarihli kanım ile bunların intihap ve tayinleri ve terfi ve terakkileri hakkındaki 6 ağustos 1331 tarihli nizamname, muzika ve hademe heyeti hakkındaki 28 mart 1334 tarihli kanun ile bu baptaki 4 nisan 1334 tarihli nizamname, 24 mart 1341 tarih ve 587 numaralı kanun ile bu kanuna müzeyyel 28 mayna 1927 tarih ve 1061 No lı kanun ve yukarıda yazılı kanun ve nizamnamelerin tadilât ve müzeyyelâtı ve işbu kanun ahkâmına mugayir olan bilumum kanunlar -ve nizamnameler mülğadır.

madde 13 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

madde 14 — Bu kanunun ahkâmını icraya millî müdafaa ve maliye vekilleri memurdur.

Muvakkat madde — Elyem mevcut memurin ve mensubini Askeriye merbut cetvelde gösterilen sınıflara nakledilirler. Bu kanunun meriyetinden itibaren altı ay zarfında arzu edenler istifa hakkına maliktir.

24/5/1929

Memur muavini	Askeri memurların Sınıfları		Askeri adliye memuru		Askeri hesap memuru		Askeri muamele memuru		Askeri Harıtaçı		
	Adliye memuru	Yeni unvan	Eski unvan	Hesap memuru	Yeni unvan	Eski unvan	Muamele memuru	Yeni unvan	Eski unvan	Yeni unvan	Eski unvan
1											
2	"	Divanı temyiz üza müllazımı Müddi umumi muvini Ordu müşaviri, Deniz hukuk müşaviri			Müddir					Müddir	
3	"	hukuk müşavir muavini Kolordu müşaviri			Müdür muavini					Müdür muavini	
4	"										
5	"	Kolordu müşaviri muavini			Birinci sınıf birinci sınıf muamele memuru					İkinci sınıf ikinci sınıf muamele memuru	
6		Fırka müşaviri			İkinci sınıf ikinci sınıf muamele memuru					Komut sınıfı komutan yardımcısı	
7					Hesap memuru muavini					Birinci sınıf birinci sınıf muamele memuru	
8					Hesap memuru muavini					Birinci sınıf birinci sınıf muamele memuru	
											Fırka müfettihi muavini

Askerî imam		Askerî makinist		Askerî san'atâkr		Askerî muzika muallimi	
Yeni unvan	Eski unvan	Yeni unvan	Eski unvan	Yeni unvan	Eski unvan	Yeni unvan	Eski unvan
İmam		Makinist		San'atâkr		Muzika muallimi	Riyaseti Cümhur muzika muallimi
							Riyaseti Cümhur muzika muallim muavini
							Riyaseti Cümhur muzika kısım muallimi
	Baş usta		Baş usta		Baş usta		
			Baş usla muavini		Baş usla muavini		Riyaseti Cümhur birinci sınıf muzikacı ve birinci sınıf muzika muallimi ve birinci sınıf gedikli muzika zabiti
							Riyaseti Cümhur ikinci sınıf muzikacı ve ikinci sınıf muzika muallimi
		Birinci sınıf usla		Birinci sınıf usla			Riyaseti Cümhur üçüncü sınıf muzikacı ve üçüncü sınıf muzika muallimi ve ikinci sınıf gedikli muzika zabiti
		İkinci sınıf usla		İkinci sınıf usla			Riyaseti Cümhur dördüncü sınıf muzikacı ve dördüncü sınıf muzika muallimi
		Üçüncü sınıf usla		Üçüncü sınıf usla			Riyaseti Cümhur beşinci sınıf muzikacı

1929 MALÎ SENFSİ BÜTÇE KANUNU

Kanun No: 1456

Kabul tarihi 19/5/ 1929

Madde 1 — Devletin bütçesine, dahil devairin 1929 malî senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (220, 408, 481) lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2 — Devletin bütçesine dahil devairin 1929 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (220, 546, .000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Merbut (C) işaretli cetvelde envai gösterilen vergi ve rüsum ile müteferrika namı altında zikredilen hasılatın 1929 malî senesinde dahi tarh ve tahsiline devanı olunur.

Madde 4 — 1929 malî senesi zarfında vilâyet idarei hususiyeleri nam ve hesabına olarak umumî vergiler üzerinden kavanini mahsusa ile tayin olunanlardan maada munzam küsurat tarh ve tahsil edilemez.

Madde 5 — 1929 malî senesi zarfında Osmanlı bankasile olan hazine hesabı cârisinden maada kısa vadeli avans ve hesabı cariler akıt ve küşadına ve azamî altı ay vadeli hazine bonoları ihracına Mali}'e vekili mezundur. Ancak tedavülde bulunacak hazine bonoları hiç bir zaman beş milyon lirayı tecavüz edemez.

Madde 6 — Sermayelerinin nısfından fazlası Devlete ait bulunan Ankara Şehremanetinden müdevver Ankara malzemei inşaiye, su, un ve ekmek Türk anonim şirketlerde. İzmir Liman işleri inhisarı şirketine 1929 malî senesi zarfında ceman (130.000) lirayı tecavüz etmemek üzere ikrazatta bulunmağa veya kefalet etmeğe maliye vekili mezundur.

Madde 7 — Hidematı vataniye tertibinden elyevm maaş almakta olan zevat inerbut (Ç) işaretli cetvelde isimleri yazılı olanlardan ibarettir. Bunun haricinde maaş tahsisi bir kanuna müstenit olmak lâzımdır.

Madde 8 — 1 haziran 1929 tarihinden itibaren Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun meriyeti tarihine kadar olan müddet zarfında mezkûr kanunun ikinci maddesine merbut iki numaralı kadro cetvelile işbu kanuna merbut (D) cetvelinde ve Millî Müdafaa Vekâletinin Kara, Deniz, Hava kısımlarile İmalâtı Harbiye ve Harita Umum Müdürlükleri teşkilâtı ve Jandarma Umum Kumandanlığının sahil ve seyyar kıtayı için zabitan ve askeri memurları maaşatı hakkındaki kanunun ikinci maddesine tevfiikan bütçe encümenince tasdik olunan 1929 kadrolarında dahil olmayanlar müstesna olmak üzere 1928 kadroları muteberdir. Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun meriyetinden itibaren de mezkûr kanuna merbut (2) numaralı cetvel ile işbu kanuna merbut (D) cetveli ve Millî Müdafaa Vekâletinin Kara, Deniz, Hava kısımlarile İmalâtı Harbiye ve Harita Umum Müdürlükleri ve jandarma Umum Kumandanlığının sahil ve seyyar kıtaatı için zabitan ve askerî memurlar maaşatına dair olan kanunun ikinci maddesi mucibince bütçe Encümenince tastik olunan kadrolar tatbik olunur.

Madde 9 — Sekizinci madde ile tatbikine mezuniyet verilen kadrolara dahil bulunmadıkça ayrıca teşkilât icra ve maaşlı memur ve daimi hidemat için ücreti şehriye veya yevmiyeli müstahdemin istihdam edilemez. Muvakkat veya senenin muayyen bir mevsimine mahsus hizmetlere müstesna ve zaruri ahval dolayisile kadro dahilindeki memurin ve müstahdemin ile ifası mümkün

Olmayan hidemat için kadroya, dahil olmaksızın ücreti şehriyeli veya yevmiyeli müstahdemin kullanmak caizdir Bu kabil müstahdeminin ücret ve yevmiyeleri münhasıran dairei aidesi bütçesindeki müstahdemini muvakkate tertibinden verilir.

Fasıl numaraları ile Unvanları merbut (E) cetvelinde münderiç masraf tertiplerinden idaresi zarurî görülen hidemat için kezalik ücreti şehriyeli veya yevmiyeli müstahdemin kullanılabilir. Bunların kadroları İcra Vekilleri Heyeti karar ile tatbik ve müteakip sene bütçesine rabten Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

Yevmiye alan amele bu bükünden müstesnadır. Masraf tertiplerinden idare olunacak hidemat kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 10 — 1929 malî senesi Diyanet İşleri Riyaseti kadrosunda dahil bulunan vaiz ve dersiamlar miktarı beşyüze tenezzül edinceye kadar bu sınıflarda vuku bulacak münhalâtın mevkuf tutulması mecburidir.

Madde 11 — Mukavelenmeleri mucibince imtiyazlı şirketlerle müteahhitlerden teftiş mukabili alınan mebaliğın bütçe haricimle sarfı ve kadroda gösterilin eksizin bu kabil şirket ve müteahhitler nezdinde komiser veya fen memuru istihdamı gayri caizdir,

Ancak yeni aktolunan mukavelât dol ay isiyle bir malî sene zarfında işe başlayan şirket ve müteahhitlerden teftiş mukabili alınacak mebaliğ bir taraftan varidat bütçesindeki tertibi mahsusuna irat kayıt diğer taraftan bu mebaliği tecavüz etmemek üzere İcra Vekilleri heyetince tasdik olunacak kadro dairesinde komiser veya fen memuru bittayin ücretleri mensup oldukları daire bütçesinin müstahdemini daime tertiplerine tahsisat olarak

ilâve ve tesviye olunur. Bunlardan müteakip malî sene bütçesinin tanziminden evvel tayin olunanların o sene kadrolarına ve bütçe tanziminden sonra tayin olunanların ikinci müteakip sene kadrolarına ithali mecburidir.

Madde 12 — 1929 mali senesi bütçesine mevzu ihtiyat tahsisatından muhasebei umumiye kanunu mucibince muhtelif devair bütçelerine nakli caiz olan tertipler merbut (F) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 13 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair olan kanun ile zabitan ve askerî memurlar maaşatı hakkındaki kanun mucibince verilecek hakkı müktesepeler hususi tertibi olmayan dairelerde maaş ve ücret tertipleri tasarrufatından ve mezkûr kanunların meriyetleri tarihine kaçlar geçecek müddet zarfında 1928 bütçesile kabul ve tatbik olunan ahkâm dairesinde maaş tahsisatı fevkalâde uzaklık ve pahalılık zammı, tayin zammı, zammı mahsus, makam ücreti, ihtisas ücreti, tahsisatı maktua namlarile verilmesi iktiza eden mebalîğ ile devlet memurları maaşatının tevhit ve tadülü hakkındaki kanunun (11) inci ve zabitan ve askerî memurlar maaşatına ait kanunun (8) inci maddeleri mucibince mezkûr kanunlar mevzuundan hariç tutulan ve haklarında ahkâmı sabıkanın devamı lâzım gelenlere maaş tahsisatı fevkalâde, tayin zammı, uzaklık ve pahalılık zammı namlarile verilecek mebalîğ maaş tertiplerinden tesviye olunur.

Madde 14 — Gelecek senelere sarı mukavelât aletine kanunen mezuniyet verilen tertipler merbut ,(G) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 15 — 1929 malî senesi zarfında bütçelerden tahakkuk edecek tasarrufat ile varidat fazlalarını İcra Vekilleri Heyeti kararile karşılık ittihaz ve Düyunu

Umumiye bütçesinin (241) inci faslının (3) üncü kambiyo, mubayaa ve imha karşılığı maddesine tahsisat kaydederek Düyunu Umumiye ta)dolarına dahil borçlar senedatından mubayaata bulunmağa Maliye vekili mezundur.

Madde 16 — 1929 malî senesi Tapu ve Kadastro Umumî Müdürlüğü bütçesinin kadastro ve tahdit heyetleri masarifi unvanlı (312) inci faslına mevzu tahsisattan lüzum görülecek miktarını mezkûr Umumî müdürlük bütçesinin (tahrir ve tescil) masarifi unvanlı (221) inci faslına naklen sarfa Maliye vekili mezundur.

Madde 17 — 1929 malî senesi Hariciye Vekâleti bütçesinin (541,542,543) üncü merkez mefruşat ve demir başı, merkez levazımı, merkez müteferrikası fasıllarile bunlara mütenazır olan (545,546,547) inci Elçilik ve Şebenderlikler mefruşat ve demir başı, Elçilik ve Şebenderlikler levazımı, Elçilikler ve Şebenderlikler müteferrikası fasılları arasında münakale icrasına Hariciye ve Maliye Vekilleri mezundur.

Madde 18 —1929 mali senesi Millî Müdafaa Vekâleti Kara bütçesinin (865) inci faslı mahsusuna mevzu tahsisattan lüzum görülecek miktarım mezkûr malî sene İmalâtı Harbiye Umumî Müdürlük bütçesinin fabrikaların işletme masarifi umumiyesi unvanlı (995) inci faslına naklen sarfa Millî Müdafaa ve maliye vekilleri mezundur.

Madde 19 — muhasebei umumiye kanununun (92)inci maddesinin (A) fıkrasındaki (Ancak bu fasla mevzu tahsisat kifayet etmediği takdirde (48). İnci madde mucibince muamele ifa olunur) hükmü 1929 malî senesi zarfında tatbik olunmaz.

Madde 20 — 1338 - 1928 seneleri müvazenei umumiye; avans ve muvakkat bütçe kanunları mevadından ahkâmı 1929 malî senesinde dahi devam edecek olanlar merbut (H) işaretli cetvelde muharrerdir.

Madde 21 — Bu kanunun ahkâmını 1 haziran 1929 tarihinden muteberdir.

Madde 22 — Bu kanunun ahkâmını icraya maliye vekili memurdur. 24/5/1929

**TÜRKİYE CUMHURİYETİLE İSVİÇRE HÜKÜMETİ
ARASINDA İMZA EDİLEN UZLAŞMA VE ADLÎ
TASYİYE VE TAHKİM MUAHEDENAMESİNİN
TESDİKİNE DAİR KANUN**

Kanun No : 1457

Kabul T . 25 / 5 / 1929

Madde 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında Ankarada 9 kânunevvel 1928 tarihinde imza edilen uzlaşma. Adlî tesviye ve tahkim muahedenamesi tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu -kanunun ahkâmını icraya Hariciye Vekili memurdur.

27 / 5 / 1929

**TÜRKİYE HÜKÜMETİ İLE İSVİÇRE HÜKÜMETİ
ARASINDAKİ UZLAŞMA, ADLÎ TESVİYE VE TAHKİM
MUAHEDENAMESİ**

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında mevcut dostluk rabitalarını sıkılaştırmak ve her iki memleket arasında başgösterecek ihtilâfları muslihane bir tesviyeye tabi tutmak arzusunda bulunan Türkiye Cümhuriyeti Reisi ile İsviçre Federal Meclisi bunun için bir muahede akdine karar vermişler ve murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cumhuriyeti Reisi:

Tokat Meb'usu ve Hariciye Vekâleti müsteşarı sabıki Ali Şevki Beyefendi ile Hariciye Vekâleti Hukuk müşaviri Veli Beyefendiyi. '

Ve,

İsviçre Federal meclisi:

Ankaradaki Fevkalâde murahhas ve Orta Elçisi müsyü martini tayin etmişler ve müşarünileyhim usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde 1 — Âkit taraflar, aralarında has gösterecek ve münasip bir müddet içinde diplomasi yolile tesviye edilemeyecek olan bütün ihtilâfları, ikisinden birinin talebi üzerine uzlaşma usulüne ve icabında adlî tesviye veya talikim usulüne' tabi tutmayı taahhüt ederler.

Bununla beraber, âkitlerden her biri, kendi telâkkisine göre, teşkilâtı esasiye prensiplerine veya hayatî menfaatlerine dokunan veyahut beynedüvel hukukun, devletlerin münhasıran kendi salâhiyetine terketmiş olduğu mes'elelere müteallik ihtilâfları uzlaşma ve adlî tesviye veya tahkim usullerinden hariç tutmakta serbest bulunacaktır.

Akitlerden birinin, her türlü kayıt ve şarttan ârî olarak, uzlaşma usulüne müracaatı kabul etmiş olması, işbu muahedenamenin altıncıdan sekizinciye kadar olan maddeleri mefhumuna göre adlî tesviye veya tahkim talebini yukarıdaki fıkrada derpiş edilen şartlarla reddetmek hakkını ihlâl etmez.

Bir ihtilafın, uzlaşma mukaddemesine müracaat etmeksizin, doğrudan doğruya adlî tesviye veya tahkim yolu ile hal ve tesviye edileceğine karar vermeğe akitlerin daima hak ve salahiyetleri olacaktır.

Madde II — Uzlaşma usulü, üç âzadan mürekkep daimî bir komisyona tevdi edilecektir.

Akit taraflardan her biri kendi arzusuna göre birer âza nasp ve uzlaşma daimî komisyonunun reisliği salâhiyetini haiz olacak üçüncü âzayı da müttefikan tayin edeceklerdir.

Komisyon reisi, âkit devletler tebaasından olmayacak, ikametgâhı mezkûr devletler arazisi üzerinde ve kendisi işbu devletler hizmetinde bulunmayacaktır.

Komisyon, işbu muahedenamenin mer'î olmağa başlamasından itibaren altı ay zarfında teşkil olunacaktır.

Reisin tayini, altı aylık müddet zarfında yapılmak ve tayin edilmiş bir reisin çekilmesi veya vefatı halinde reislik mevkiinin açılmasından itibaren üç ay içine icra edilmez ise iki taraftan birinin müracaatı üzerine işbu tayin icabında Beynelmîlel Daimî Adalet Divanı Reisi tarafından ve reis akitlerden birisinin tebaasından ise ikinci reis tarafından mumaileyhte aynı vaziyette bulunun takdirde mezkûr Divanın âkit Devletler tebaasından olmayan en yaşlı âzası tarafından icra edilecektir.

Komisyon âzaları üç sene için nasp edilirlir ve hiç bir taf müddetin tecdidine itiraz etmediği takdirde mumaileyhinim vekâletleri üç senelik bir devre için tecdit edilmiş addolunur ve bu suretle devanı eder.

Madde III — Akit taraflar, her ihtilâf için o ihtilâfa mahsus olarak, taraflarından müttefikan tayin edilmek ve işin hitamına kadar aynıyle zaten vazifede bulunan azalar gibi komisyona iştirak etmek üzere, uzlaşma komisyonu, diğer iki âzanın ilâvesi salâhiyetini muhafaza eddeler.

Madde IV — Uzlaşma komisyonu ihtilâfın mevzuunu teşkil eden meseleleri teşrih etmek ve tanzim edeceği

raporda ihtilafın hal ve tesviyesi için lâzım gelen teklifleri sert ve dermeyan etmek vazifesile mükellef olacaktır.

Her hangi bir ihtilafın komisyona arzı, âkitlerden biri tarafından reisine hitaben yazılan talepname ile olur. Müddei taraf, uzlaşmağa müracaat etmek hakkındaki kararını evelemerde hasım tarafa bildirecektir. İşbu ihbardan itibaren Uç ay içinde müddei aleyh taraf muahedenamenin birinci maddesinin ikinci fıkrasına tevfikân bir defî dermeyan etmediği takdirde ihtilâfın komisyona arzı muteber olacaktır.

Madde V — Uzlaşma komisyonu, il itilâf kendisine arzedildiği güden itibaren altı ay zarfında, işbu müddeti akitler müttefikân kısaltmağa veya uzatmağa karar vermedikleri takdirde raporunu tevdi edecektir.

Akitlerden her birine raporun bir nüshası verilecektir. Gerek vak'aların teşriki gerek hukuki mülahaza noktasından raporun bir hakem kararı mahiyeti yoktur.

Komisyon kendi teklifleri hakkında her iki tarafın dermeyan edecekleri mülahazalara ait lâzım gelen müddeti tespit edecektir, işbu müddet her halde üç ayı geçmeyecektir.

İşbu muahedenamenin muhalif ahkâmı müstesna olmak üzere uzlaşma usulü milletler arasındaki ihtilâfları muslihane bir surette tesviyeyi; ait 18 teşrinievvel 1907 tarihli « La Have » mukavelenamesinin üçüncü faslının havi olduğu ahkâm ile tedvir olunur.

Madde VI — Akitlerden biri uzlaşma komisyonunun taklitlerini kabul etmez veyahut mezkûr komisyonun raporunda tespit edilen müddet içinde kararını beyan eylemez ise âkitlerden her biri ihtilâfın tahkimname tanzimi suretiyle milletler arasındaki Daimî Adalet Divanına tevdiini talep edebilecektir.

Madde VII —Akitler müttefikan ve tahkimname ile daimî hakem mahkemesinin nazareti altımla bulunan bir mahkemeye ihtilâfı tevdi etmek hak ve salâhiyetini muhafaza ederler.

İki taraf tahkime müracaat etmeğe karar verdikleri günden itibaren üç aylık bir müddet zarfında aralarında uzlaşmak suretile hakem mahkemesinin teşekkül etmemiş bulunması halinde bu mahkeme “La Haye” deki Daimî Hakem Mahkemesi listesinden intihap edilmiş beş hakemden mürekkep olacaktır.

İki tarafın her biri kendi arzusuna göre bir hakem taran edecek ve içlerinden biri hakem alelhakem olmak üzere diğer uç hakemi de müttefikan tayin edeceklerdir.

Bu üç hakem âkit devletler tebaasından olmayacak ikametgâhları mezkûr devletler arazisi üzerinde ve kendileri de işbu devletler hizmetinde bulunmayacaktır. İki tarafın tahkime müracaat için karar verdikleri günden itibaren üç, ay içinde müttefikan tayin edilecek hakemler tayin edilmez yahut hakem alelhakem naspedilmez ise milletler arasındaki ihtilâfların muslihane bir su rette tesviyesine ait 18 teşrinievvel 1907 tarihli “La Haye, mukavelenamesinin kırk besinci maddesine tevfikan işbu tayinlere tevessül edilecektir. İşbu muahedede hilâfına hüküm bulunmadıkça tahkim usulü milletler arasındaki ihtilâfların muslihane halline dair olan 18 teşrinievvel 1907 tarihli La Haye mukavelenamesinin üçüncü, faslında münderiç ahkâm dairesinde tanzim edilecektir.

Madde VIII — Altıncı ve yedinci maddelerde kastedilen tahkimname her iki hükümet arasında nota teatisile takarrür edecektir. İki taraftan biri diğer tarafa bir Adli tesviyeye müracaat etmekteki kararını tebliğ ettiği günden yahut tahkime müracaat hakkında her iki

taraf karar verdiği günden itibaren üç ay müddet içinde, tahkimname tanzim edilmiş olduğu takdirde milletler arasındaki Daimî Adalet Divanı yahut Hakem Malike inesi iki tarafın dermeyan edeceği iddialar esasını üzerine hükmedecektir.

Madde IX — Uzlaşma veya Adliye ve tahkim usulünün devamını müddetince âkit taraflar gerek uzlaşma komisyonunun teklifinin kabulüne gerek milletler arasındaki Daimî Adalet Divanı hükmünün veya hakem mahkemesi kararının icrasına muzır bir tesir edebilecek olan her hangi bir tedbirden içtinap edeceklerdir.

Madde X — Adli ilânını-veya hakem kararnamesinin icrasında veyahut birinci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları müstesna olmak üzere işbu muahedenamenin tefsirinde baş gösterecek ihtilâflar iki taraftan yalnız birinin talebi üzerine milletler arasındaki Daimî Adalet Divanına tevdi edilebilecektir.

Madde XI — İşbu muahede ahkâmı, tasdiknamelerin talisinden evvelki ihtilâflara mezkûr ihtilâfların akitler arasında elverin mevcut muahedenamelerle münasebeti olsa bile tatbik edilmeyecektir.

Bununla beraberim muahedemi inenin mevkiî tatbika razından itibaren mezkûr muahedenamelerden tehaddüs edebilecek ihtilâfların işbu muahedename ahkâmına tabi kalmaları mukarrerdir.

Madde XII — İşbu muahedename tasdik kılınacaktır. Tasdik edilmiş nüshaları “Berne” de mümkün mertebe kısa bir müddet zarfında teati edilecektir.

Muahedename, tasdiknamelerin teatisinden itibaren beş sene müddetle aktedilmiştir. İşbu müddetin hitamından altı ay evvel feshedilmediği takdirde iki taraftan birinin diğer tarafa muahedename hükümlerine nihayet

vermek hakkındaki kararını tebliğ edeceği günden itibaren altı aylık bir müddetin hitamına kadar mer'î kalacaktır.

murahhaslar, ifadelerini tasdik etmek için, iki nüsha üzerine tanzim edilmiş olan işbu muahedenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

İşbu muahedename Ankarada bin dokuz yüz yirmi sekiz. senesi kânun evvelinin dokuzuncu günü tanzim edilmiştir.

İmza : Hanri Martin

İmza : Ali Şevki

İmza : Veli

**TÜRKİYE İLE BULGARİSTAN ARASINDA AKİT VE
İMZA EDİLEN BİTARAFLIK, UZLAŞMA, ADLÎ TESVİYE
VE HAKEM MUAHEDESİNİN TASDİKİ
HAKKINDA KANUN**

Kanun No 1458

Kabul tarihi: 25/5/1929

Madde 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı arasında aktedilip 6 mart 1929 tarihinde Ankarada imza edilen bitaraflik, uzlaşma, adlî" tesviye ve hakem muahedesi tasdik olunmuştur.

Madde 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

28 / 5 / 1929

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BULGARİSTAN
KIRALLIĞI BEYNİNDE AKTOLUNAN
BİTARAFLIK, UZLAŞMA, ADLÎ
TESVİYE VE HAKEM MUAHEDENAMESİ**

Bir taftan Türkiye

Diğer taraftan Bulgaristan.

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kıratlığını bir birine bağlayan an'anevi rabitaları kuvvetlendirmek ve iki memleket beyninde tahaddüs edecek olan ihtilâfları uzlaşma, hukukî tesviye ve hakem usulile haleylemek arzusu ile mütehassis oldukları halde bu hususta bir muahede aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olarak:

Türkiye Reisicumhuru Hazretleri.

Türkiye. Cumhuriyeti Hariciye Vekili, İzmir Meb'usu Dr. Tevfik Rüştü Beyefendi.

Haşmetli Bulgarlar Kırallı Hazretleri

Bulgaristanın Ankara Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Müsyü Th. C. Pavluf Cenaplarını tayin etmişler ve müşarünileyhler bu baptaki mezuniyet vesikalarını yekdiğerine' tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak atideki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Yüksek Akitler. Bulgaristan ile Türkiye beyninde 18 Teşrinievvel 1925 tarihinde inlin akit dostluk muahedenamesinin birinci maddesile taaruz edecek olan siyasî ve İktisadî hiç bir itilafa girmemeği taahhüt ederler.

.Madde 2 — Yüksek Akitlerden biri, muslihane tavır ve hareketine rağmen diğer bir veya müteaddit devletler tarafından tecavüze uğradığı taktirde, diğer

taraf ihtilâfın bütün devamı müddetince bitarafılığı muhafaza edecektir.

Madde 3 — Yüksek Akitler arasında hadis olupta diploması tarikile hal ve faslı mümkün olmayan hertürlü ihtilâflar işbu, muhadede tespit edilmiş olan şerait dahilinde uzlaşma, hukukî tesviye veya hakem usullerine tabi tutulacaktır.

Madde 4 — Üçüncü maddenin ahkâmı, Yüksek Akitler beyninde meri muahedeler mucibince iki taraftan birinin salâhiyetine dahil olan meselelerde tatbik olunmayacaktır.

Mezkûr ahkâm, hakkı hâkimiyete taalluk eden meselelerde de tatbik 'edilmeyecektir. Yüksek âkitlerden herbiri, bir mes'elenin hakkı hâkimiyete taalluk edip etmediğini tahriri bir beyanname ile tespit etmek hakkına malik olacaktır.

Maamafih diğer taraf bu meşalenin hâkimiyet sahasına 'girdiğine itiraz ettiği takdirde mezkûr mes'elenin hakkı hâkimiyete taalluku olup olmadığını tayin ettirmek için hakeme müracaat edebilecektir.

Madde 5— 1 - Eğer bir ihtilâfın mevzuu iki taraftan birinin dâhilî kanunlarınca, makamâtı adliyenin salâhiyetine taalluk ediyorsa, bu taraf ait olduğu makamca makul mühletler zarfında kat'ı bir karar verilmeden evvel bu ihtilâf hakkında işbu muahdede mezkûr muhtelif usullere müracaata muhalefet edebilir.

2 - Bu taktirde, işbu muahdede tasvip edilmiş olan usullere müracaat etmek isteyen taraf bu arzusunu, mevzubahis karardan itibaren, bir sene zarfında diğer tarafa bildirilecektir.

Madde.6 — Akitlerin birbirinden bir hak mutalebe etmelerini tazammum eden ve diploması ve uzlaşma tarikiyle halli mümkün olmayan ihtilâflar, eğer akitler

müttehiden tahkimname tanzimi tarikile ve atide münderiç şerait dairesinde bir hakem mahkemesine müracaat için ittifak edemezler ise hükmedilmek üzere beynelmilel Daimî Divanı Adalete tevdi olunacaktır.

Kazaî veya hakemi karar, hukuku düvel prensiplerine tevfiikan verilecektir.

Madde 7 — Akitler evvelki maddede istihdaf olunan ihtilâfların bir hakem mahkemesine tevdiî hususunda müttetik oldukları takdirde bir tahkimname kaleme alınarak bunda ihtilâfın mevzuu hakemlerin intihabı ve takip olunacak usul tespit edilecektir.

Tahkim namede kâfi derecede malumat vuzuh ve kat'iyet bulunmadığı takdirde beynelmilel ihtilâfların muslihane surette halline müteallik 18 Teşrinievvel 1907 La Hye mukavenamesi ahkâmı kendiliğinden tatbik olunacaktır.

Madde 8 — Evvelki maddede mevzubahis olan tahkimname hakkında âkitler itilâf edemezlerse veya hakemler tayin edilemezse üç aylık bir mühletten sonra âkitlerden her hangi biri ihtilâfı doğrudan doğruya ve istida ile Beynelmilel Daimî Divanı Adalete arzetmekte muhtar bulunacaktır.

Madde 9 — Kazaî veya hakemi karar, âkitlerden birinin makamâtı adliyesi veya her hangi diğeri bir makamı tarafından verilen bir karar veya ittihaz olunan bir tedbirin hukuku düvele tamamen veya kısmen muhalif olduğunu dermeyan eyer ve mevzubahis tarafın hukuku esasiyesi bu karar veya tedbirin netaiç ve avakıbını iptaline cevaz vermez veya ancak gayri kâfi surette iptalini mümkün kılarsa kazaî veya hakemi hükümden dolayı mutazarrır olan tarafa muhik bir tazminat verilmesi hususunda akitler müttetik kalmışlardır.

Madde 10 — 1- Üçüncü maddede mevzubahis her türlü ihtilâflar için, dördüncü madde ahkâmı mahfuz kalmak üzere. Yüksek Akitler, Beynelmilel Daimî- Divanı Adalet huzurunda bir muameleye girişmeden veyahut hakem usulüne müracaat etmeden evvel işbu muahedede mündemiç uzlaşma usulüne müracaat eylemeği taahhüt ederler.

2 — Uzlaşma teşebbüsü akamete uğradığı takdirde ve uzlaşma komisyonunun, mesaisinin hitamından itibaren bir aylık mühletin mürurunu müteakip ihtilâf Beynelmilel Daimî Divanı Adalet veyahut 7 inci maddede münderiç hakem mahkemesine tevdi edilecektir.

Madde 11 — Evelki maddede mevzubahis olan ihtilâflar akitler tarafından teşkil edilecek olan daimî veya hususî bir uzlaşma komisyonuna tevdi olunacaktır.

Madde 12 — Âkitlerden birinin diğerinden talebi üzerine altı ay zarfında bir daimî uzlaşma komisyonu teşkil edilecektir.

Madde 13 Uzlaşma atide gösterildiği surette intihap edilecek olan üç âzadan müteşekkil bir uzlaşma komisyonuna tevdi edilecektir. Yüksek âkitlerden her biri mütekabilen kendi vatandaşları arasından intihap edilecek birer komiser tayin edecekler ve komisyon reisini de müttefik bir üçüncü devlet tebaasından intihap eyleyeceklerdir komiserler üç sene için tayin olunacaklardır. Bunlar tekrar intihap edilebilirler. Müttefikan tayin edilmiş olan komiser memuriyeti esnasında tarafeynin ittifakile istihlâf edilebilir. Bundan maada âkitlerden her biri kendisi tarafından tayin edilmiş olan komiseri daima değiştirebilir. İstihlâf edilmelerine rağmen komiserler elde olan işlerini nihayete erdirmek üzere mevkilerinde, kalacaklardır.

Ölüm, istifa veya her hangi bir mani dolayısıyla münhal olacak yerler, en kısa bir müddet zarfında mevzubahis tayinler usulüne tevfikân doldurulacaktır.

Madde 14 — Bir ihtilâfın hudusunda; akitlerce tayin edilmiş bir daimi uzlaşma komisyonu mevcut bulunmuyor ise, ihtilâfın tetkiki için âkitler başka türlü bir karar vermedikleri takdirde evelki maddede mevzubahs tayin şartına tavfikân hususî bir komisyon teşkil edilecektir.

Madde — 15 Yüksek âkitlerden birinin uzlaşma usulüne müracaat hususundaki niyet ve arzusunu diğerine iblağından itibaren üç ay müddet zarfında, mukabil taraf komiseri tayin edilmediği veyahut Yüksek akitlerce müttefikân komisyon reisi intihap olunmadığı takdirde İsviçre konfederasyonu reisinden lâzımgelen tayinlerin icrası rica olunacaktır.

Madde 16 — 1- Uzlaşma komisyonuna- müracaat keyfiyeti müttefikân hareket- eden akitlerin beraberce ve ittifak olunamadığı takdirde akitlerin biri ve ya diğeri tarafından reise bir istida vermek suretiledir.

2 - İstida, ihtilâf -mevzuunu muhtasaran anlattıktan sonra komisyondan bir uzlaşmaya vardırarak her türlü tedbirlere müracaat eylemesi talebini ihtiva edecektir.

3 - İstida âkitlerden yalnız biri canibinden verilmiş ise müstedi tarafından derhal diğer tarafa tebliğ edilecektir.

Madde 17 — 1 - İhtilâfın âkitlerden biri tarafından daimi uzlaşma komisyonuna havale edildiği tarihten itibaren 15 gün zarfında âkitlerden her biri bu ihtilâfa tetkik için komiserini bu işte ihtisası olan bir kimse ile istihlâf edebilir.

2 — Bu hakkından istifade eden taraf keyfiyeti derhal diğerine ihbar edecektir. Diğer târâfda bu taktirde ihbarın vaki olduğu tarihten itibaren on beş gön zarfında aynı tarzda hareket etmekte muhtardır.

Madde. 18 — Uzlaşma komisyonu, akitlerin, muhalif

bir kararı olmadığı takdirde, reisi tarafında tayin edilecek mahalde içtima edecektir.

Madde 19 — Uzlaşma komisyonu mesaisinin neşir ve ilânı, ancak âkitlerin muvafakati ile komisyon tarafından ittihaz olunacak bir karara mütevakkıftır.

Madde 20 — 1 - Hilâfında bir hüküm olmadıkça uzlaşma komisyonu mesai usulünü bizzat tanzim edecek ve bu usul behemhâl mürafaa şeklinde olacaktır tahkikat hususunda, komisyon müttefikan başka türlü bir karar vermez ise, beynelmilel ihtilâfların muslihane halline dair 18 teşrinievvel 1907 La Haye mukavelenamesinin üçüncü faslı ahkâmına ittiba eyleyecektir.

2 - Akitler uzlaşma komisyonu nezdinde kendileri ile komisyon arasında mutavassıt hizmetini gören ajanlar tarafından temsil edileceklerdir. Bundan maada akitler kendileri tarafından bu husus için tayin edilen müşavir ve mütehassısların yardımına müracaat edebilecekleri gibi şahadetlerini kendilerince faydalı addettikleri her türlü eşhasın komisyonca istimam talep eyleyebileceklerdir.

3 - komisyon dahi her iki tarafın ajanları ile müşavir ve mütehassıslarından şifahi izahat talep etmek ve herhangi bir salısı hükümetinin muvafakatile celp ve istima eylemek salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde 21 — Hilâfında akitlerin bir itilâfı olmadıkça, uzlaşma komisyonunun kararları ekseriyeti âra ile ittihaz olunacaktır ve komisyonunda ihtilâfın esası hakkında ancak bütün azalan mevcut bulunduğu takdirde hükmünü verebilecektir. Şukadar ki komisyonun celselerinden muntazaman haberdar olan Yüksek Akitler kendilerini komiserleri veya bunların bir manii zuhurumla on yedinci maddede mevzubahis şerait dahilinde tayin edecekleri bir vekil marifetile temsil ettirmek mecburiyetindedirler.

Madde.22 — Akitler uzlaşma komisyonusun mesaisini kolaylaştırmayı ve alelusul mümkün olabilen en geniş mikyasta kendisine bütün vesaiki ve faydalı, malûmatı vermeği ve komisyonun memleketleri dahilinde kanunlarına tevfikan müşahitler ve ya mütehasıslar ikame ve istımaı ile vak'a mahalline gitmesini, temin için malik oldukları bütün vasıtaları kullanmayı taahhüt ederler.

Madde 23 — 1 - mesaileri müddetince komiserlerden her birine miktarı akitler tarafından müttefikan tespit ve müsavi surette taksim edilecek olan bir tazminat verilir.

2 - komisyonunun faaliyeti dolayisile hasıl olacak masarifi umumiye de aynı veçhile taksim edilecektir.

Madde 24 — 1 - Uzlaşma komisyonunun vazifesi mühtelifunfih meseleleri tavzih etmek, bu uğurda faydalı malûmatı tahkikat yolu ile veya başka bir şekilde taplamak ve tarafeyni uzlaştırmaya gayret etmektir. Komisyon meseleyi tetkik ettikten sonra muvafık gördüğü hal tarzını akitlere izah ve bu hususta fikirlerini beyan için kendilerine bir mühlet ita eyleyebilir.

2 - mesaisinin hitamında komisyon, ahvale göre ya akitlerin uzlaştığını gösteren ve mevcut ise uzlaşma şartlarını ihtiva eden veyahut uzlaşma imkânı bulunmadığını kaydeyleyen bir zabıtname tanzim eder. Zabıtname komisyon mukarreratının ittifakı âra ilemi kabul edildiğinden veya edilmediğinden bahsetmeyecektir.

3 - Komisyon mesaisi, akitler başka türlü bir karar vermedikçe muhtelifunfih meselenin tevdiî gününden itibaren altı vay zarfında nihayete ermiş bulunacaktır.

Madde 25 — Komisyonun zabıtnamesi bilâ tehir âkillere bildirilecektir. Bunun nesü ilâmı akitlerin kararına vabestedir.

Madde 26 — 1 - Uzlaşma komisyonu mesaisinin

hitamını teakup eden ay zarfında akitler uzlaşmaz ise, beher taraf ihtilâfın; hukuku düvel prensiplerine tevfikân hükmedecek olan beynelmilel Daimî Divanı Adalete tevdiini talep edebilir.

2 – İhtilâf, Divanın reyine nazaran hukukî mahiyette olmadığı takdirde akitler işbu ihtilâfî Divanın, bir hukuku düvel kaidesi tatbik edilemezse hakkaniyet ve nısfе dairesinde halledilebileceği hususunda müttfikdirler.

Madde 27 — Akitler, adli ve hakemi kararların veya uzlaşma komisyonu tarafından teklif edilecek olan anlaşma tarzlarının tatbikini ihlâl kabiliyetinde olan her gûna tedabirden tevakkî ile sureti umumiyede ihtilâfî teşdit veya tevsi edebilecek her türlü harekâtтан içtinap eylemeği taahhüt ederler.

2 - ihtilâf uzlaşma komisyonuna havale edilmiş bulunuyorsa komisyon muvafık gördüğü muvakkat tedabiri akitlere tavsiye edebilir.

Madde 28 — İşbu muahedenin tefsir ve tatbikin a ait ihtilâflar Beynelmilel Daimî Divanı Adalete tevdi edilecektir

Madde 29 — 1 - İşbu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler Sofrada teati olunacaktır.

2 - mezkûr muahede, tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren beş sene müddet için aktolunmuştur.

3 - İnkizası tarihinden asgarî altı ay evvel fesholunmazsa ikinci bir beş senelik müddet daha mer'î kalacak ve temdit şekli hu tarzda devam edecektir.

d - Akitlerin biri tarafından muahedenamenin fesih hakla mahfuz olmakla beraber müddetin hitamı esnasında haşlanmış olan davalar neticeleninceye kaçlar tabiî cereyanlarını takip edeceklerdir.

Balâda isimleri zikredilen murahhaslar işbu muahedeyi imza etmişlerdir.

Ankara'da 6 mart 1929 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Th Povlef

Dr. Rüştü

**SEYYAR. TİCARET. MEMURLARININ
NUMUNELERİ HARKINDAKİ MUAMELÂTA DAİR
TÜRK İNGİLİZ MUKAVELENAMESİNİN TASDİKİ
HAKKINDA KANUN**

Kanun No : 1460

Kabul tarihi 26/5/929

Madde 1.— Türkiye Cumhuriyeti Hükümetile Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Müttehit Kırallığı Hükümeti arasında. Ankara'da 15 kanunsani 1929 tarihinde akit ve imza edilen Seyyar ticaret memurlarının numuneleri haklımdaki muamelata dair Türk İngiliz mukaveleNamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur. 28/5/929

**SEYYAR TİCARET MEMURLARININ NUMUNELERİ
HARKINDAKİ MUAMELATA DAİR İNGİLİZ - TÜRK
MUKAVELENAMESİ**

Büyük Britanya ve Şimali İrlanda müttehit Kırallığı Hükümetile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti gümrük resmine tabi olup seyyar ticaret memurlarınca sipariş alınmakta numune ve mudel olarak kullanılmak ve satı-

lık olmamak üzere ithal edilen eşyanın mütekabilen gümrük idarelerinde muamelelerinin ifasını teshil arzusu ile atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

madde 1. İthalî memnu emtea müstesna olmak üzere gümrük resmine veya başka her hangi bir resme tabi olup bir taraftan Türkiye dahilinde icrayı ticaret' eden eşhas, ticarethane yahut şirketlerin mümessili seyyar tacirler tarafından Büyük Britanya ve şimali İrlandaya ve diğer taraftan Büyük Britanya ve şimali İrlanda da icrayı ticaret eden eşhas, ticarethane yahut şirketlerin mümessili seyyar tacirler tarafından Türkiye'ye numune yahut model olarak ithal edilen eşya gerek ithal ve gerek ihraçlarında, bilcümle gümrük rüsum ve harçlarından tideki şerait dairesinde muaf olacaklardır.

A — Seyyar ticaret memurları Türk gümrüklerine beyannamelerini verirken Türkiye'ye ithal ettikleri mimime yahut modelleri alelmüfredat müş'ir tarif atlı bir listeyi üç nüsha olarak tevdi edeceklerdir. Büyük Britanya ve şimali İrlandaya ithal edilen numune ve modellere gelince. Alâkadar mezkûr memleketlerin mevzuatı kanuniyelerine göre icap eden vesaiiki ibraz etmekle mükelleftir.

İthalat memleketinin gümrük memurları listenin lisanı mahalliye tercümesini talep edebileceklerdir.

B — Numune yahut modeller, tekrar ihraçlarında ayniyetleri tespit edilebilmek üzere, ihracat memleketinde cins ve şekillerine göre bal mum veya kurşunla mühürlenecek yahut damgalanacaktır.

Tarafeyn akideynden her birinin gümrük memurları mümineler üzerindeki tafraların sıhhatini tetkik medar olmak üzere bu damga ve mühürlerin , müdellelini diğer tarafa resmen göndereceklerdir.

Damga yahut mühür vaz'ı gayri, mümkün yahut mahaziri dai olunca ayniyetin mufassal ve mükemmel fotoğrafler resimler ve ya tarifatla tespiti caizdir. Bununla beraber, ithalat memleketinin gümrük memurları numune ve modellerin tekrar ihracı sırasında tespit ve teşhisini temin maksadile ve alakadarlarca masrafı tesviye edilmek üzere zaruret gördükleri ahvalde eşyayı mezkûre üzerine munzam alâmet veya işaret farika vazedebileceklerdir. Bu sun halin maadasında gümrük muayenesi, numune yahut modellerin ayniyetini tespiti ve indeliktiza talep edilecek rüsum ve harçlar miktarını tayine münhasır kalacaktır.

Numune ve modeller ihracat memleketinde mühürlenmiş yalıt damgalanmış olmadıkları takdirde ithalât memleketini gümrük memurları bunlara yeni işaretler vaz edebilirler.

C — Ninnime yahut modellerin tarifatlı listesi ilhalâtçı tarafından gümrüğe ihraz edildikten sonra gümrük muayenesine mübaşeret ulunacak ve tarifatlı liste nümune yahut modellere tevafuk ettiği . mevzii işaretler usule muvafık bulunduğu ve diğer vesaikin muhteviyatı sahili zuhur eylediği takdirde numelerin her biri üzerinden gümrük ve istihlâk rüsumu ve indelicap rüsumu saire tesbit olunarak baliğ oldukları miktar gümrük idaresine nakten depozito edilecek yahut ithalât memleketi makamâtı rüsumiyesinin kâfi addedeceği kefalet gösterilecektir. Teminata müteallik ahkâm alakadar hükümetler tarafından umumî bir surette tanzim edilecektir. Vezin ve saire masarifi tesviye edilecek ve tarifatlı listenin bir nüshası gümrük memurları tarafından alelusul tasdik edildikten sonra ithalatçıya iade olunacaktır.

Mamafî ithalâtçı numunelerden her birinin rüsumunu

tarifenin mevadı müteallıkası mucibince hesap ettirip depozito edecek yerde numunelerin mecmuu için rüsumu mezkureyi tarifede en yüksek resme tabi numune üzerinden tediye eylemek hakkını haiz olacaktır. Tarafeyni akideyn gümrük memurları bu itilâfa terfiki hareket etmekle mükellef olacaklardır.

D — Bu suretle ithal edilen numune yahut modeller bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal olundukları gümrükten, gerek bir diğerinden ihracat memleketine iade yahut, her -hangi bir başka memlekete tekrar ihraç edilecek veya alâkadar gümrüklerin nizamâtı müsait olduğu takdirde antrepoya konulacaktır. Bir senelik mühlet ithalât memleketinin makamâtı, rüsumiyesi tarafından temdit olunabilir.

H — Tarifâtli liste ile numune yahut modeller (eşyanın ithalât memleketinden seyyar ticaret memuruna mahsus numunelik ve modellikten başka hiç bir surette kullanılmadıklarını ve ithal edilenlerin ayın okluklarını mübeyyin ve indellüzum bir rüsumat makamının huzurunda, imzalanmış bir beyanname ile birlikte olarak) alâkadar zat tarafından rüsumat makamına ibraz edilecek ve işbu makam icrası muktazi kontrolden sonra eşyanın hini ithalinde depozito edilen gümrük rüsumile diğer harçları makbuz mukabilinde tamamen bilâ teahhur iade edecek yahut işbu rüsumun tediyesini zamin olan kefaleti fesh ve ibra eyleyecektir. Depozitonun iadesi yahut kefaletin fesli ve ibrası muamelâtı ancak tekrar ihraç yahut antrepoya vazedilen nümune yahut modeller için vaki olabilecektir, Yukarıda gösterilen bir senelik mühletin inkizasından sonra tekrar ihraç yahut antrepoya vazedilmemiş yahut malı alinde satılmış olan nümune yahut modeller için depozito olarak alınan gümrük rüsumile sair harçlar rüsumat idaresine irat kayt edilecek ve kefalet alınmışsa kefillerden tahsil olunacaktır.

V — Methal gümrüğüne mevdu rüsumun iadesi veya kefaletin feshi muamelâtıl hudutlarda veya dahili memlekette kâin olup bu bapta salâhiyeti muktaziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerinin, cümlesi tarafından ifa edilebilecektir. Tarafeyni abidevin mezkûr salâhiyeti haiz idarelerin listelerini yekdiğlerine tebliğ edeceklerdir .

Sinama filimleri, otomobil, şasileri ve motosikletlerinin işbu mukavelenamenin bahşettiği menafiden hariç tutulabileceği derkâdır.

Madde 2 — İşbu mukavelenamenin, tastikile suveri musaddakasının teatisi Ankarada mümkün olduğu kadar sür'atle icra edilecek ve suveri musaddakanın teatisi talihinden itibaren meri olacak ve tarafeyni akıdeynden biri tarafından fesh olunduğu talihten itibaren üç ay sonra hükümetden saki olacaktır.

Tasdikanılmakal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürlerle tahtim etmişlerdir.

Ankarada onbeş kânunu sani bin dokuz .yüz yirmi dokuz tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Georg Rusell Clerk

Doktur Tefvik Rüştü

Kararlar

TAŞ OCAKLARI NİZAMNAMESİNİN 30 UNCU MADDESİNİN TEFSİRİNE MAHAL OLMADIĞI HAKKINDA

Karar No : 500

15 mayıs 1317 tarihli taş ocakları nizamnamesinin 30 uncu maddesi mucibince zaptolunan ocaklar için de 29 uncu madde mucibince zaptolunan ocaklar hakkındaki (mal mevcut ise zapt olunur). kaydından istifade edilip edilmeyeceği tefsire muhtaç görülmüş isede 29 uncu madde sahipli arazide usulsüz olarak açılan ocaklar hakkında, ahkâmını muhtevi olup 30 uncu maddede ise halî arazide ve köy ve kasabalara ve ya umuma ait arazide nizamnamenin vazettiği şartlara göre ruhsatname almaksızın açılan ocakların zaptedilerek müzayede ile satılacağı musarrahtır.

Bu sarahata göre 29 uncu maddedeki (mal mevcut ise zapt olunur) kaydının 30 uncu madde mucibince zapt olunan ocaklara da teşmili muvafık olamayacağı ve binaenaleyh bu hususta tefsire muhtaç bir cihet bulunamadığı Heyeti Umumiyenin 60 inci inikadının birinci celsesinde tekarrür etmiştir.

4 / 5 / 1929

**810 NUMARALI KANUNUNUN KANUN MEDENİ İLE
İLGA EDİLMİŞ OLUP OLMADIĞININ TEFSİRİNE
LÜZUM OLMADIĞI HAKKINDA**

Karar No : 501

1 — Kanunu Medeninın mevkiı meriyete girmesile 810 numaralı kanunun hükmü ilga edilmiştir.

2. — 810 numaralı kanunun ihtiva ettiği hükümler hakkı karar senetsiz tasarruflar ile tashihi kayıt muamelelerinin sureti icrasına daırdır. Halbuki . 810 numaralı kanun ilga edilmekle beraber mezkûr muamelâtın şekli cereyanına asla hâlel gelmez çünkü :

A — Mübadil . mütegayyip ve menkul eşhastan metrûk yerlerin muhacir ve mübadillere teffizinde veya hazinece satıldığında tapu idarelerinin senet vermelerine Kanunu Medeninın mani ve engel olması mutasavver değildir.

B — Tapuda kaydı olmayıp evelce tasarruf edildiği de anlaşılmayan yerler Kanunu Medeniye göre sahipsiz sayılıp devlete ait olduğundan bu yerler hakkında da teffiz ve satış halinde senet vermek için mahkeme hükmüne lüzum yoktur.

C — Arazi kanununun cari olduğü zamanlarda sebzededen tasarruflarına istinaden hakkı karar sebebile tapu isteyenlerin Kanunu Medeninın tatbikine dair olan kanunun maddei mahsusası hükmüne göre müktesep olan bu hakları kabul edilmiş olduğundan bu takdirde dahi mahkeme hükmüne ihtiyaç yoktur. Ancak Kanunu Medeninın mevkiı tatbika vazondan evel iktisap edilmiş bir hakkı karar olmadığı halde Kanunu Medeninın iktisabı müruru zaman hükümlerine müracaat zarurî olur.

D — Senetsiz olarak eşhasın tasarrufu altında bulu-

nan yerlere gelince, bu gibi yerlerin tapuda kayıtları yoksa bunlar hakkında bir mahkeme kararına hacet olmaksızın tapu dairelerinin usulü dairesinde senet vermelerine hiç bir mani yoktur.

Ancak bu gibi mahallerin tapuda ziyetlerinden başkaları uhdesinde bir kayıtları bulunur ve o kayıt - üzerine muamele yapmak için intikal gibi bir kanunî sebep de bulunmaz ise keyfiyeti mahkemeye sevk etmek zaruridir. Zaten 810 numaralı kanunun hükmü de bunlara şamil değildir.

Binaenaleyh mezkûr kanunun mülga olup olmaması bu kısım senetsiz tasarruflara tesir etmez. Şukadar ki bu gibi senetsiz tasarruf edilen yerler hakkındaki müşkülâtın sade ve basit bir surette halledilebilmesi için Maliye Vekletince müstacelen bir kanun lâyihası ihzar ve teklif olunması lâzımdır.

E — Hudut itibariyle miktarın tashihine gelince alâkadarların doğrudan doğruya haklarına taalluk eden bu cihetin mahkeme marifetile yapılması selâmet ve katiyeti muamele namına elzemdir.

Bu sebeplere mebni tefsire muhtaç bir keyfiyet olmadığı, Heyeti Umumiyenin 63 üncü inikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir

11/ 5/1929

KORKUDELİ KAZASINDAN BEKİROĞLU HALİLİN AFFINA MAHAL OLMADIĞI HAKKINDA

Karar No : 502

Onbeş yaşını bitirmeyen Hüseyin kızı Kezbanı kaçırarak cibrile kızlığını bozan Korku deli kazasının Ali

Fahrettin Sağır köyünden Bekir oğlu Halil hakkında Antalya Ağırceza mahkemesince Türk Ceza kanununun 430 uncu maddesine tevfikana verilen, on sene ağır hapis cezası Temyiz Mahkemesi Heyeti Umumiyesi tarafından da tasdik olunarak katileştikten sonra mağdure korkudeli Hukuk Hakimliğinden istihsal ettiği ilâmla yaşım tashih ettirmiş ve buna nazaran maruz kaldığı fiilin icrası sırasında yaşının on beşi geçmiş bulunduğu anlaşılmiş olduğu -cihetle mahkûmun cezasından beş senesinin hususî af tarikile tenzili talep edilmiş ise de:

Halil hakkında icra edilen muhakemede mağdurenin yaşının on beşten aşağı olduğu tebeyyün ve tahakkuk ederek o suretle muamele ifa ve karar ittihaz kılınmış olup hadisede adlî hata sayılacak İliç bir zuhul ve noksan olmadığına göre af için bir sebep görülmemiş ve hüküm katileştikten sonra mağdurenin Hukuk Hakimliği ilâmile yaşını tashih ettirmesi de hükmedilen cezanın af suretile tenziline müessir sayılamayacağı tabii bulunmuş olmasına mebni mahkûm hakkında affın kabul ve tervincine mahal olmadığı . Heyeti Umumiyenin 36 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir. 11 / 5 / 1929

**ŞARKÎ KARAAĞAÇ KAZASI MÜSKİRAT MEMURU
AĞA OĞLU ALİ EF. NİN İSTİKLÂL MADALYASİLE
TALTİFİ HAKKINDA**

Karar No : 503

Kanunî müddeti zarfında müracaat ederek istiklâl madalyasile taltifini istirham eden Şarkî Karaağaç müskirat memuru ağa oğlu Ali efendinin ibraz ettiği vesaika nazaran beyaz şeritli istiklâl madalyasile müstehakkı taltif görüldüğü, Heyeti Umumiyenin 64 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir .

13/5/1929

**TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE ALMANYA
HÜKÜMETİ ARASINDA AKİT VE İMZA
OLUNAN İKAMET MUKAVELENAMESİNE.
MERBUT İMZA PROTOKOLÜNÜN SEKİZİNCİ
MADDESİNE MÜTEFERRİ
KISMININ İKİNCİ MEPHASININ
TASHİHİ HAKKINDA**

Karar No : 504

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Hükümeti arasında akit ve imza olunup mevkii tatbika konulan ikamet mukavelenamesine merbut imza protokolünün sekizinci maddeye müteferri kısmının ikinci mephasında (Avdet eylemiş olan) cümlesi Türkçe Almanca imzalı asıllarında bu şekilde doğru olarak yazılı olduğu halde 8 haziran 1927 tarih ve 605 numaralı Resmî Ceride ile neşrinde bir tertip hatasile bu cümlenin « Avdet eylememiş» şeklinde çıkmış olduğu anlaşılmış ve bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere Resmî Ceridede dahi o yolda tashihi, Heyeti umumiyenin 65 inci inikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

16/5/1929

**MUAMELE VERGİSİ KANUNUNUN BİRİNCİ
MADDESİNİN TEFSİRİNE MAHAL OLMADIĞI
HAKKINDA**

Karar No : 505

Muamele vergisi kanununun birinci maddesi dahilde imali (kuvayı muharrike ile müteharrik sınaî müesseselerde) kaydile takyit eylemiş olduğu halde hariçte imal edilen maddeler hakkında hiç bir kayıt zikredilmemiş bulunduğundan mutlak olarak her ne ile imal edilirse edilsin ithal edilen mamul maddelerden vergi alınması lâzımdır.

Teşviki sanayi kanununun birinci maddesindeki tarif sınaî müesseselere ait olduğu için imla keyfiyetine ölçü tutulamaz.

İşbu sarahat dolayisile hariçten giren tuzlu balıklardan da vergi alınması muvafık olup tefsiri icap eden bir cihet görülmediği, Heyeti Umumiyenin 68 inci in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür edilmiştir.

25/5/1929

**MUAMELE VERGİSİ KANUNUNUN BİRİNCİ
MADDESİNİN TEFSİRİNE MAHAL OLMADIĞI
HAKKINDA**

Karar No : 506

Muamele vergisi haklımdaki kanunun birinci maddesi mucibince vergiye tabi tutulan asıl sigorta olup (mükerrer sigorta) ise başka mahiyette bulunduğu ve mahiyeti itibarile muamele vergisine de tahammülü olmadığı gibi,

1 — Mükerrer sigorta muameleleri hemen her devlette ve hususile kendi kanunumuzun tedvini esnasında esaslarına müraabat ettiğimiz İsviçre kanununda bu kabil vergilerden muaf olup bu muameleler beynelmilel bir mahiyet arzelmekte olduğu,

2 — Şayet mükerrer sigorta muamelelerine vergi tatbik edilecek olursa bu yolda muamelelerin memleketimize girmeyeceği ve neticede zarar görüleceği.

Mütalaalarına ve kanunun sarahatına binaen tefsire lüzum olmadığına Heyeti umumiyenin 68 inci inikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

25 / 5 / 1929

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ MUHASEBESİNDE YAPILAN TEFTİŞ HAKKINDA

Karar No : 507

Meclisi Âli muhasebesinin 1 şubat 1929 tarihinden. 30 nisan 1929 tarihine kadar . olan muamelatının teftişi neticesini bildiren Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası Heyeti Umumiyenin 69 uncu inikadının, 1 inci celsesinde kabul edilmiştir.

26/5/1929

ÇAYIR BİÇME MAKİNELERİNİN RESİMLERDEN MUAF OLDUĞU HAKKINDA

Karar No: 508

1 — Ziraat makinelerinde ve ziraatte istimal olunan mevadî muştaille rüsumu hakkındaki 22 şubat 1926 tarih ve 752 numaralı kanunun birinci maddesinde tadat edilen makineler arasında biçer döğer makinesinin de mevcut olması bu nevi ziraat ameliyatı dolayısıyla sarfedilecek müştail maddelerin muafiyetini icap ettirmekte ve çayır biçme ameliyesinin ayrılmasına sebep görülmemekte,

2 Gerek biline ve gerekse dördüncü maddelerin umumi ifadesine ve kanunun tedvininden kastolunan gayeye bakılırsa çaydı biçme makinesi için sarfedilen müştail maddelerin de muafiyete girmesi lâzım gelmekte,

3 — Çayır biçme makineleri ekseriya bir. traktörle sevk ve idare olunup birinci maddenin metni traktör kullanan çiftçilerin bu aletler için sarfedeceği müştail maddelerin resimden muaf bulunacağını sarih olarak göstermekte olduğuna binaen çayır .biçme makinelerinin ziraatte kullanılması için sarfedilecek müştail maddelerin gümrük, istihlâk ve inhisar resimlerinden muafiyetleri icap edeceği Heyeti Umumiyenin 71 inci inikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir, .

28/5/1929

**İKİ ZATIN İSTİKLÂL MADALYASILE
TALTİFİNE DAİR**

Karar No : 509

Erzincan Merkez Hekimi Mahmut Derviş ve Tokadın Cami içi Nahiyesi Müdürü Cevat Beylerin istiklâl Madalyasile taltiflerinin olbaptaki kanun mucibince. Milli Müdafaa Vekâletine ait bulunduğu . Heyeti Umumiyenin 71 inci in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

28/5/1929

**KONYA VİLÂYETİ DAHİLİNDEKİ İLGİN
BATAKLIĞI HAKKINDA**

Karar No : 510

. A — Devlet Şurası makamına kaim olan Büyük Millet Meclisi Muhakemat Encümeni kararla teyit ve tasdik olunan ve köylülerin hakkını tanıyan kararın kanunî bir sebep olmadıkça fesli olunamayacağı,

B — Bataklık mahallinin köylünün mera ve mezrası bulunduğuna göre gerek mera, gerek sahipli arazinin köylülerden ve sahiplerinden başkasına temlik olunamayacağı,

Heyeti Umumiyenin 72 inci inikadının 1 inci celsesinde tekarrür etmiştir.

29/5/1929

Tefsirler

788 -NUMARALI KANUNUN 20 İNCİ MADDESİNİN TEFSİRİ

Şurayı Devlet memurlarının
terfi müddeti katkında)
Tefsir No :144

788 numaralı memurin kanununun yirminci maddesinin tecili katkındaki hüküm Şurayı Devlet kanununun altıncı maddesinde muharrer memurların terfi müddetine müteallik fıkraya da şamildir .

6 / 5 / 1929

Kararnameler

No : 2972

Madde 1 —. Mardin Vilâyetinin Gercüş kazasına merbut bulunan Teffi karyesi mezkûr kazadan alınarak aynı vilâyetin Savur kazasına bağlanmıştır .

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurudur.

4/5/929

Reisicumhur

G. M. KEMAL -

Dahiliye Vekili
Ş.KAYA

Başvekil
İSMET

No : 2983

1 — Ankara vilâyetinin Kalecik kazasına merbut Kuşçalı ve Bağdatlı karyeleri Çorum vilâyetinin Sungurlu kazasına rapt ve ilhak edilmiştir.

2— Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

6/5/929

Reisicumhur

G. M. KEMAL -

Dahiliye Vekili
Ş.KAYA

Başvekil
İSMET

Tamimler

Vilayetler idaresi

Hülâsa :

Şuraya devlete cevaben yazılacak
tezkerelerde riayet edilecek usul
Hakkında

3042

Şuraya devlete cevaben yazılacak tezkerelerde şuranın hangi dairesinin hangi tarih ve numaralı teskeresine cevap olduğunun ve alâkadarlar isimlerinin yazılmasına dair Başvekâleti celileden varit olan 29/ 4/929 tarih ve $\frac{6}{1786}$. No lı tezkerenin bir sureti leffen gönderildi. Mucibince muamele olunması temenni olunur efendim

Vekâlet Devairine yazılmıştır.

1 / 5 / 929

BAŞVEKALET DELİLENİN 20 - 4 - 1929 TARİHLİ VE $\frac{6}{1786}$ NUMARALI TEZKERESİ SURETİDİR

Şurayı Devlete yazılan tezkerelerde müddei veya alakadarların ismi zikredilmeyerek yalnız tarih ve numara ile iktifa olunduğu ve bazı defa da bunun aksi olarak tarih numara yazılmayarak ismin zikredilmekte olduğu ve bunun da dosyaları bulmakta müşkülâtı badî olduğu cihetle badema yazılacak tezkerelerde Şuranın hangi dairesinden hangi tarih ve numaralı tezkereyle cevap olduğunun tasrih ve alâkadarlar isimlerinin de zikredilmesinin icap edenlere emir buyrulmasını tamimen arzederim efendim.

Hülâsa :
 İdare taksimatı cetvelinden
 2 adedinin leffile
 No : 3064

Vilâyet . kaza . Nahiye isimlerini havi tertip ettirilen İdare taksimatı cetvelinin 2 adedi leffen gönderildi cetvelde vilâyetimize ait :

- 1 — : İsmi unutulmuşlar,
- 2 — : Başka ismi olupta bu cetvele derç edilmemiş olanlar.
- 3 — :Merkezi başka isimde olanlar ,
- 4 — :Sehven başta tarafa merbut gösterilenlerin bu nüshalardan birisinde hizalarına işaret edilerek acele iade edilmesi temenni olunur efendim.

[Vilayetlere yazılmıştır.]

1/5/929

Hülâsa
 Sıhhat ve İctimai muavenet vekilinin Amerikadan avdetine kadar vekâlet işleri Recep bey efendi tarafından tedvir edileceğine dair
 No : 3102

Tetkikat için Amerikaya giden Sıhhat ve içtimai Muavenet vekili Dr. Refik Beyefendinin avdetine kadar mezkûr vekâlet işlerinin Nafia vekili Recep Beyefendi tarafından tedvirini Reiscumhur Hazretlerinin yüksek tasviplerine iktiran ettiği Başvekâleti celileden iş'ar buyurulmakla tebliğ- olunur efendim.

Vekâlet Devairine yazılmıştır.

4/5/929

Hülasa

Mahrukat ile mamulatı
hasebiye münakaşaları
hakkında

No : 3185

Mahrukat ile mamulatı hasebiye için resmi dairelerce yapılan münakaşalarda müteahhitlerin Orman idarelerinin göstereceği ormandan işlemeye mecbur olduklarının dercine dair Başvekâleti celileden varit olan 2/5/929 tarih ve $\frac{6}{1857}$ Nolu tezkerenin sureti leffen gönderildi. Mücibince muamele olunması tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilâyetler ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

BAŞVEKÂLETİ CELİLENİN 2 - 5 1929 TARİH VE
 $\frac{6}{1857}$ No lu TEZKERESİ SURETİ

Bazı vilâyetler ile kendilerine merbut müstakil umum müdürlüklerce telgraf, telefon direkleri travers odun, kömür, vesair maktuat ve mamulat hasebiye için ucuz olmak üzere müteahhitle sahile ve demiryollarına en yakın ormanlardan mukaveleye girişmekte ve halbuki bu ormanların mevcudiyeti itibarile ekserisinin kat'iyata tahammülü olmayup 504 numaralı kanun mucibince muhafazaya terk ve tefrik edilmesinden mahalli orman idarelerince uzak kıt'alar gösterilmesinden şikâyet edilmekte olduğundan badema resmî dairelerce açılacak münakaşa şeraiti 'meyanına mütealliklerin orman idarelerinin göstereceği ormandan işlemeye mecbur bulundurulmasının derç ve ilâvesi iktisat vekâletinin iş'arı üzerine tamimen arz olunur efendim.

Hülasa .

Hayvan sirkati kanununun dokuzuncu maddesinin sureti tatbiki hakkında .

No : 3189

Hayvan sirkatinin men'i baklandaki kanunun dokuzuncu maddesinde mezkûr olan bedeli zamanı itadan imtina edenlerin mallarına sureti müracaat meşkut bırakılmış olduğundan imtina vukuunda ahkâmı umumiye3re tevfikana .mahkemeye müracaat lazım geleceği 2/5/929 tarihinde Şurayı devletçe verilen karara binaen Ordu vilâyeti dahilindeki iki köyden çalınan hayvanların-tazmini bedellerim vermekten imtina edenlerin mahkemeye sevk olunmuşlarsa da mahalli müddei umumilikleri Mahkemei temyiz 3 üncü ceza dairesinden sadir olan bir karara iptinaen keyfiyetin Adliyyeye taalluku olmadığı ityan edilerek evrakın iade edildiği Ordu vilâyetinden bildirilmiş ve şu vaziyet karşısında mes'elenin yeniden Devlet şurasınca tetkik ve halli Başvekâleti . celileye arz edilmiştir Bu bapta mezkûr Şura mülkiye dairesince ittihaz olunan 24/2/929 tarihli ve $\frac{456}{476}$ Nolu kararı ile Heyeti umumiyenin 1/4/929 tarihli ve $\frac{38}{67}$ Nolu mazbatası Başvekâleti celileden tebliğ buyurulmakla suretleri leffen gönderildi Mucibince muamele ifasına itina olunması tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

5/5/929

Suret

TARİHİ : 24.2 . 1925

NUMARASI : $\frac{456}{676}$

Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanunun dokuzuncu maddesinde bedeli zamami itadan imtina- edenlerin

mallarına müracaat olunacağı yazılı isede bunun ne suretle tatbik olunacağı gösterilmediğinden mülğa Şurayı devletçe imtina vukuunda ahkâmı umumiyyeye tevfikan mahkemeye müracaat edilmesi Hakkında müttahaz karara binaen bu yolda mahakime müracaat edilmekte isede temyiz mahkemesi üçüncü ceza dairesince verilmiş olan bir karara istinaden keyfiyetin ciheti Adliyyeye ait olmadığından reddedildiği beyaniyle meselenin Şurayı devletçe yeniden tetkiki hakkında Dahiliye Vekâletinden Başvekâleti celileye bittakdim Şurayı devlete havale buyrulan 13. 2. 929 tarihli ve 1000) / 157 Nolu tezkere dairemize tevdi edilmesile mütalaa ve icabi müzakere olundu :

6 nisan 1329 tarihli hayvan sirkatinin meni Hakkındaki kanunun altıncı maddesinde mesruk hayvanın izi müntehi olduğu yerden Harice çıktığı isbat veya sarıkı ihbar edilmedikçe hayvanın bedelinin alâtarikittaksim tediyesi mecburiyeti muharrer olduğu gibi dokuzuncu maddesinde de bu, bedelin karye ve ya mahalle ahalisine taksimen tazmini muamelesinin Vahiye müdürünün veya vekilinin tahti nezaretimle hey'eti ihtiyariye tarafından icra ve zabıta tarafından tahsil ve Hisselerini vermekten imtina edenlerin mallarına müracaat olunacağı musarrah isede mallarına müracaat keyfiyetinin ne suretle olacağı meşkur bulunmuş ve mülga şurayı devletçe verilmiş olan 21 mayıs 335 tarihli kararda imtina vukuunda ahkâmı umumiyyeye tevfikan mahkemeye müracaat edilmesi tazim geleceği dermeyan kılınmıştır kanunun metninde tazmin muamelesinin ihtiyar hey'eti tarafından Yapılacağı ve zabıta vasıtasıyla tahsil edileceği musarrah olduğuna göre tahsilatın zaruri bir neticesi olarak tatbik edilecek mahallere müracaat hususunun da bu vasıtalarla tasdiki tabii olup temyiz mahkemesince içtihat olunduğu veçhile işin mülga

şurayı devletçe teemmül olunduğu gibi ciheti adliyeye aidiyeti görülmemiştir.

Ne suretle tatbiki lâzım geleceği cihetine gelince 18 Mart 340 tarihli ve 442 numaralı köy kanununun ihtiyar hey'etine bu salâhiyete mumasil daha bir çok vazaif tahmil etmiş olup bunların kuvvei teyidiyesi olmak üzere köyce salman paraya ve ihtiyar meclisince hüküm edilen paraları vermeyenlerin mallarına ne suretle müracaat olunacağını 66 ncı maddesinde tesbit etmiş bulunduğu ve. hayvan sirkatinin men'i kakındaki kanunun maddei mahsusuna tevfikan ihtiyar hey'etince kanunun sarahiyeti dairesinde icap edenlere bedeli zamanın taksimi yolunda yapılacak muamelede bu mahiyette görülmüş bulunduğundan bedeli zamanın zabıta tarafından tahsiline teşebbüs olunupta imtina vuku bulduğu taktirde köy kanununun 66. ncı maddesine göre muamele icra olunarak mallarına müracaat edilmesi münasip olacağına ve keyfiyeti bir kerrede hey'eti umumiyeye arzına 24 / 2 / 929 tarihinde ittifakla karar verildi.

Aza	Aza	Aza	Reis
M. Şefi.	İhsan	Asaf B.	İ . Hakkı
Aza		hasta	
E. Kemal B.mezun			

Suret

No $\frac{38}{67}$

Mülkiye dairesinin 24/2/1929 tarih ve $\frac{456}{676}$ Nolu mazbatası heyeti umumiyede okundu.

Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanunun dokuzuncu maddesindeki bedeli zamanın karye ve mahalle ahalisine taksimen tazmini muamelesinin nahiye müdürünün vekilinin tahtı nezaretinde heyeti ihtiyariye tarafından

tahsil ve hisselerini vermekten imtina edenlerin mallarına müracaat edileceği musarrah olduğuna göre mülğa Şurayı devletçe içtihatla bulunulduğu veçhile imtina vukuunda ahkâmı umumiyyeye tevfikan mahkemeye, müracaata mahal olmayup bu cihet mahkemei temyizcin içtihadı ile taayyün etmiş olduğundan mülkiye dairesince dermeyan olunduğu üzere Heyeti ihtiyariyelerce emsali hususatta müttahaz kararların tatbikatı sırasında mallara müracaat zarureti karşısında icra edilecek muameleyi mutazammın bulunan köy kanununun 66 inci maddesinin tatbiki ahkâmı muvafık görülmekle tasdikına 7/4/1929 tarihinde müttefikan karar verilmiştir.

N . N . D Reisi.	T . D . Reisi	Ş . D . Reisi
Ali Rıza B mezun.	Reşat	Nusret
Aza	D. D. R. vekili	M. D . Reisi
A Sabri	Asaf Talat	İ . Hakkı
Aza	Aza	Aza
S. Emin P.	Asaf B. Hasta	Asım
Aza	Aza	Aza
Aza	Ömer Lütfi	M. Şefik
Cemal	Aza	Haydar B .
Aza	E . Kemal B.	Aza
Vasıf	Aza	İhsan
	Süreyya	Ali karar Heyetinde Aza
		münhâl

Hülâsa
Şikâyet istida ve telgraf
larının iadesine dair .

No : 3192

Tahkikat yapılmak üzere vilâyetlere gönderilen şikâyet istida ve telgraflarının muktezası ifa edildikten sonra iadesi icap ettiği ve mukarrerata da bu yolda

meşruhat verildiği halde yine ekseri vilâyetlerden iade edilmemekte ve lüzumsuz muhaberata meydan verilmektedir Binaen aleyh bu suretle gönderilen istida ve telgrafların herhalde idaresi ve bir evrakı tâhkikiyeye müstenidat teşkil edip ayrılmasına imkân olmayanlarının tasdikli birer suretlerinin irsalini usul ittihazı tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilayetlere yazılmıştır.

6 / 5 / 929

Hülâsa :

1431 No lı Kanun
suretinin leffile

No : 3224

Ankara şehri İmar Müdüriyeti teşkilat ve vazifesine dair olan 1351 No lı kanuna müzeyyel olarak T.B.M.M. Heyeti umumiyesince 27. 4. 929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1421 No lı kanun suretinin musaddak bir aynı leffen gönderildi efendim,

Vekâlet dairelerine ve Ankara Şehremanetine yazılmıştır.

8 / 5 / 929

[Kanun mecmuanın 13 sayılı nüshasındadır]

Hülâsa

1430 No lı kanun
suretinin leffiyle

No : 3228

Kabakçılık takibatında kullanılmak üzere deniz vesaiti mubayaası ve bazı mahallerde gümrük binaları inşası hakkında T. B. M. M. Hey'eti umumiyesince 27. 4.929

tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1430 No lı kanun suretinin müsaddak bir ayni leffen gönderildi efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır

(Kanun mecmuanın 13 sayılı nüshasındadır)

Hülasa

Silâh altında bulunan efradın aileleriyle nişanlılarına tecavüz vukuuna meydan verilmemesine dair No : 3291

Milli Müdafaa Vekâletinin 5/5/929 tarih ve $\frac{1206}{8003}$ Nolu tezkeresinin bir sureti leffen gönderildi . Mündericatı nazarı dikkate alınarak efradı askerîye aile ve nişanlılarının ahar tarafından kaçırılmasına meydan verilmemesi ve mütecasirler hakkında da şiddetli takibatta bulunulması tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere yazılmış ve malumat olmak üzere birer sureti Vekâlet devairine tevdi olunmuştur.

9/5/929

M . M . VEKÂLETİNİN 5 . 5 . 29 TARİH VE 803 NO LI TEZKERESİ SURETİDİR

Silâh altında bulunan bazı efrat ailelerinin kaçırılmak ve dağa kaldırılmak suretile çirkin vakaların vukua geldiği ve bunların mahalli hükümetlerince lâyikile takıp ve derdest edilmeyerek efradın mafevklerine, askerliğe ve dolayisile Hükümete karşı olan itimat ve heveslerini tezelzüle uğratmaktadır.

Ezcümle Erbaa askerlik Şubesinden bir nelerin nişanlısı aheri tarafından kaçırılmış ve Mecidiye şubesinden de diğer bir neferin ailesi köylüsü tarafından dağa kaldırılmış ve kıtasınca yapılan muhaberata rağmen şimdiye kadar bir netice alınamamıştır. Askerlerimizin seve seve vazifei vataniyelerini ifa etmelerine müessir olacak bu gibi müessif halatın menü izalesile bu hallere sail olanlar Hakkında şiddetli, takibat yapılması hususunda icap edenlere emrü müsadelerini arz ve rica ejderim efendim.

Hülâsa

Bursa 1 inci noterine ait
mühür ve imza tatbiki
hakkında

No : 3292

Bursa 1 inci noteri Yusuf Kenan beye ait olup mezkûr Vilâyetten gönderilen mühür ve imza tatbiki suretleri V. İ. U. Müdürlüğünde mahfuzdur. Lüzûmunda oraya müracaat olunması tebliğ olunur efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır.

9 . 5 . 929

Hülâsa

Macaristanla aktedilen
muahedenin tasdiki
hakkında 1417 No lı
kanun suretinin leffiyle

No : 3363

Türkiye Cümhuriyeti ile Macaristan Kırallığı arasında aktedilen bitaraflık uzlaşma ve hakem muahedesinin tastiki hakkında T. B. M. M. Heyeti umumiyesince 8/4/ 1929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet

Riyaseti celilesiniz iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyurulan « 1417 » No lı kanunun musaddak suretinden .....adet leffen gönderildi efendim

Vekâlet devairine yazılmıştır .

12/5/929

[Kanun mecmuanın 13 üncü sayısızdadır .]

Hülasa

Ticaret mukavelesi akt edilmeyen devletlerle muvakkaten - ticaret itilâfı hakkındaki 1410 No lı kanun suretinin leffile

No : 3364

Ticaret mukavelenmesi akte dilmeyen devletlerle 1930 haziranına kadar muvakkaten ticaret itilâfnamesi akti hakkında T. B. M. Heyeti umumiyesince 1/4/1929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyurulan 1410 Nolu kanunun musaddak suretinden adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır.

12/5/929

[Kanun Kanunlar kısmındadır]

Hülasa

Hakimler kanununun 6 inci maddesini muaddil 1415 Koli kanun suretinin leffile

No : 3365

Hakimler kanununun 6 ıncı maddesini muaddil olarak T. B. M. M. Heyeti umumiyesince 8/4/1929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyurulan 1415 Nolu kanunun musaddak suretinden adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır .

12/5/929

[Kanun mecmuanın 13 üncü sayısındadır .]

Hülâsa
Ağillar hakkındaki 1423 No lı
kanun suretinin leffile
No 3366

Ağillar hakkında T. B. M. M. Hey'eti umumiyesince 11/4/ 929 tarihinde kabul ve tastik edildiği cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden. tebliğ buyrulan [1423] No lı musaddak kanun suretinden adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır. 12 / 5 / 929
[Kanun mecmuanın 13 üncü sayısaldadır.]

Hülâsa
Maarif teşkilâtına ait kanunun 21
nci maddesinin tadiline dair 1409
No lı kanun suretinin leffile
No : 3367

Maarif teşkilâtına ait kanunun 21 nci maddesinin tadiline dair T. B. M. M. Hey'eti umumiyesince 28.3. 929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1409 No lı kanunun musaddak suretinden adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet devairine yazılmıştır . 12 / 5 / 929
(Kanun mecmuanın'13 üncü sayısındadır)

Hülâsa
1424, 1425 No lı kanun suretinin
tebliğini havi No : 3393

T. B. M. M. Heyeti umumiyesince 18. 4. 929 tarihinde kabul ve tastik edildiği cumhuriyet Riyaseti

celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1424 No lı kanunun musaddak suretinden adet leffen gönderileli efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır. 14/5/ 929
(Kanun Resmi Gazetenin 1183 üncü sayısındadır)

Hülâsa

Alman tabeasının evlenme akitleri hakkında

No: 3437

Konsoluk mukavelesi parafe edilmiş olan Almanyanın memleketimizdeki konsoloslarına şimdiden kendi tebaalarına ait evlenme akitlerini icrası salâhiyetlerinin verilmesi hakkında icra vekilleri Hey'etince ittihaz olunup Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1 / 5 / 1929 tarih ve 7969 No lı Kararname suretinin musaddak bir aynı leffen ve tamimen gönderildi efendim.

Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

15/5/928

KARARNAME SURETİ

28 — Mayıs - 928 tarih ve 6670 numaralı kararnameye zeyildir. Almanlarla müzakeresi biterek parafe edilen Konsolosluk mukavelesine intizaren kendi tebaalarına ait evlenme akitlerinin icrası salâhiyetinin müttekabiliyet esasına tevfikan ve intizamı amme kavaidine riayet şartıyla şimdiden memleketimizdeki Alman Konsoloslarına da teşmili, Hariciye vekâletinin 28/4/929

tarikh ve 63909 / 201 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 1/5/929 tarihli içtimainda tasvip ve kabul olunmuştur.

RESİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Da. V.	M. M. V.	Ad. V.	Baş V.
Ş. K.	M. A.	M. E.	İsmet
Ha. V.	M. V.,	Mf. V.	Ha V.
S. Ş	S. Ş.	C. H.	R.
İk. V.		S. İ. M. V.V.	
M. R.		R.	

15 / 5 / 1929

Hülasa

İstanbulda toplanacak
beynelmilel istihbarat
ajansları kongresi hakkın-
daki No : 3450

İstanbulda toplanacak beynelmilel istihbarat ajansları kongresine Tevfik Kâmil beyefendinin riyasetinde iştirak edecek Türk Heyeti murahhasası hakkında Baş vekâleti celil eden tebliğ buyurulan icra vekilini Heyetinin 9/5/1929 tarih ve 8008 Koli kararnameşi suretinin musaddak bir aynı leffen gönderildi efendim.

İstanbul vilâyetine Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

KARARNAME SURETİ

25 mayıs 929 tarihinde İstanbulda dördüncü kongresini aktedecek olan beynelmilel istihbarat ajansları kongresine İstanbul Meb'usu Tevfik Kâmil bey efendinin riyasetinde Afyon Karahisar Meb'usu Ruşen Eşref, Bolu Meb'usu Falih Rıfkı, Siirt Meb'usu Mahmut, Matbuat

Umum müdürü Ercüment Ekrem- Te Anadolu ajansı Umum Müdürü Alâettin beylerin murahhas tayini Hariciye vekâletinin 4/5/929 tarih ve 1425 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra vekilleri Heyetininin 9/5/929 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur.

Reisicumhur
GAZİ M. KEMAL

M.M. V.	Ad.V.	Bş.V.	
M. A .	M. E-	İSMET	
Ma. V.	Ha. V .	Da. V.	
S . Ş.	D. T.R.	Ş.K.	
S.İ.M.V.V.	İk.V.	Na. V.	Mf. V.
R.	M.R.	R.	C.H.

16/5/929

Hülâsa :
144 No 11 tefsir kararı
suretinin leffiyle :
No : 3510

Memurin Kanununun 20 nci maddesinin tefsiri . Şurayı devlet memurlarının terfi müddeti hakkında T. B. M. M. Hey’eti Umumiyesince 6 - 5 - 1929 tarihinde kabul edildiği Meclis Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 144 No lı karar suretinin musaddak bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

18 - 5 - 1929

(Tefsir, tefsirler kısmindedir)

Hülâsa :
Af Kanununun tebliğine
dair

No : 3511

Kabahatların affı ve bazı Cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkında T . B . M • M • Heybeti Umumiyesince 13 - 5 - 1929 tarihinde kabul ve tasdik edildiği Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan İMİ No lı kanun suretinim musaddak bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(Kanun kanunlarımız kısmındadır) 18 - 5 - 1929

No : 3584

1 — Her daire Müdürü Vekâletlere yazılacak evraktan mada Bilumum Muharrerata Tezakir ve telgraflara Vekâlet namına imza vazına devanı edeceklerdir.

2 — Mucidi istizan ve müzakere görülen hususlar şimdi olduğu-gibi Makama ve yahut Müsteşarlığa arz ve irae edilecektir.

3 — İş bu emir Vekâletin Umum dairelerine yazılmıştır.

25/5/1929

Hülâsa :
Telgraflarda rumuz kul-
lanılmamasına dair.

No : 3649

Telgraf adreslerinde rumuz kullanılmamasına dair posta Telgraf ve Telefon umum müdürlüğünün 28/5/29 tarih ve 34 No lı tezkeresinin musaddak bir sureti, leffen gönderildi. Mucibince muamele ifası tamimen tebliğ olunur efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

28/5/1929

**POSTA, TELGRAF VE TELEFON UMUM
MÜDÜRLÜĞÜNÜN 25/5/929 TARİFİ VE 34 NOLU
TEZKERESİ SURETİDİR**

Telgrafnamelerin adres ve imzalarının vazıh bir surette yazılmasına dair olan 6379 numara ve 4/ 12 / 928 tarihli Umumi tebligat hilâfına olarak yine ekseri resmî dairelerden tevdi edilmekte bulunan telgrafnamelerin adres ve imzalarında rümuze istimal edilmekte olduğu ve meselâ “M. M” rumuzunun Maarîf Müdürü, Mektep Müdürü, Mülkiye Müfettişi, Millî Müdafaa gibi muhtelif adresler için kullanılması yüzünden bir taraftan fuzulî muhaberata ve taahhurata ve diğer taraftan da .daireye ait olan muamelâtın tealluku olmıyan diğer bir daireye ibraz edilerek mektumiyet mefhumunun zayi olmasına sebebiyet verildiği görülmektedir.

Bu karışıklığa ve teahhurata nihayet verilmek üzere adresleri rümuze yazılmış olan telgrafnamelerin kabul edilmemesi hususu tekml telgraf merkezlerine tamimen tebliğ edilmiş olduğundan keyfiyetin vekâleti celileleri dairelerine tekrar ve ehemmiyetle tebligimi müsaade buyurulması istirham olunur efendim.

Hülâsa :

İdarî dava arzuhallarına verilen cevapların damga resminden muaf olduğuna dair .

No : 3698

Resmî, devair aleyhine ikame olunan İdarî dava: arzuhallarına dair Maliye vekâletinden alınan tezkere sureti leffen gönderildi. Münderecatına nazaran muamele: ifası tamimen: tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere ve vekâlet devairine yazılmıştı.

**MALİYE VEKÂLETİNİN 4/5/929 TARİH VE $\frac{14827}{133}$ NO
LI TESKİRESİ SUREİDİR**

29/12/928 tarih ve 1430 numaralı tezkere vekâlet penahileri cevabıdır.

Resmi devair aleyhine ikame olunan idari dava arzuhallarına yerilen cevapların Damga kanununun 32nci maddesinin birinci fıkrası mucibince damga resminden muaf bulunduğu devlet şurası riyasetine bildirilmesi üzerine pulsuz olarak verilmekte olan cevapların şurayı müşâyünileyhaca kabulüne başlandığı arz olunur efendim.

Hülâsa:

1426 No lı kanun
suretinin leffiyle Ne 3717

T. B. M. M. Hey'eti Umumiyesinin 18/4/1929 tarihli 54 üncü in'ikadının birinci celsesinde kabul ve tasdik buyrulduğu Cümhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1426 No lı vilâyet idaresi kanununun musaddak suretinden adedi leffen irsal kılındı efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

[Kanun mecmuanın 13 uncu sayısındadır.]

30/5/1929

Hülâsa :

1454 No lı kanun suretinin
leffiyle No 3741

Bilvasıta vergilere munzam kesirlerin tevhit ve nisbetlerin tadiline dair T. B. M. M. Hey'eti umumiyenin 18/5/1929 tarihli 66 ıncı in'ikadının birinci celsesinde

kabul Te tasdik buyurulduğu Cumhuriyet Riyaseti celilesinin iş'arını atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1454 No lı kanunun musaddak suretinin bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet daimlerine yazılmıştır.

[Kanun kanunlarımız kısmındadır.]

30/5/1929

Mahalli işler

İdarei hususiye ve belediyelerden
maaş alupta tasfiyeye tabi
tutulanlar hakkında

No : 326

İdarei hususiye ve belediyelerden maaş alup tasfiyeye tabi tutulanlara verilecek ikramiye hakkında Devlet Şurası Tanzimat dairesince ittihaz olunan kararlar heyeti umumiyenin buna müzeyyel kararı suretleri leffen gönderilmiştir efendim

1/5/1929

Suret

Karar : No 74

T. 17/12/1928

Başvekâletin havalesi No 4/9206, 5/12/1928

Dahiliye Vekâleti tezkeresi No: 2/12/1828

İşin mevzuu

Aidatı tekaüdiyeye tabi idarei hususiye ve belediye memurları memurin kanununun muvakkat birinci maddesi mucibince tasfiye edildikleri ve ikramiye itası icap ettiği taktirde bu ikramiyelerin Devlet bütçesinden mi yoksa bu memurların maaş aldıkları bütçelerden mi verilmesi lâzım geldiği.

TETKİKAT NETİCESİ VE KARAR

(788) Numaralı memurin kanununun muvakkat maddeleri ve 1928 bütçe kanunu görüldü)

Alelum tasfiyeye tabi tutulan memurlar ya tekaüde sevk olunur ve ya ikramiye verilir. Tekaüde sevk olunanlara Maliye masraf bütçesinin 219 uncu faslında tekaüt maaşı -tahsis ve mütekaitler halindeki ahkâm tatbik olunur . İkramiye alması iktiza eden memurlara 788 numrulu kanunu tatbiki masraf namile her daire bütçesine mevzu tahsisattan ikramiyeleri teskiye edilmekte olmasına nazaran ikramiye itasile tasfiye memurin .kanununun madde muvakkatesinin tatbikinden mütevellit bir hal olması ve bu kanunun ahkâmı mâliyesinin tatbikine ait her masrafın o daire bütçesinden verile gelmekte bulunması itibarile bu kabil memurların şu suretle tasviyelerini bir nevi mecburi tekaüt muamelesi ad ederek ikramiyelerinde hâzineden tesviyesi esasının kabulü, yahu' baptaki kanunların telfikan tefsirine veya yeniden bir mali kanun vazını mütevakkıf bulunduğuna müttefik karar verildi.

Suret

Tanzimat dairesinin 17 / 12 / 1928 tarih ve 74 numaralı işbu mazbatası hey'eti umumiyede okundu.

Tekaüde tabi idarei hususiye ve belediye memurlarından tekaüt müddetini ikmâl etmeyenlerden tasfiyeye tabi tutulanlara verilecek ikramiyelerin ya hazinei devletten itası esasının kabulü veya bu baptaki kanunların telfikan tefsiri ve yahut yeniden bir mali kanun vazına mütevakkıf bulunduğu yolumla dairei müşarünileyhaca ittihaz olunan kararın idarei hususiye memurlarına taalluk eden kısmı muvafık olup ancak belediye memurlarının memurin kanununun birinci maddesinde mezkûr memurin

idadına dahil olmadıklarına dair B. M. M. nec ahiren ittihaz olunan 23 / 12 / 929 tarih ye 463 No. lu karara nazaran bunlar hakkında kanunun maddei muvakkatesine göre tasfiye muamelesi icrası mevzu bahis olmayacağından belediye memurları için ayrıca bir karar ittihazına mahal görülmemiştir.

Dahiliye ve maliye vekaletlerine bu dairede tebligat icrasına 21 / 2 / 929 tarihinde müttefikan karar verildi.

Hülâsa

Muhasebei hususiye ve belediye mükeffell memurlarından tevkif edilen kefalet aidatının altı aylık cetvellerinin gönderilmesine dair
.. Do : 1133

No : 1

Kefaleti müteselsile kanununun dairesi şümulünde bulunan muhasebei hususiye ve belediye mükeffell memurlarından tevkif edilen kefalet aidatının talimatname mucibince altı aylık cetvelleri gönderilmediğinden esas kayıt defterinin tanzim ve tesis edilmediği maliye vekâleti celilesinin 6 - 4 - 1929 tarihli ve 5405 - 987 numaralı tezkeresinde iş'ar kılınmakta olduğundan sandık karelinin tanzim ve tesisine esas teşkil edecek olan mezkûr cetvellerin bilâ tehir mahalli mal memurları nezdinde mevcut numune veçhile imlasile tekaüt sandığı komisyonu riyasetine irsali tamimen- tebliğ olunur . Vilâyetlere , Şehremanetlerine, mülkiye müfettişliklerine yazılmıştır ve maliye Vekâletine arz edilmiştir.

1 - 5 - 1929

Hülâsa
 İdarei hususiye ve
 belediyeler hesabı
 hafilerinin tarzı tetkiki
 hakkında Şurayi devlet
 kararı

Do : 703 No 1

İdarei hususiye ve belediyeler hesabı kafilerinin tarzı tetkiki hakkında tanzimat dairesince müttahaz kararlar heyeti umumiye kararı suretleri leffen gönderilmiştir efendim. 1/5/1929

Suret

Karar No : 73

Baş vekâletin havalesi : M. 4 /8898 25 / 11 /928 Dahiliye vekâletinin tezkeresi için mevzuu

Muhasebei hususiyelerce tanzim ve vilâyet meclisi umumilerince tetkik ve kabul olunan hesabı kafi cetvellerinin divanı muhasebatça tetkik edilip edilmeyeceği hakkında Dahiliye vekâletiyle divanı muhasebat arasında ihtilâf hasıl olmuştur. Divanı muhasebat: muhasebei umumiye kanununun 119 nucu maddesinden bahsederek bu hesabatın ya muhasipler ve ya idare tarafından bir ay zarfında vaki olacak itiraz, ve müracaat üzerine divanı muhasebatça tetkik edileceğini beyan etmiş. Dahiliye vekâleti de İdarei umumiye vilâyet kanununun 133 üncü maddesindeki “işbu hesabı kafiler badettetik vali tarafından divanı muhasebata berayi tevdi dahiliye nezaretine irsal olunur., Fıkrasına istinaden ve muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesindeki hesapların muhasip hesaplarına ait olduğuna binaen hesabı kafilerin tetkiki divanı muhasebata ait olduğu mütalaasında bulunmuştur.

Tetkikat neticesi ve karar

(Muhasebei umumiye kanununun madde 118 ve 119. idarei umumiye vilâyat ka. madde 138 görüldü)

İdarei vilâyat kanunu senei sabıka hesabı kafilerinin divanı muhasebata tevdiini emretmekte isede divanın kanunlarında sarahat olmayup muahher olan muhasebei umumiye kanununun 119 uncu maddesi ise idarei hususiye ve belediye muhasipleri hesabatını divanın ancak itiraz vukuunda tetkik edileceğini göstermektedir. Muhasebei umumiye kanunu ahirinin mephus maddesi mucibince bu hesaplardan ancak alâkadarların itiraz edecekleri hakkında divanca ittihazı karar edilmesi lazıım geleceğine ittifakla karar verildi.

Tanzimat dairesinin 16 kânunu sani 1928 tarih ve 73 numaralı işbu mazbatası hey'eti umumiyede mütalâa ve tetkik olundu.

İdarei hususiye ve 'belediyeler hesabı katilerinin divanı muhasebatça niyeti alâkadarların itirazile mukayyet olmasına ve divanca mesnet ittihaz olunan muhasebei umumiye kanunu idarei vilâyat kanunundan muaher bulunmasına nazaran dairei müşarünileyhaca müttehaz kararın muvafıkı kanun okluğu anlaşılmaqla tastikına 19 Şubat 1929 tarihinde karar verilmiştir.

Emniyet umumiye müdürlüğü

Hülasa

Avusturya hükümetlim te-
karrür ettirilen mecani vize
muamelesi hakkında..

No. : 995

Pasaport kanununun 18 inci maddesine tezyil edilen 840
numerolu kanuna tevfikan mütekabiliyet şartile avusturya
tabiiyetini haiz askeri . mülki memurlarla talebe ve muhtacine
meccanen vize itası hususunun Avusturya hükümetile tekarrur
ettirildiği ve konsolosluklarımıza bu bahta talimat verildiği
hariciye vekaletinden bildirilmiştir . ana göre ifayi muktezası
tamamen tebliğ olunur efendim .

27 / 2 / 1929

Hülasa

Resmî devairce celp olunan
mütehassıs ecnebilerin
seyahatları hakkında .

No : 29

Devlet hizmetlerinde muvazzaf Türk memurlar gibi
Mutahassıs . Müfettiş ve ya buna mümasıl vezairte istihdam
edilmek üzere Avrupadan celbedilen ecnebilerin, sıfat ve müddeti
memuriyetlerini müş'ir olup kendini celbeben devairi resmiyeden
yetlerine verilmiş resimli resmî vesaik bulunan ecanibin
memuriyetlerinin devamı müddetince ecanip kanununun üçüncü
maddesi âhkâmından istisnaen seyahat varakası istihsal
edilmeksizin askerî mıntakalar haricinde seyahat etmeleri
muvafık görülmüştür.

Keyfiyet alâkadarana tefhim edilmek üzere tamimen tebliğ
olunur efendim.

5 / 929

Hülâsa .

Demir yolları idaresinde müstahdem eşhasın celplerinde keyfiyetin yol komiserliğine bildirilmesinin usul ittihaz olunmasına dair .

No : 49

Demir yollar idaresinde müstahdem olup herhangi bir hadise ile alakadar olduğundan dolayı celp ve ifadesinin zaptına lüzum görülüp 24 veya 48 saat kadar celplerinin tehirinde mahzur görülemii'en eşhasın celtile beraber keyfiyetin malûmaten alâkadar yol komiserliğine bildirilmesinin usul ittihazı tamimen tebliğ olunur efendim.

/ 5 / 929

Nüfus

Hülâsa

Mültecilerin evrakı tesciliyelerinin sureti tanzimine dair

No : 1163

1 — Ecnebi memleketlerden Türkiyeye gelecek telsik ve tescil talebinde bulunan muhacir ve mültecilerin tahkik evrakları tetkik olunmak üzere vekâlete gönderilirken ait olduğu dairece numunesi merbut bir listenin noksansız olarak doldurulup birlikte gönderilmesi lâzımdır

2 — Evvelce de bildirildiği veçhile tescilleri için aile reisi tarafından verilen istidanameye o aile içinde sinni rüştü ikmâl etmiş kadın ve erkek kaç kişi varsa, bunların da istidanameye imza vaz etmeleri veya ayrıca istidaları alınarak evraklarına raptен irsal edilecektir.

3 — Bu bapta tutulacak tahkik evraklardım noksanından dolayı iade edilerek uzun müddet sürüncemede kalmamasına meydan verilmemesi için behemehal kanun ve talimatnamenin tasrihatı dairesinde ve yukarda yazıldığı veçhile muamele ifasına himmet buyurulması rica olunur efendim. . 3/5/929

İskân

Hülasa
İskan muamelâtı hakkında
N : 78035

29 / 4 / 929 Tarih ve 77536 / 96 Nolu Telgrafa zeylidir:

Refi Tâkyit kanununa tevfikân vilâyatı saireye nakledilecek teffiz dosyaları veya bakiyei istihkak mazbatalarının irsali sırasında mübadilin sıfatı muhaceretine ait malumat ile kendisine ne gibi emvale mukabil ne kıymette ne gibi emval verilmiş olduğunun ve bir şey verilmemiş se vilâyetçe hakkında teffiz muamelesi yapılmamış olduğunun; elhasıl icabeden bilumum malumatında itası lazım gelmekle mükerrer istihkak tespitine ve buna mümasil yanlışlıklara mahal kalmamak üzere bu cihetlere fevkalade dikkat ve itina edilmesi esbabının istikmali ehemmiyetle rica olunur efendim. 9/5/929

Hulasa
Temlik muamelâtı hakkında
No : 78036

Mübadillerin tefevüzüne talip oldukları eşhası mütegayyibeye ait emval hakkında olunacak muamele 8/3/929 tarih ve 142 Nolu tefsiri kanuni ile taayyün etmiş ‘olduğundan 13/12/928 tarih ve 7202 Nolu Tebligatı umumiyenin 4 üncü maddesi mucibince merkeze gönderilmekte olan bu kabil emvale ait teffiz Dosyalarının badema irsaline lüzum yoktur. Bu baptaki tefsir mucibince ve temlik kanununun vilâyeti aliyelerine bahşettiği salâhiyet, dairesinde muamelelerinin oraca ikmâl ve intacı, reca». olunur efendim . 9/5/929

Gayri Resmi kısım

Vilâyet idaresi kanunu

Son senenin en mühim hukukî ve idari hadisesi vilâyet idaresi kanununun hükümetçe tanzim ve ihzar ve yüksek millet meclisince tasdik ve neşridir. Bu mühim hadise ki İlmî İdarî ve teşriî kuvvetlerin güzel bir ahenk ve ittihat ile yaptıkları çok kuvvetli ve yüksek bir hamle olmak üzere, tarihe intikal etmiş bulunuyor matbuat sahasında diğerinden pek az neşriyat, mevzuu olmuştur: Biz bunun sebebini gazetelerimizin bu işe ehemmiyet vermemelerinde. değil henüz ilini ve mesleki çerçevesi içimde bulunan eserin gazetecilik mevzuuna dahil olabilmek üzere meslek mecmualarında popülarize edilmek için ilk istihale ameliyesine tabi olmamasında buluyoruz. Bizce gündelik gazete karileri caddeden geçerken vitrinleri önünde durarak seyreden meraklılara ve zevk erbabına benzerler. Bunlar o camekanların içinde kendi ihtiyaçlarına cevap veren olmuş mamulat ve mensucat isterler, yoksa iptidai mevat değil orada zarif bir eşarp veya güzel bir kravat yerine ipek kozası teşhir edilecek olursa kimse başını çevirip te bakmaz, bunun gibi bugün bu kanunda hatta onun çok kıymetli ve değerli encümen mazbataları ve müzekkere zabıtlarında o kozalardan farkı yoktur.

Bu kozalardan memleketin yakın istikbalinde vücade gelecek inkişaf ve terakki eserlerinden halka birer mimime gösterebilmek için onların mesleki sahifelerde didiklenerek hiç olmazsa ipek elyafı haline geçmiş olma-

si lâzımdır; bu mevzuda devam edecek olan makalelerimizde biz bu vazifeyi ifaya çalışacağız.

Teşkilâtı esasiye kanunumuzun tespit ve büyük kongarada İsmet paşa hazretlerinin teyit buyurdıkları tevsiî mezuniyet ve tefriki vazaif esasatının fiiliyat ve idare sahasında tatbiki için vilâyet idaresi kanununun bir an evvel neşri zaruri idi . bu zaruret vilâyet idarelerindeki ahenk intizam ve normal işlemenin inkişafı noktai nazarından fiiliyat ilede kuvvetleniyordu.

Türk tarihinin sinesinde çıkan idare kuvveti kâh azgın bir sel halinde memleketin üstünden taşarak kırıp yıkıp. geçmiş. Muhtelit encümen mazbatasının vakıfane tarihçesini yaptığı bu idareyi vilâyetlerde beyler beyi adını taşıyan üç tuğlu vezirler temsil ediyorlar ki « muharebe zamanında idareleri altında bulunan sancakların umum askerî kuvvetlerine kumanda eden bu amirler istediklerini idam eder kendi hesaplarına vergi alır ve eyaletlerin servet menbalarını diledikleri gibi kendi menfaatlarına kullanırlardı. » Sui istimaller ihmaller neticesi isyan ve ihtilâller ve bütün manasile anarşi hüküm ferma olur. Gâh görüyoruz ki azgın bir sel halinde tasvir ettiğimiz -idare kuvveti, bu defa etrafı kuvvetli ve muhkem setlerle çevrilmiş durgun bir göl halini almıştır. Çok geçmeden bunun da mahzurlu neticeleri görülmeğe başlıyor. Bu durgunluğun ve hareketsizliğin, tefessüh ve ufuneti içinde memleket uzun müddet müzmin bir idare hastalığı geçiriyor mühmel ve âtil kalıyor. Hukuku idare nazariyatı evvelki vaz'iyet "decentralisation" "ademi merkezîyet" ve ikinci şekle de "centralisation" merkezîyet namını vermektedir.

Bizden evvel diğer milletler de bizim gibi her iki

idare sisteminin uzun boylu mahzurlarını görmüş olduğundan onlar, iki sistemin ortasını bulmuşlar ve buna “ decetralisation ,, demişler ki biz “tevsii mezuniyet,, tesmiye ediyoruz. Merkeziyet ve ademi merkeziyetin faide ve mahzurlarını muhterem . dahiliye vekili Şükrü Kaya beyefendi meclisdeki çok güzel ve İlmî beyanatlarında tasvir buyurmuşlardır. " Merkeziyet ,, kuvvet ve vahdet temin eder. Evvel emirde takip ettiğimiz ve temin etmek istediğimiz gaye budur. Fakat iltibastan korunmak için derhal ifade etmek, lâzımdır ki temerküz merkeziyetçiliğin temin edeceği kuvvet ve vahdeti kendi sıkleti altında ezer. İdareyi hürriyeti tefekkür ve harekâtından mahrum ve mefluç bir hale getirir. Aksi . yani tevsii mezuniyet ve tefriki vezaif hudutlarını aşarak vasi ve hudutsuz ademi merkeziyette devletin kuvvetini ve vatanın vahdetini ihlâl eder. “Müşarünileyhin hukuku idarenin yüksek şahikasından şamil bir nazarın temin ettiği nüfuz ve ihata ile tasvir ve ifade buyurdıkları bu hakikatin bir cihetini müsaadelerde ikmal etmek istiyoruz merkeziyetin kuvvet teinin etmesi ve ademi merkeziyetin devletin kuvvetini ve vatanın vahdetini ihlâl etmesi memleketin coğrafi vaziyetine siyâsî teşekkülüne ananatına İçtimaî bünye ve siyâsî mizaç ve ahlakımı tabidir. Netekim lâtin ırkı için merkeziyet uygun geldiği halde jerman ve angilo . sakson ırklar için daimi merkeziyet sistemi elvermektedir. Muhtelif milletlerden dünyanın bir kaç kıtasına yayılmış memleketlerden ve hükümetlerden müteşekkil bir imparatorluğu Merkeziyetle idare etmeye haddi zatında imkân da yoktur. Ademi merkeziyeti zaruri kılan şerait mesela İngilterede olduğu gibi böyle bilhassa Coğrafi vaziyetten doğduğu gibi, İsviçrede .olduğu veçhile tarihî ve İçtimaî saiklerden de tevellüt edebilir. Böyle memleketlerde

kanton misilli cüzü tanılar ne kadar küçük ulursa olsun filen ve bütün manasile bir hükümettir ki . mahallî varlığı ayri bir benlik ve vahdet teşkil eder.

Üç kıt'anın geniş sahalarına yayılmış muhtelif ırk hardan teşekkül eden ve bu gün içinden bir düzineye yakın hükümdarlıklar çıkan sabık Osmanlı imparatorluğunun yıkılmasına sebep olan amiller meyanında normal mâkul ve ilmi bir ademi merkeziyet sisteminin takibine yanaşılmamış olmasının da bulunduğu her hakle tarih söyleyecektir . Bu gün millî ve tabîî hudutları içine çekilmiş yekpare ve mükemmel bir milletten mürekkep Türkiyenin emniyetini terakki ve medeniyet yolunda inkişaf ve tealisini temin edebilecek bir usulü idare her halde merkeziyete istinat edecektir, çünkü bugünkü Türkiye ırki. İçtimaî, şerait noktasından mütecanis departmanlardan müteşekkildir. Bir türkiye ki şimdiye kadar harsî ve siyasî bütün terakki ve tekâmülâtını yukarıdan aşağıya doğru akan bir cereyandan olagelmıştır: fakat dikkat etmeliyiz ki bu merkeziye muhterem Dahiliye Vekilinin dediği gibi (Devletin kuvvetini ve vatanın vahdetini ihlâl eden bir ademi merkeziyetten uzak olduğu derecede merkeziyetçiliğin binnefis kendi sıkleti altında ezilmek tehlikesine maruz kalmasın.) Yani kendi mahzurlarından tecrit edilerek ıslâh ve tasfiye edilmiş bir merkeziyet ki buna hukuku idare lisanında tevsii mezuniyet deniyor. Arz ettiğim gibi tevsii mezuniyet tabîî siyasî ve idari şeraitin imbatına göre tadil ve İslah edilmiş bir merkeziyettir. Merkeziyette yapılacak tadil ve ıslâhı her devlet kendi teşekkül ve ihtiyaç derecelerine göre icra edeceği için bunun her hangi bir Devlet usulü idaresinden aynen alınmasına imkân yoktur, bunun kendimiz mevcudiyeti siyasiye ve idariyemizin ica-

batından mülhem olarak ve hukukî ve İdarî malumat ve nazariyatımızı tecrübelerin süzgeçlerinden geçirmek suretile yapacaktık nitekim böyle yapıldı.

Tevsîi mezuniyet muhtelit encümen mazbatasında pek güzel tasvir ve hulâsa edildiği vecihle Devlete ait olan karar ittihaz etmek hakkını umumî hizmetlere ait hususatta bunların muayyen kısmına münhasır olmak üzere Devleti Vilâyetlerde temsil eden Valilere vermektir. Karar vermek hakkının mühim tecellilerinden bin de memur tayini olduğundan bu mevzularda valilere verilecek salâhiyetin derece ve şumulü tevsîi mezuniyetin sahasını tayin eder. Yukarıdaki izahattan anlaşılacağı üzere tevsîi mezuniyet mes'elesi esas itibariyle Devlet cephesini alâkadar eden bir keyfiyettir: Binaen aleyh bu esas hukuku milliyeyi doğrudan doğruya alâkadar etmez. Bir nahiye müdürünün merkezden veya vilâyetçe tayin edilmesi halkın hukukiyle alâkadar değildir.

Devlete ait olan haklardan hidematı umumiyeye müteallik bazı salâhiyetleri Devletin vilâyetlerdeki kendi mümessiline verilmemesi bizatihi Devlet işidir . çünkü o valiyi oraya tayin eden ve icabında' vazifesine nihayet veren yine Devlettir. bu sebeptendir ki tevsîi mezuniyetin demokrasi ile alâkası doğrudan doğruya olmayup dolayısıyledir, millet meclisinin itimadına istinat eden bir hükümet bu itimada evi bir idareye muvaffak olmak şartile istihkak kesp eder. Bu günkü İktisadî, içtimai ve İdarî şeraite göre ise iyi bir İdareyi temin eden yol ve vasıtalarından biri tevsîi mezuniyettir. Netekim teşkilâtı esasiye kanunumuzda bu yoldan gidilmesini amirdir. Tevsîi mezuniyet sistemini eyice kavramış olmak için bunun faide ve mahzurlarının muhtasar mütalaa etmek lâzımdır. Faidesi, bir kerre salâhiyet

merkezden kaldırılarak vilâyete götürüldüğü için işler sür'atle görülür, lüzumsuz zaman gaip edilmez: vilâyet işe yakından temas ettiğinden hatta işin içinde bulunduğundan onun icabatında merkezden daha evi taktir ederek mevkidedir. Mahzurlarına da gelince evvelâ işin içinde olan vilâyetin mahallî tesirlerden masun kalamaması ihtimali, saniyen merkezin mes'eleyi umumî mukayeseli ve bittabi daha nafiz bir nazarla ve devletin siyaseti umumiyesi cephesinden görüp o yolda bu esaslara göre daha muvafık ve musip tetkik ve hal eylemesi ve bilhassa ihtisas noktası nezaretinden merkezin ve teşkilâtın çok kuvvetli olması hususları teşkil eder. Fakat tevsii mezuniyetin bu gün tekâmül etmiş olan nazariyatı bütün bu mahzurları bertaraf etmişti. Çünkü tevsii mezuniyet devlet idare makinasında arz ettiğimiz mahzurları bertaraf ederek ahenk ve intizamı temin etmek için hükümet teşkilâtında mafevke hakkı yani amiriyet ve hakkı müratebe ve mürakabayı kabul etmiştir. Bu tarzdaki hükümet teşkilâtında mafevk madudun amiri mürakip ve müfettişidir. Murakaba hakkının imbatından olarak yolsuz, usulsüz ve nizam ve kanuna mugayir olan karar ve fiillerden dolayı onları muhataba ve muatebe edeceği gibi amiriyet ve müratebe hakkına istinaden bu gibi kararları nakız, tashih, tadil ve ikmal eder. Şu halde görülür ki bu mütekâmil nazariyeye istinat eden tevsii mezuniyeti hülâseten tarif ve tavsifi etmek lâzım gelirse denilebilir ki bu sistem mahalinde işin yakınında ve içinde bulunmaktan mütevellit sür'at ve ameliliği merkezin bitaraf ve şamil olduğu derecede nafiz ve mütehassis kudret-ile terkip ve mezç etmek ve bu terkipten evi idare neticesini istihsal eylemektir.

İşte cumhuriyet kanunlarımız meyanına güzel ve yüksek bir hukuk abidesi gibi dahil olan ve türklüğün

siyasî ve idari bünyesine hiç şüphesiz yeni bir kuvvet menbai teşkil eyleyecek bulunan vilâyet idaresi kanunumuz mücehhez olduğu bu gibi emniyet tertibatı sayesinde mükemmel bir idare cihazıdır. Hiç. şüphesiz bunun içindir ki onu hükümet namına millet meclisi kürsüsünde müdafaa eden dahiliye vekili büyük bir kanaat hatta bir imanı kâmil ile “Kanun iki müntaha arasında bu muvazeneyi temin etmek iddiasındadır” diyor.

20/6/929

M. ATIF'

Kazai İdari ve inzibati hakkında 11 haziran 1929 tarihli İsviçre kanunu

Fasıl : III

Nihaî ve muvakkat hükümler

Madde 44 — Mahkemenin tefhimleri, işbu kanun hükmünce karar ad olunur.

Madde 45 — Federal idare makamları tarafından icraya vaz edilen ve bir meblâğın te'diyesine ve ya emaneten tevdiine ait bulunan kararlar iflâsların ve borçların takibi batkındaki kanunun 18 inci maddesi hükmünce icrai bükümler mahiyetinde addolunur.

Madde .46 — Federal Reji alkol idaresi işbu banım hükmünce Federal idaresi teşkilâtından maduttur.

Madde 47 — 1 Federal meclisi, İsviçre ordusu için yeni bir idare nizamnamesinin kabulüne kadar, .Konfederasyon tarafından askeri teşkilâta karşı vaki olacak müracaatlara katı surette hüküm etmek üzere Federal idareye merbut müstakil makamlar teşkil etmeye salâhiyettardır.

2 - Askerî talimler neticesinde sivillerde vukubulan ölümler ve bedenî afetlerden mütevellit şikâyetler bundan istisna edilmiştir.

Madde 48 — Federal meclisi umumisinin tasdiki

kararın ela muhalif ahkâm mevcut olmamak şartile, Federal mahkemesi Federal kanunu esasisinin mükerrer 14 nci maddesinin 4nci fıkrası hükmünce Federal idare divanının kabul eylediği kanton ihtilafları hakkında , hukuku idare istinafına ait usulü muhakemeye tevfikân hükm eder.

Madde 49 — İşbu kanunun mevkii meriyete girdiği tarihidenden itibaren Federal teşkilâtı adliyesi haklımdaki 22 mart 1893 / 25 haziran 1921 tarihli kanun berveçhi zir tadil edilmiştir.

A 1 . 16, 17, 19 nci maddesi şöyle olacaktır.

Madde 1 — Federal mahkeme 26 - 28 aza ile 9 aza mülâzımından mürekkeptir. Azalar ve aza mülâzımları üç millî lisanın temsil edilmesi hususuna itina edilmek şartıyla Federal meclisi umumisi tarafından tayin edilirler.

Madde 16 — Federal- mahkeme bir kânunusaniden itibaren iki senelik bîr devre için üç şube olarak teşekkül eder . Birinci şube bilhassa hukuku amme ve hukuku idare işlerine bakar. Diğer iki şube başlıca hukukî dâvalarını rüyet eder. Hukuku idare ve amme şubesi iki daireden mürekkep olabilir. Bu dairelerin birisi başlıca hukuku amme, diğeri de başlıca hukuku idare işlerini rüyet ederler. Federal mahkeme şube ve dairelerinin teşkilâtını bizzat tanzim eder. Federal mahkeme aynı devre için takip ve iflâs dairesini tayin eder. Bu daire üç azattan mürekkep olarak iflâs ve borçlar mesailinde Federal mahkemeye terettüp eden isleri görür. Federal mahkeme aynı zamanda üç azadan mürekkep olan memurin muhakemat dairesini de tayin eyler.

Federal mahkeme aynı şekilde ceza daireleri de teşkil eyler.

Madde 17 — Kanunun Federal mahkemeden ve ya

reisinden bahs ettiği bilcümle .ahvalde bir şubeye ve ya daireye muhavvel işler bu daire veya şubeye muhavvel işler onların reisleri, tarafından görülür.

Federal, nizamname ve tamimlerin tanzimi hakkı mahfuzdur.

(Madde 23, fıkra 4)

Mailde 19 — Federal mahkemenin reisi ve reis vekili mahkemenin kendilerine tevdi eylediği şubenin siyasetini ifa ederler.

Federal mahkeme bi kânunusaniden itibaren iki senelik bir devre için diğer şubenin reisini ve dairelerin reislerini tayin eder. Reisleri her mesele için ayrıca, Federal mahkeme tarafında tayin edilen cinayet dairesi ile Federal ceza dairesi bundan müstesnadır.

Madde25 — Federal mahkemenin şubeleri ancak yedi hakim ile muhakeme ve itavı hüküm edebilir.

Federal kanunu esasisinin 4nci maddesinin ihlâlüne ait bir kanton kararının hukuku amme istinafi ahi ali ile hukuku idare davalarında beş hakimin huzuru kâfidir

Takibat ve iflâs daireleriyle ceza daireleri tam olarak icrayı muhakeme etmeye mecburdurlar.

B) — 87 nci madde berveçhi zir ikmâl edilmiştir.

3 ncü fıkra :

(Kazaî mesailde Federal hukukunun ihlâli sebebiyle) şeklinde

(C 178 nci maddenin 3 ncü fıkrası berveçhi zir olacaktır.

İstinaf, kararın ve ya kararnamenin tebliğinden itibaren otuz gün zarfında Federal mahkemeye tahriren yapılmak lâzımdır. İstinaf talebi müste'nifin istintacatını ve delâili istinafiyeyi havi olmak lâzımdır.

(D 186 nci madde berveçhi zir olacaktır:

Davanın tahkikine memur hakim, hadiseyi tenvir için lâzım gelen usulü isbatı bildirir. Bu hakim tahkikatı bizzat yapabileceği gibi bu işe konfederasyon veya kantonun salâhiyettar makamlarını da memur edebilir.

(E - 189 nci maddenin 2 nci fıkrası berveçhi zir olacaktır.

Federal meclisi bundan maada Federal kanunu esasilerine taalluk eden istinaflar hakkında hüküm verir. Ancak bu kanunların veya Federal teşkilâtı adliyesi hakkındaki kanunların başkaca ahkâmı havi olması halleri hariçtir.

(F - 194 inci madde berveçhi zir ikmâl edilmiştir.

Birinci fıkra (yeni şekil) Federal meclisinin salâhiyeti dahilinde olan bir istinaf talebi federal mahkemeye verildiği veya bunun aksı halinde tâleb re'sen salâhiyettar makama gönderilir

İstinaf talebi gayri salâhiyettar bir makama müddeti kanuniyesi zarfında tevdi edildiği takdirde istinaf müddetine riayet edilmiş addolunur.

(G 179, 190, 191, 192 . 193 nci maddelerle 196 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları mülğadır.

(H 22 nci maddenin 2 nci fıkrası berveçhi zir olacaktır.

Federal mahkeme, ihtilâfın menşei ve sebebi ve tarafeynin davayı ikame tarzları dolayısıyla ve nakdi menafii mevzuubahs olduğu takdirde bu kaideden inhiraf edebilir.. Bununla beraber adliye hissesi 500 frangı tecavüz edemez.

Madde 20 : — İşbu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren Federal teşkilâtı idariyesi halikındaki 26 Mart 1914: tarihli kanun berveçhi zir tadil edilmiştir:

(A 23 - nci madde berveçhi zir olacaktır :

Federal meclisinin işleri azalan arasında daireler itibariyle taksim olunur . Kararlar Federal meclisinden çıkar. Federal mahkemede hukuku idare istinafına tabi mesail Federal meclisi tarafından hüküm olunmak üzere bu meclisin (Instances Subordonnes) tali mahkemelerine havale olunur.

Bu murafaaların alakadar olduğu idari makamlar hüküm veremezler. Federal meclisi, emirnamelerle tali mahkemeleri sair davaları görmeğe de memur edilebilirler Bu Taktirde talî mahkemenin kararı alelade tarik ile Federal meclisinde istinaf edilebilir.

Federal meclisindeki devair ve bu devaire merbut olup meclisin emirnamelerile tayin ettiği teşkilât ve Federal kañçılaryesi talî mahkemeler addolunur. Talî mahkemenin bidayet mahkemesi seklinde ve ya istinaf üzerine karar vereceğini Federal meclisi tayin eder.

B - Mükerrer 23 nci madde namile berveçhi zir diğeri bir madde ilâve edilmiştir.

Federal kazayı idari ve inzibetisi hakkındaki kanunun 24, 25, 27 ve 28 nci maddeleri Federal idare teşkilâtının kararlarına karşı tevcih edilen ve bir dairenin veya bunun dünündeki talî bir mahkemenin salahiyeti dahilinde olan istinaflara dahi kıyas tarikile kabili tatbiktir.

Madde öl — İşbu kanunun meriyete girdiği tarihten, itibaren 4 teşrinievvel 927 tarihli damga rüsümü kanunu berveçhi zir tadil edilmiştir:

(A 8 ve 62 nci maddeleri şöyle olacaktır:

Mailde S — Federal vergi idaresi damga rüsümünün tahsili hakkındaki kararları resen veya-borcunun istidası üzerine ittihaz eyler. Bu daire hukuku ve hafili vazı-

yeti tefahhiniz için damga rüsumunun te'diyesi ye hesabından lâzım gelen her nevi malumatı ve evrakı subutiyeyi talep etmeğe salahiyettardır.

Dairenin kararları taahhütlü mektupla tebliğ olunur. Bu kararlar da esbabı mucibe ve tariki kanuniyeye ait izahat bulunmak; lâzımdır. Dairenin kararlarından tebliğinden itibaren otuz gün zarfında şikâyet edilebilir . Şikâyetler Federal vergisi dairesine tevdi edilmek icap eder. Şikâyeti alan daire meseleyi yeniden tetkik ederek otuz gün zarfında yeni bir karar verecektir. Federal vergiler dairesi tarafından müttahiz kararlara karşı Federal kazaî idari ve inzibatî halikındaki kanuna tevfiakan Federal mahkeme nezdinde hukuku idare istinafi yapılabilir.

Madde 62 — Federal vergi dairesi idareten işbu kanunun 52 inci ve 54 inci maddelerinde muharrer cezalan verebilir.

Bu husustaki usul, konfederasyonun zabıta ve maliye kanunlarına, muhalif harekâtın takibi halikındaki 30 haziran 1849 tarihli kanunda 63, 62 mükerrer maddelerdeki ahkâm ile mukayyet olmak üzere tayin edilmiştir.

B - Mükerrer 62 inci madde olmak üzere berveçhi zir madde ilâve edilmiştir .

Madde 62 — Kanuna muhalif hareket eden şahıs 12 inci maddenin 1 inci fıkrası mucibince cezayı nakdinin tenzilini talep ederse cezaî hükmü bilâ kayıt ve şart tebliğden evvel kabul etmeğe mecburdur.

Madde — Eğer böyle bir şahıs cezayı nakilinin tenzilini aynı maddenin 2 inci fıkrası mucibince talep ederse cezaî hükmün tebliğini takip eden sekiz gün zarfında cezayı nakdiyi ya vermeğe veya buna karşı teminat göstermeğe mecburdur.

Eğer böyle bir şahıs cezaî hükmü kabul etmek istemezse tebliği takip eden sekiz gün zarfında Federal idare nezdinde itiraz etmeğe ve bir mahkeme tarafından hüküm itasını talebe mecburdur . İtiraz müddet kanunisi zarfında yapılmış olursa dosya 63 nci maddenin 2, 3 nci fıkralarında kuyut dahilinde konfederasyonun salâhiyettar ceza mahkemesine tevdi edilir. İtirazı müddeti kanunisi zarfında yapılmadığı takdirde tebliğ edilen hüküm cezaî 63 nci maddenin 2 ve 3 nci fıkralarındaki-kuyut dahilinde kaziyei mahkeme mahiyetini iktisap eder ve lâzımul icra olur.

(C 63 nci madde berveçhi zir olacaktır.

Madde 63 — Resmi eda etmediğinden veya ancak kısmen eda etmesinden dolayı kendisine cezayı nakdî hüküm edilen şahıs resmi eda vecibesine itiraz mes'eleyi cezaiye mütevessil olmamak şartıyla, vergi demesi nezdinde şikâyet şeklinde itiraz edebilir. şikayet üzerine müttehiz karara karşı bir hukuku idare istinafi yapıldığı takdirde dosyanın ceza mahkemesine tevdi veya cezayı nakdinin tahlili muameleleri bu istinaf hakkında bir karar vermedikçe yapılmaz İstinaf üzerine müttehiz karar vergi dairesi kararının esassız olduğunu gösterecek olursa cezaî karar İhtal olunur. Eğer vergi dairesinin idaresinin kısmen doğra olduğu tebeyyün etmiş ise daire yeniden bir kararı cezaî ittihaz eder.

İstinaf üzerine müttehiz karar ceza hakimini takyit eyler.

Madde 52-1 - İşbu kanuna muhalif bilcümle ahkâmı mülğadır

2 — Yeni fevkalâde bir harp vergisi halikındaki 28 eylül 920 tarihli Federal kararnamesi ahkâmının Federal istinaf komisyonunun usulü muhakemesine,

salahiyetine ve teşkilâtına ait ahkâmı mülğadır. Yalnız bu kanunun meriyete girdiği tarihten evvel müttahiz kararlara karşı vaki istinaflar yine bu ahkâm tatbik olunur. Harp vergisinin tenzili hakkındaki talepler hakkında karar verecek olan komisyonun, şimdiye kadar Federal istinaf komisyon tarafından mensup bulunan azası bu Federal mahkeme canibinden tayin edilecektir.

Madde 53— Bu kanunun mevkii meriyete vazi tarihi Federal meclisini tayin edecektir.

Madde 54 : 1 — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten sonra müttahiz kararlar Federal mahkeme de hukuku idare istinafına tabidirler.

2 — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten evvel müttahiz kararlar hakkında Federal mahkemede ve ya Federal meclisinde hukuku amme istinafi için mühlet . Eğer bu mühlet mevzuat kanuniyei mevcudeye göre geçmemiş ise en geç bu kanunun meriyeti tarihinden otuz gün sonra munkazı olur.

Zeyl

İşbu kanunun 14 nci maddesinin C fıkrası hükmünce zirdeki kararlar hakkında Federal mahkeme nezdinde hukuku idare istinafi yapılabilir.

I-I- Mülkiyet zehniye dairesinin alâmet farika, resim model, ve markalar hakkındaki kararlariyle Adliye ve zabite dairesinin bir markanın re'sen tayyı hakkındaki kararları.

(2 Sicili ticaret dairesinin kararlariyle sicil ticaret mesailinde kantonların nezaret makamları tarafından müttahiz kararlar.

(3 Hali medeni, nikâh, hayvan angajmanı, emlâk ve merakibi bahriye sicilâtı mesailen de kantonların nezaret makamları tarafından müttahiz kararlar.

II - 1 — Alkol inhisarının vüsati ve şumulü hakkında Rejinin kararı.

2 — Barut inhisarının vüsati ve şumulü hakkında Federal dairei askeriyesinin kararları.

III 1 — Muhaceret acentalığı patantasının istirdadı veya talı acentalar angaja etmek müsaadesi.

2 — Emlâk sicilâtı mühendisliğı diplomasının istirdadı.

3 — Altını ve gümüş işleri kontrolcülüğü diplomasının istirdadı.

4 — Altın, Gümüş ve pılâtin kırıntıları ticareti müsaadesinin istirdadı.

5 — Sun'i alkol kullanmak veya taktir hane müsaadesinin istirdadı.

6 — Münevvim mevat imal veya ticareti müsaadesinin istirdadı.

7 — Gıprıt imali müsaadesinin istirdadı.

IV — Federal dairesi ile kendisine bir vakıf bağlanan umumi bir korferasyonu tayin eden kanton nezaret makamlarının kararları ve yine bu makamların vakıflarının tadiline ait kararları.

V — Federal dahiliye idaresi ve ya kanton makamlarının su kuvvetlerinden istifade edilmesi halikındaki Kanun mucibince şirketler teşkiline , her hangi, bir şirkete iştirakine veya şürekânın aralarındaki, hukuku münasebata ait kararlar.

VI — 1 Federal hukukuna göre kumar evlerinin tarifi halikındaki kanton makamları veya Federal zabıta ve adliye dairesince müttahiz kararlar.

2 — Federal hukukuna nazaran piyanko, Tombala ve menafii umumiye piyankolarının tarifi halikındaki kanton kararları.

VII — 1 Federal idaresinin sigortalar barosu veya Federal zabıta ve adliye dairesi tarafından teşebbüsâtı hususiyenin murakabesi kanunu ile sigorta şirketlerinin kefaleti hakkındaki kanuna tevfikân bu mahiyeti bitişî yapmak müsaadesi hariç, olmak üzere ittihaz edilen kararlar.

2 — Bilhassa zirdeki hususat da istinaf yapılabilir :

A - Teşebbüsâtı senaiye için bir müsaade istihsali vecibesi hakkındaki kararlara karşı

, B - Bir sigorta şirketine karşı vaziyetini islâh için kefaletini temin veya ruhsatının istirdadı tehdidi ile vaki ihtarata karşı .

C - Sigorta işlerinde hususî bir işi yapmak müsaadesinin istirdadına karşı.

D - Bir ecnebi sigorta şirketi kefalet akçasının ve bir İsviçre sigorta şirketinin tasfiyesine veya iflâs masası parasından kefaletin tefrikine ait kararlara karşı.

E - Portföyün naklinin veya kefalet akçasının kollanmasının kabul ve ya reddine karşı.

F - Bir sigorta şirketinin umumi a-ekilinin azli talebine ve vekâletnamesinin tasdikinin reddine karşı.

VIII : — Yeni fevkalâde harp vergisi hakkındaki Federal kararnamesi mucibince verilen beş franktan fazla inzibati cezaî nakdi kararları hakkında kanton istinaf komisyonları tarafından müttahiz kararlara karşı.

IX : — Gümrük umum müdürlüğün, gümrüğe mütaallık kanunlar sahası dahilindeki kararlarına karşı gümrük cemimi hakkımla verilen cezalarla yüz franga kadar cezayı nakdiler hariçtir.

X : 1 - Genç çocukların, kadınların senaide çalışması halikındaki kanun ile, fabrikalarda çalışma hakkındaki kanunun tatbikine mütaallık olarak senayi ve esnaflık dairesince verilen kararlar.

(2 - Fabrikalarda çalışma hakkındaki kanunun 80 nci maddesi mucibince kanton makamları tarafından muttahir kararlar.

XI : - kaza vukuunda sigorta mesailinde İçtimaî sigortalar Federal dairesi tarafından muttahir kararlar.

XII : - Posta ve Telgraf müdüriyeti umumiyelerinin dairece istinaf edilemeyen kararlariyle zirdeki esaslı iddialar üzerine posta dairesince muttahir kararlar.

(A - Posta hidematı hakkındaki kanun veya telgraf ve telefon muhaberati kanunu hakkında.

(B İşbu kanunların icrasına mütaallık emirnameler hakkında.

(C - Telgraf ve telefon muhaberati hakkındaki kanunun 67 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince mevzuu ahkâm icra iye hakkında.

Cezaî mesail ile mes'uliyet maliye halleri müstesnadır.

Kazayî idari ve inzibatî kanonu hakkında mütaaleat

CİNEVRE DARÜLFÜNUNU MÜDERRİSLERİNDEN MÜSYÜ (BOLLAGOZUN) ESERİNDEN

Bu gün umumiyetle kabul edilmiştir ki, kazayı, İdarî Federal mahkemenin salâhiyeti dahilinde olmak lâzımdır Bu fikrin lehindeki esbap o kadar kuvvetlidir ki başkaca bir ceryan ve te'sir olmadan efkârî umumiye bu esbabı makbul görmüştür. İşte Federal meclisi de, İdare divanını . Federal mahkemeden ayırmak muvafik olacağını (1911) senesinde takarrür ettirildikten sonra 1917 de Federal mahkemenin de reyini alarak idare divanını, Federal, mahkeme ile mezc etmek teklifinde bulundu. Daha doğrusu Federal meclisi Federal hakimlerinin adedini bir parça tezyit ve Federal mahkemenin hukuku amme şubesini, bir hukuku idare ve amme şubesi haline kalp etmeği teklif eyledi.

Şüphesiz bu tarzı İmi. hukuku amme kazası ile hukuku idare kazası arasındaki ihtilâfları da asgarî hadde indirecektir.

Diğer cihetten, kazayı idari . Federal mahkeme hukuku amme şubesinin saltasından. ilminden, tecrübelerinden de istifade eyleyecektir.

Bir cihet bilhassa haizi ehemmiyettir. Zira İdarî mahkemenin en naziken mühim vazifelerinden birisi de idare teşkilâtına müessir olmak ve bu teşkilâtı kendi görüş tarzına imale etmektir. Mahkemenin saltası ne kadar yüksek, ne kadar kuvvetli olursa muvaffakiyeti de şüphesiz o nisbette yüksek olacaktır.

Federal idare mahkemesinin istinaf mercii olmak itibariyle salâhiyeti meselesine gelince burada umumî ahkâm taraftarlarıyla tafsili hükümler taraftarları meselesi hatıra geliyor. Umumî hükümler vaz edilmesi taraftarı olanlar, gerek kanun ve gerek Federal makamları tarafından nihaî surette ittihaz edilmiş olanı bilumum kararlara karşı istinaf yapılabilmesi fikrinde bulunuyorlardı. Yalnız bu umumi hükümden kanundan tadat edilecek bazı usul hariç tutulacaktır.

Diğer taraftan tafsili ahkâm vaz'ı taraftarları idarî mahkemenin istinaf mercii olmak üzere kabul edebileceği işlerin birer birer tadat edilmesi lüzumuna kani idiler.

Bu tarzda tafsil nede olsa tahdidir. Kanunda tasrihen muharrer olmayan ahvalde, hukuklî idare istinaf yapmağa imkân olamaz. Kanaatımızca kazayı İdarî fikri umumî hükümler şeklinde daha eyi ifade edilmiş olur. Bu tarzı idarî makamın ihlâl eylediği hakkın vatandaşa karşı himayesini te'min etmekten ibaret olan kazayı idari gayei âliyesini te'mine daha müsaittir. Hâlbuki ki 1917 de Federal meclisine adliye dairesi tarafından veri-

len raporda da zikir edildiği veçhile tafsili tarz birçok mahzurları daidir.

evvel eminle bu şekil Federal mevzuatı kanuniyesi çıkılmaz bir hole girmiş olur. Aynı zamanda tafsilen tadat edilen ahvalin. mahkemenin salahiyetine girmesi lazım gelen her şeyi ihtiva etmemiş olması ihtimali pek ziyade varittir.

Bundan maada istikbalde, idari mahiyeti haiz yani bir kanun mevkii meriyete girdiği zaman bu yeni kanun dolayisile İdarî mahkemenin alâhiyetine girecek ihtilafat ve mesaili yeniden tayin ve tesbit etmek icap edecektir. Bu mecburiyet vâz'ı kanunları yoracağı gibi, idari mahkemenin salâhiyeti hakkındaki bütün bükümler de mütemadiyen tebeddüle, tadile mahkûm olacaklardır. Ve binnetice bu mevzuat. dir hukuku ula re istinafi yapmak isteyen vatandaşlar için içinden çıkılmaz bir geçit haline gelecektir.

Federal teşkilâtı esasiye k . 113 nci maddesile hukuku amme istinafinin umumi bir mahiyette olması da hukuku idare istinafinin umumî bir mahiyette olması lüzumuna bir delil teşkil eder.

Vatandaşların da teşkilâtı esasiye kanunu ile muayyen haklarını herhangi bir şekilde ihlâlüne karşı hukuku anime istinafi yapılabileceğini gösteren umum hüküm bu sahada, Federal mahkeme kazasının ahenkdar ve feyizli bir surette inkişafına sebep ölmüştür.

Halbuki hukuku idare istinafi sahasındaki inkişafat idari mahkemenin salâhiyetlerini temdit eden tafsili hükümler sebeble çok defa felce uğrayacaktır. Bir kelime ile umumî hükümler sistemi vatandaşların idare teşkilâtına ve idari kararlara karşı besledikleri ademi itimat hissini en kolay bertaraf eden sistemdir.

Diğer cihetten bazı İdarî ihtilâflar da vardır ki adli bir makam tarafından daha iyi hal edilebilirler. Bu gibi mesaili gayet iyi vazih bir şekilde tefrik ederek idari mahkemenin sahai mesaisini gayri mahdut bir surette genişletmemek lâzımdır. Bunun için de vatandaşların hangi işler ile istinaf idari yapabileceklerini gayet açık surette tayin etmek lâzım geliyor. Bu tayin ve tasrih vatandaşlar için bir teminat olduğu kadar bizzat Federal mahkeme için de bir teminattır. Bu itibar ile denebilir ki umumî hükümler sistemi Federal mahkemeden imkânsız şeyler demek olur.

Çünkü bu vaziyette Federal meclisi son derece mütenevvi. İktisadî ve hatta teknik meselesi hakkında hüküm vermek mecburiyetine girebilir.

İşte bu mütaleâttaki tafsili hükümler sisteminin kabulüne sebep olmuştur.

Federal idare işlerinin umumi mahiyetlerine gelince, bunlarda her hangi bir işte idarenin vergi noktai nazarından alâkadar olup olmaması itibariyle ikiye ayrılabilir. Birinci takdirde, yani idare teşkilâtı vergi noktai nazardan alâkadar bulunursa nihaî karar idareden sudur etmemek lâzım gelir. Çünkü hem hakim, hem de müddei aleyh mevkiinde bulunmuş olur. İdare işleri bitaraf bile olsa alâkadar vatandaş nede olsa şüphelenir Bu gibi ahvalde ihtilâfat idare tarafından. değil, her türlü bitarafı haiz olan adli bir makam tarafından hal edilmelidir. İşte bu proje asıl du noktada idare teşkilatının adli bir kontrole tutulması lâzım olduğunda İsrar edenleri memnun etmektedir. Mahaza, biz memurun kazayı inzibatisi hakkında hususi bir divandan ziyade Federal mahkemeye verilmek lâzım geldiği kanaatindeyiz Federal mahkeme bu itibar ile her türlü bitarafı istiklâliyet şeraitini haizdir

memurların paraya ait şikâyetleri hakkında karar itası hakkı . projede olduğu veçhile bu mahkemeye ait olmalıdır. Memurları idare eden kanunların tefsir ve tekâmülü işi bu mahkemeye teveccüh eder. Memurine, ait inzibatî tedabîre gelince, proje yalnız açığa çıkarmak ve azil gibi en mühimlerini Federal mahkemesinin istinaf vezaifi meyanına koymuştur. Bu sebeple Federal mahkemenin kazayı inzibatisinin kendisini çok meşgul etmeyecektir.

Bu iki mahdut işe ait istinaf davaları tamamen hususi bir mahiyet arz ettiği için de proje bu işlere hukuku amme ve idare şubesini değil, beş hakimden mürekkep yeni bir şubeyi memurun muhakemat şubesini memur etmektedir.

Mütercimi :

İstatistik umum müdürlüğü

Muavini

M. Celal

Eski osmanlı imparatorluğunda talî teşkilâtın mabait

Valiler [Beyler Beyleri]

Bundan evvelki makalelerin birinde dahi bilmünasebe söylemiş olduğumuz veçhile; (13) ncü hicri asır ortalarına kadar taşraların kazaî ve mülki işleri kadılara, ifta işleri müftilere, inzibat hususları dizdarlara su başlarına, kır serdarlarına mufevvez idi.

Mutasarrıflar [Mirlivalar] ve valiler [Beyler beyleri] idareleri altında- bulunan mahallerin umumi nazır ve müfettişi ve askerlik itibarile [Liva] (Fırka) ve bazan da [Kolordu] kumandan] vazife ve salahiyetini haiz olduklarından teferruat ile uğraşmazlardı.

Bununla beraber umum memurlar üzerindeki nüfuz ve amiriyetleri son derecede idi. Bütün memurlar içinde herkimi isterlerse muhakemesiz azil, haps . neft .... hatta idam edebilirdi.

Hulâsa : sancak beyleriyle eyalet valileri harp açılınca inayetleri halkından -muhtarı kanunen -yani. aldıkları tahsisata göre muayyen olan efradı toplarlar, geydirirler teslim ederler her türlü levazımı ikmal ve ihzar eyledikten sonra merkezden verilen talimata tevfikeyen muayyen günde muayyen mahalde hazır bulunurlar' ve baş kumandanın işaret ve tevziatına tabi olurlardı.

Pay tahttan çok uzak olan ve büyük devletler hududunda bulunan eyaletler valilerin salahiyetleri daha geniş idi. Bunlar hemhudut oldukları devletimde Bab âliyi haberdar etmeksizin mukaveleler muahedeler akt

ederler. Bir lüzum his ederlerse o devlet hududunu tecavüz ederek gârat ve tahribat icra ve rast getirdiklerini esir ederlerdi. [*] Eyalet valilerinin ve sancak beylerinin muhassasatı nazarı dikkati celp edecek kadar fazla idi .

Faraza : Rumeli Beyler beylerinin senevi [1.000.000] akçalık ve mirlivalarının [200 -500] akçalık hasları olduğu gibi [Diyarıbekir] ve ininim gibi mühim eyalet valilerinde [1.200.000] akçalık tahsisatı seneviye verildi. Binaenaleyh bir vali veya sancak beyi on para irtikâp etmese bile uzun müddet bir mahalde kalırsa [**] birçok para biriktirmeğe muvaffak olurdu.

Bütün Anadolunun her tarafında, hatta İstanbulda gördüğümüz bir çok camiler medreseler, mektepler, imarethaneler, köprüler hep bu kabil zengin sancak ve eyalet beylerinin aşarı hayriye ve metrukesindedir. Maamafi mirlivaların hususile beyler beylerinin masraflarında çok ağır idi. Şöyleki :

1 — Harp vukuunda : senelik tahsisatın her kaç bin akçasına mukabil sefere tam silahlı ve atlı (cebeli) götürmeye ye harp devanı ettikçe bunları beslemeye ve

---

[*] Meselâ : $\frac{1000}{1590}$ senesinde . Avusturya imparatorluğu ile resmen ve tamamen sulh içinde olduğunuz bir sırada Bosna valisi bulunan ı Hüseyin Paşa bir mesele dolayisile Avusturyanın (Lisek kalası muhafızına hiddet etmesi üzerine haber vermeğe lüzum sürmeden külliyetli askerde Avusturya hududunu tecavüz etmiş ve aldığı 1000 i erkek esiri İstanbul» göndermiş ve bu esirlere Avusturya sefirinin gözü önünde geçit resmi yaptırılmış idi. Garibi şurasıdır ki : sefir bu hale karşı protesto bile etmemiştir . Çünkü : O zamanlarda taâmül böyle idi !

[**] Tarihler gösteriyor ki : Büyük bir kabahati görülmedikçe eski zamanlarda büyük memurlar uzun müddet mevkilerinde kalırlardı. Kanuni devrinde (Husrevi) bey namında bir zat (33 sene dört ayı Bosna) Beylerbeyliğinde kalmıştır.

silâh ve cephanelerini temin etmeğe kanunen mecbur idi.

2 — Vakti hazerde dairelerini sofralarını her kese karşı açık bulundurmağa adetlileri yüzü geçen kapıdan Halkına som sırmalı elbiseler gerdirmeğe her müracaat eden erbabı ihtiyaca para, at vermeğe tamamen borçlu idiler 'Bu şartlara riayet etmeyenler çok zaman mevkilerini muhafaza edemezlerdi.

Hele Budin [*] Manastır, Bağdat, Diyarıbekir, Erzurum, Halep, Şam, Mısır .... Beyler beylerinin daireleri saray tertibatını andırırdı ve İstanbul sarayındaki teşrifat ve teşkilât buralarda aynen taklit ve tatbik olunurdu.

Meselâ : Böyle vali dairelerinde kethüda . Divan efendisi, mektupçu, mühürdar, hazinedar, divittar, Kapucu başı, silahtar, kilerci başı, seccadeci mahramaca sofracı, ve kahveci başılar . 20 30 kadar zenci hadım ağası, kaftar, peşkir çuhadar selam ağası, mirahurlar, kavaslar, imam ve müezzinler, 30 40 aşçı, taplakâr, yine bu miktarda seyis, bağçevan ve saire hademe bulunurdu. [*] Valilerin yanlarında bir kaç yüz at beslemek, dairelerinde mikterhane bulundurmak, akşam, sabah harem ve selamlık dairelerinde yüzlerce fukaraya yemek yidirmek. inayetleri halkına ve müntesiplerine hilatlar geydirmek, altunlu, elmaslı yüzükler: saatler

---

[*]I Üçüncü Murat devrinde Trablusgarp valiliğinde iken bir yeniçeri isyanı neticesinde öldürülen (Ramazan paşa) nın İstanbula gelmek üzere bir gemiye Binen ailesi halkını (Kefalonva) adası önlerinde venedik korsanları sorarak esir etmişler ve bütün mallarını da gasp etmişlerdi Sonradan hükümetin teşebbüsü üzerine istirdat edilen bu malların içinde (800.000) doka altının (400) köle, (40) cariyeye bulunduğu resmen sabit olmuştur.

Artık ölmüş bir vali ailesi nezdinde bu kadar Köle ve cariyeye bulunursa berhayat olanlarını siz kıyas ediniz.

hediye etmek, küçük kir hizmeti görülenlere at bağışlamak şanlarından idi.

*

**

Bu bahsin hatimesi olarak şunu da ilâve edebilme ki tarihan sabit olduğu üzere beylerbeylerinden bir çoğu rüşvet değil; hatta hediye bile kabul etmezlerdi. içlerinde hükümet tarafından kanunu mahsusuna tevfikan kendilerine bağlanan tahsisatın bile Helal ve meşru olup olmadığından tereddüt edenler yetişmiştir. Ezcümle uzun müddet Kastamonu valiliğinde bulunmuş olan [Ferhat paşa] resmi muhassesattan biriktirdiği paralan ailesine miras bırakmamak için hayır ve hasenata sarf ederdi ve kendisi gayet güzel yazı yazdığı için bilafasla özenerek yazdığı [Mushafı şerifleri] sattırarak bundan hasıl olan parayı teçhiz ve tekfinine sarf olunmak üzere artırmış ve vefatında bu baptaki vasiyeti tamamile yerine getirilmiştir.

Beylerbeylerinin içinde bu tabiatta adamlar bulunduğu gibi gayet gaddar, haris, cahil, mürtekip kimseler de bulunurdu.

Topladığı binlerce haşeratın başına geçerek devlete karşı isyan ederler, diri diri insan derisini yüzdürenler, şunun bunun malini haksız olarak müsadere edenler , adam idam eyleyenlerde az değildi.

Hele bir aralık bazı valiler (Levant) ve (Sekban) namile inayetlerine üçer beşer bin haşerat kayt etmeğe başlamışlar idi. Halbuki; O vali oradan infisal edince bittabi bunları beraber götüremezdi , yeni gelen vali ise bunları tanımazdı ve yeniden (levent) ve (Sekban) yazardı.

Bu suretle kapusu , ekmezsiz kalan ve gündün güne miktarları artan bu haylaz güruh münferiden ve ekseriya

müştemian Köyleri git gide kasabaları dolaşarak basarak bir çok taaddiyat ve tahribat yaparlardı.

Daha sonraları bu serseriler; teşkilatlı çeteler vücuda getirerek yolcuları soyarlar, lükümet kuvvetlerine karşı korlardı,

İki asır kadar devam eden bu [celâliler] memleketi tahrip eden avamilin en müessirlerinden biridir.

Son

Ali Seydi

Fihrist
Resmi kısım
Tayinler

Sahifa No

- 547— Kaymakamlar, Vekâlet emrine alınanlar.
548 — İstifa edenler.

Kanunlar

- 551 — Bilumum muvazzaf zabitler ve Askerî memurların 25 yaşını ikmâl etmeden evlenmeyeceklerine dair kanun.
551 — Askerî hastane garnizon ve mektepler inşası hakkında kanun ;
552 — Ankarada inşa olunacak bazı mebanii askeriye için 2 milyon liraya kadar taahhüdat icrası hakkında 9 Mayıs 927 tarih ve 1017 Nolu kanuna müzeyyel kanun.
553 — Alî mektep mezunlarından Devlet hizmetine gireceklere verilecek- avans hakkında kanun.
553 — Kabahatların affı ve bazı cürümlerin, takibat ve cezalarının tecili hakkında kanun.
556 — Konya sulama idaresinin 1929 malî senesi bütçe kanunu.
556 — Menkul kıymetler ve kambiyo borsaları kanunu.
567 — Tapu harçları kanunu.
576 — Bilâ vasıta vergilere mim zam kesirlerin tevhit ve nisbetlerin tadiline dair kanun.
582 — Askeri memurlar hakkında kanun.
588 — 1929 malî senesi bütçe kanunu.

Sahifesi

- 593 — Türkiye cumhuriyetiyle İsviçre hükümeti arasında imza edilen uzlaşma ve Adlî tasviye ve tahkim muahedenamesinin tasdikına dair kanun.
- 593 — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasındaki uzlaşma Adli tesviye ve tahkim muahedenamesi.
- 599 — Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflık uzlaşma adli tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkında kanun.
- 600 — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan krallığı arasında aktolunan bitaraflık, uzlaşma , adlî tasviye ve hakem muahedenamesi.
- 608 — Seyyar Ticaret memurlarının numuneleri hakkındaki muamelâta dair Türk İngiliz mukavelenamesinin tasdiki hakkında kanun.
- 608 — Seyyar Ticaret memurlarının numuneleri hakkındaki muamelâta dair Türk - İngiliz mukavelenamesi.

Kararlar

- 613— Taş ocakları nizamnamesinin 30 uncu maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında.
- 614— 810 No lu kanunun kanunu Medeni ile ilga edilmiş olup olmadığına tefsirine lüzum olmadığı hakkında.
- 615— Korkudeli kazasından Bekir oğlu Halilin affına mahal olmadığı hakkında.
- 616— Şarkî kara ağaç kazası Müskirat memuru Ağa oğlu Ali Efendinin İstiklâl madalyasıyla teltifi hakkında.

Sahife No

- 617— Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Hükümeti arasında akit ve imza olunan ikamet mukavelenamesine merbut imza protokolünün 8 inci maddesine müteferri kısmın ikinci mephasının tashihi hakkında.
- 617— Muamele Yergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında.
- 618 — Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında.
- 619 — Büyük Millet meclisi muhasebesinde yapılan teftiş hakkında
- 619 — Çayır biçme makinelerinin resimlerden muaf olduğu hakkında.
- 620 — İki zatin İstiklâl madalyasıle taltifine dair.
- 620 — Konya, vilâyeti dahilindeki Ilgın "bataklığı hakkında.

Tefsirler

- 621 — 788 Nolu kanunun 20 inci maddesinin tefsiri.

Karanameler

- 622 — Mardin vilâyetinin Gercüş kazasına merbut bulunan Teffi kariyesinin Savur kazasına bağlandığına dair.
- 622 — Ankara vilâyetinin Kalecik kazasına merbut Kuşçalı ve Bağdatlı kariyelerinin Çorum vilâyetinin Sungurlu kazasına rapt ve ilhakına dair.

Tamimler**Vilâyetler İdaresi**

- 628 — Şurayi Devlete cevaben yazılacak tezkerelerde riayet edilecek usul hakkında.

Sahife No

- 624 — İdare taksimatı cetvelinden 2 adedinin leffile.
- 624 — Sıhhat ve İçtimai muavenet vekilinin Amerikadan avdetine kadar vekâlet işleri Recep beyefendi tarafından tedvir edileceğine dair.
- 625 — Mahrukat ile mamulatı hasebiye münakaşaları hakkında.
- 626 — Hayvan sirkati kanununun 9 nucu maddesinin sureti tatbiki hakkında.
- 629 — Şikâyet istida ve telgraflarının iadesine dair.
- 630 — 1431 Nolu kanun suretinin leffile.
- 630 — 1430 “ “ “ “
- 631 — Silâh altında bulunan efradın aileleriyle nişanlılarına tecavüz vukuuna meydan verilmemesine dair.
- 632 — Bursa 1 inci noterine ait mühür ve imza tatbiki hakkında.
- 632 — Macaristanla aktedilen muahedenin tasdiki hakkında 1417 No lı kanun suretinin leffile
- 633 — Ticaret mukavelesi akt edilmeyen devletlerle muvakkaten ticaret itilâfi hakkında ki 1410 Nolu kanun suretinin leffiyle.
- 634 — Maarif teşkilâtına ait kanunun 31 inci maddesinin tadiline dair 1409 No lı kanun suretinin leffile.
- 634 — 1424, 1425 No lı kanun suretinin tebliğim hâvi.
- 635 — Alman tebeasının evlenme akitleri hakkında.
- 636 — İstanbulda toplanacak beynelmilel İstihbarat ajanstan halikındaki kararname suretinin leffile
- 637 — Ne lı tefsir kararı suretinin leffile.
- 638 — Af kanununun tebliğine dair.
- 638 — Evrak ve tezakire Vekâlet namına vazedilecek imza hakkında.

Sahife No

- 638 — Telgraflarda rumuz kullanılmaması hakkında.
- 639 — İdarî dava arzuhallarına verilen cevapların damga resminden muaf olduğuna dair.
- 640 — 1424 Nolu kanun suretinin leffile.
- 640 — 1454 Nolu kanun suretinin leffile.

Mahalli İşler

- 642 İdarei hususiye ve .belediyelerden maaş alupta tasfiyeye tâbi tutulanlar hakkında.
- 644 Muhasebei hususiye ve belediye mükeffel memurlarından tevkif edilen kefalet aidatının altı aylık cetvellerinin gönderilmesi hakkında.
- 645 İdarei hususiye ve belediyeler hesabı kat'ilerinin tarzı tatbiki hakkin da Şurayi devlet kararı.

Emniyeti umumiye müdürlüğü

- 647 — Avusturya hükümetile tekarrür ettirilen meccani vize muamelesi hakkında.
- 647 — Resmi devairce celp olunan mütehasıs ecnebilerin seyahetleri hakkında.
- 648 — Demir yolları idaresinde müstahdem eşhasın ceblerinde keyfiyetin yol komiserliğine bildirilmesinin usul ittihaz olunmasına dair.

Nüfus

- 649 — Mültecilerin evrakı tescilyelerinin sureti tanzimine dair.

İskan

- 650 — İskân muamelatı hakkında
- 650 — Temlik muamelatı hakkında

Sahife No**Gayri resmi kısım**

- 651 — Vilâyetler idaresi kanunu.
- 657 — Kazaî idari ye inzibatî hakkında 11 haziran 1928 tarihli İsviçre kanunu.
- 672 — Eski Osmanlı imparatorluğunda tali teşkilattan mabat.